
RAPPORT

Ny strømforsyning til Eigerøy

OPPDRAAGSGIVER

Rogaland Industrinett

EMNE

Konsekvensutredning delrapport landskap

DATO / REVISJON: 30.november 2023 / 01

DOKUMENTKODE: 10253470-LARK-RAP-001

Multiconsult

Dette dokumentet har blitt utarbeidet av Multiconsult på vegne av Multiconsult Norge AS eller selskapets klient. Klientens rettigheter til dokumentet er gitt for den aktuelle oppdragsavtalen eller ved anmodning. Tredjeparter har ingen rettigheter til bruk av dokumentet (eller deler av det) uten skriftlig forhåndsgodkjenning fra Multiconsult. Enhver bruk av dokumentet (eller deler av det) til andre formål, på andre måter eller av andre personer eller enheter enn de som er godkjent skriftlig av Multiconsult, er forbudt, og Multiconsult påtar seg intet ansvar for slikt bruk. Deler av dokumentet kan være beskyttet av immaterielle rettigheter og/eller eiendomsrettigheter. Kopiering, distribusjon, endring, behandling eller annen bruk av dokumentet er ikke tillatt uten skriftlig forhåndssamtykke fra Multiconsult eller annen innehaver av slike rettigheter.

Forsidefoto: Sørø Sundet sett fra Lauvnesfjellet.

Foto og figurer i rapporten er utarbeidet av Multiconsult hvis ikke annet er angitt.

RAPPORT

OPPDRAAG	Ny strømforsyning til Eigerøy	DOKUMENTKODE	10253470-LARK-RAP-001
EMNE	Konsekvensutredning landskap	TILGJENGELIGHET	Foreløpig
OPPDRAAGSGIVER	Rogaland Industrinett	OPPDRAAGSLEDER	Helle Svendsen Solgård
KONTAKTPERSON	Vidar Nodland	UTARBEIDET AV	Pia Nic Petersen
KOORDINATER	Sone: Øst: Nord:	ANSVARLIG ENHET	By- og samfunnsplanlegging, FE Sør
GNR./BNR./SNR.	/ /		

SAMMENDRAG

For å styrke forsyningssikkerheten til Egersund og øke nettkapasiteten ut mot Eigerøy planlegger Enida AS ny kraftledning fra Kjelland transformatorstasjon til ny transformatorstasjon ved Kaupanes. Tiltaket består av 9,4km lang luftledning på 132kV og ny transformatorstasjon ved Kaupanes. På vegne av Enida har Rogaland Industrinett engasjert Multiconsult for å gjøre en konsekvensutredning for fagtema *landskap og friluftsliv*. Følgende rapport er utredning av fagtema landskap, og er utredet i tråd med Miljødirektoratets håndbok M-1941.

0-alternativet utgjør referansealternativet for utredningen og representerer forventet utvikling i influensområdet uten skissert tiltak. Konsekvensens omfang og betydning settes per definisjon til 0 (*ingen konsekvens*) for 0-alternativet.

Det utredes tre alternative traseer, hvor avviket mellom alternativene skjer i delområde 5 *Nordra Sundet*. Alternativ 1 krysser Nordra Sundet med luftspenn mellom master plassert på terrenghøyder nært sundet, alternativ 2 krysser sundet med sjøkabel og jordkabel, med endemast plassert på terrenghøyde på Eigerøysiden, mens alternativ 3 krysser sundet med sjøkabel og lang jordkabel til endemast tilbaketrukket fra landskapsrommet rundt sundet.

Tiltakets influensområde er avgrenset til 4 km og delt inn i 9 delområder. Delområdenes verdi spenner fra middels til stor verdi.

For delområdene hvor alternativene har samme utforming vurderes tiltaket å gi delområde 1 *Sleveland – Svinland – Hornnesvatnet*, 4 *Helland – Netland – Hellvik* og 9 *Mjøhus - Skåra* ubetydelig konsekvens(0).

For delområde 2 *Gjermestad – Soltua – Langavatnet*, 3 *Fotlandsvatnet og Svanevatnet* og 7 *Egersund By* vurderes tiltaket å gi noe konsekvens (-).

For delområde 6 *Tengs- Lauvnesfjellet – Eide* og 8 *Søre Eigerøya* vurderes tiltaket å gi middels konsekvens (--).

For delområde 5 *Nordra Sundet* vil alternativ 2 *sjøkabel lang* og 3 *sjøkabel kort* til å gi noe konsekvens (-). Alternativ 1 med luftspenn over sundet vurderes til å gi middels konsekvens(--).

Den samlede vurderingen viser at alle de tre alternativene vurderes til å gi middels negativ konsekvens (--).

Av de tre alternativene er det **alternativ 2 sjøkabel lang** som er alternativet å foretrekke foran de andre.

01	30.11.23	Ferdig rapport	Pia N. Petersen	Helle S. Solgård	Helle S. Solgård
00	17.11.23	Første utkast	Pia N. Petersen	P. Bernitz	Helle S. Solgård
REV.	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KONTROLLERT AV	GODKJENT AV

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	Innledning	8
2	Beskrivelse av tiltaket og alternativer som utredes.....	8
2.1	Bakgrunn for arbeidet og beskrivelse av tiltaket	8
2.1.1	Kaupanes transformatorstasjon.....	9
2.2	Alternativer som skal utredes.....	10
2.2.1	Alternativ 1 – luftspenn	10
2.2.2	Alternativ 2 – sjøkabel lang.....	13
2.2.3	Alternativ 3 – sjøkabel kort.....	13
3	Kunnskapsgrunnlaget	14
3.1	Datagrunnlag og -kvalitet.....	14
3.2	Vurdering av usikkerhet ved kunnskapsgrunnlaget	15
3.2.1	NiN Landskap	15
3.2.2	Rapporten vakre landskap i Rogaland	17
3.2.3	Teoretisk synlighetskart.....	17
3.2.4	Feltbefaring.....	20
4	Utredningsmetode og begrepsdefinisjoner	21
4.1	Utredningsmetodikk	21
4.1.1	Verdivurdering	21
4.1.2	Påvirkning	21
4.1.3	Konsekvens	21
4.2	Fagkompetanse	22
4.3	Avgrensning mot andre fagtema	23
4.4	Begrepsdefinisjoner	23
4.4.1	Landskapskarakter	23
4.4.2	0-alternativet	23
4.4.3	Tiltaksområde	23
4.4.4	Influensområdet.....	24
5	Områdebeskrivelse og verdivurdering	25
5.1	Overordnet beskrivelse av tiltaks- og influensområdet.....	25
5.2	Beskrivelse av delområder og verdivurdering	26
5.2.1	Delområde 1 Sleveland – Svinland - Hornnesvatnet.....	28
5.2.2	Delområde 2 Gjermestad – Soltua – Langavatnet	30
5.2.3	Delområde 3 Fotlandsvatnet og Svanevatnet	32
5.2.4	4 Helland- Netland– Hellvik.....	36
5.2.5	Delområde 5 Nordra Sundet	38
5.2.6	Delområde 6 Tengs- Lauvneshjellet – Eide	41
5.2.7	Delområde 7 Egersund by og Søra Sundet	44
5.2.8	Delområde 8 Søre Eigerøya.....	46
5.2.9	Delområde 9 Mjølhus – Skåra	49
5.3	Verdikart.....	52

6	Påvirkning og konsekvens	53
6.1	0-alternativet	53
6.2	Tiltakets påvirkninger og konsekvens i driftsfasen.....	53
6.2.1	Synlighet i delområder.....	68
6.2.2	Modellutsnitt av tiltaket	69
6.3	Tiltakets påvirkninger i anleggsfasen	72
6.4	Tiltakets konsekvens for tema landskap og rangering av alternativ.....	72
6.5	Vurdering av usikkerhet	74
6.6	Andre hensyn som er relevante for beslutningstaker	75
6.7	Arealinngrep.....	75
6.7.1	Naturmangfoldloven	75
6.7.2	Tiltakshierarkiet	76
6.8	Avbøtende tiltak.....	76
6.8.1	Begrense inngrep	76
6.8.2	Begrense synlighet	76
6.8.3	Tilbakeføring av berørte områder	76
6.8.4	Materialer og farger	77
7	Oppsummering av utredning	77
8	Referanser	79
9	Vedlegg.....	81

Figuroversikt

Figur 1 Kartet viser omsøkt trasé fra Kjelland transformatorstasjon til Kaupanes transformatorstasjon /17/.....	8
Figur 2 Viser tiltenkt plassering og utforming av transformatorstasjonen.....	9
Figur 3 Bildet er hentet fra Rogaland Industris presentasjon av tiltaket/17/ og viser tiltenkt areal for transformatorstasjonen.....	9
Figur 4 Utsnittet over er hentet fra gjeldende reguleringsplan, og viser	9
Figur 5 Kartutsnittene viser ledningstraseen i hele sin utstrekning, samt strekningen.....	10
Figur 6 Skissen viser eksempel på H-mast i kompositt.....	10
Figur 7 Skissen viser eksempel på stålmast.....	11
Figur 8 Modellutsnitt viser ny kraftledning sett fra vest i retning Fotlandsvatnet. Tengsbakken nederst i bildet og Kjelland øverst. .	11
Figur 9 Modellutsnitt viser kraftledningen mot sørvest fra Fv. 44, over Fossvatnet og mot Søndre Sundet. Fv. 44 (Jærveien) helt nede til høyre i bildet.	12
Figur 10 Modellutsnitt viser kryssingen av Nordra Sundet sett fra sørvest. Alternativ 1 går i luftkabel, mens alternativ 2 og 3 er som sjøkabel vist henholdsvis med blå og lilla linje.	12
Figur 11 Illustrasjonen viser kraftledningen fra sør til nord over Eigerøya, sett fra sørøst.....	13
Figur 12 Skissen viser hvordan endemast kan se ut med toppliner og barduner.....	13
Figur 13 Kartet viser Nordra Sundet og de tre alternativene.	14
Figur 14 Kartet viser tiltaket og influensområdet med NiN landskapstyper som bakgrunnskart.....	16
Figur 15 Utsnitt fra kart i rapporten «Vakre landskap i Rogaland».....	17
Figur 16 Illustrasjonen viser forskjellen mellom overflatemodell (DOM (her DSM)) og terrengmodell (DTM),.....	18
Figur 17 Synlighetskart viser hvor det er teoretisk mulig å se to eller flere master.....	19
Figur 18 Skala for angivelse av verdi etter Håndbok M-1941	21
Figur 19 Skala for vurdering av påvirkning etter Håndbok M-1941	21
Figur 20 Konsekvensvifte iht. Håndbok m-1941	22
Figur 21 Skala og veiledning for konsekvenssetting iht. Håndbok M-1941	22
Figur 22 Bildet viser kartutsnitt av tiltakets influensområde som er satt til om lag 4 kilometer fra tiltaket.....	24
Figur 23 Skjermdump fra NIBIOS hovedkartløsning/8/ viser inndeling i landskapsregioner	25
Figur 24 Viser delområdeinndeling over NiN kartlag og «Vakre Landskap»	26
Figur 25 Oversikt over inndeling delområder.....	27
Figur 26 Skjermdump hentet fra 3d.kommunekart.com viser hvordan Hornnesvatnet danner gulv i et.....	29
Figur 27 Bilde tatt fra Store Varåsen tatt i retning nordøst. Fotlandsvatnet (delområde 3) sees til høyre midt i bildet.....	31
Figur 28 Bildet tatt fra Store Varåsen i retning mot Nordsjøen i syd. Varåstjørna og Krågevatnet sees midt i bildet.	32
Figur 29 Skogkledte bergkoller i et småknudrete og rotete relieff med ledningsnett til og fra Kjelland transformatorstasjon.	34
Figur 30 Fra Svanevatnets nordlige bredde.	35
Figur 31 Fotlandsvatnet sett fra kolle mellom Fotlandsvatnet og Svanevatnet med utsyn mot nord.....	35
Figur 32 Det lille tettstedet Hellvik. Glattskurte bergkoller sees i landskapssilhuetten.	37
Figur 33 Glattskurte bergkoller, innslag av skog ved bredden av en av delområdets mindre innsjøer.	38
Figur 34 Nordra Sundet sett fra Lauvnesfjellet i retning vest.	40
Figur 35 På fastlandssiden av Nordra Sundet er det vel anvendte turstier med stedvis kontakt med sundet.....	41
Figur 36 Kjeøya sees midt i bildet, med jernbanelinjen over Launessundet i høyre bildekant.	43
Figur 37 Fossvatnet og Fossholmane som ligger nordvest for Lauvnesfjellet.....	43

Figur 38 Egersund fremstår som en av de best bevarte trehusbebyggelsene i Norge. Store deler av byens sentrale områder er regulert til spesialområde bevaring (Eigersund kommune).	46
Figur 39 Øverst til venstre: Jordbrukslandskap på Midbrød på Nordre Eigerøya.....	49
Figur 40 Kartet viser verdi for hvert delområde.	52
Figur 41 Svanevatnets nordlige bredde hvor kraftledningstraseen vil krysse.....	65
Figur 42 Bildet er tatt fra Store Varåsen i retning mot Fotlandsvatnet..	65
Figur 43 Fra Nordre Eigerøya mot Søre Eigerøya hvor kraftledningstraseen går.....	66
Figur 44 Området for etablering av transformatorstasjon på Kaupanes er i dag et industripreget område.	66
Figur 45 Kraftledningstraseen vil ligge i forkant av kollen til venstre i bildet, før den deretter krysser Fotlan.....	67
Figur 46 Synlighet i delområder	68
Figur 47 Modellutsnitt viser kryssing ved Fotlandsfossen sett fra Bjerkreimsvegen i retning sørvest..	69
Figur 48 Modellutsnitt viser kraftledning ved Fotlandsvatnets nordlige bredde. Standpunkt samsvarer med Figur 45, s.67)	69
Figur 49 Modellutsnitt viser der kraftledningstraseen krysser over Jærveien i delområdet 2.....	70
Figur 50 Modellutsnitt med standpunkt fra Lauvnesfjellet i retning mot der kryssingen av sundet er planlagt (delområde 5).	70
Figur 51 Kryssingen over sundet sett fra Flatafjellet på Eigerøya.	71
Figur 52 Modellutsnitt med standpunkt tatt fra tursti parallelt med jernbanen på landsiden av sundet.	71
Figur 53 viser kraftledningsmast til venstre i bildet.....	72

1 Innledning

Rogaland Industrinett jobber med en konsesjonssøknad for ny strømforsyning til Eigerøya utenfor Egersund. Formålet med tiltaket er å gjøre tilgjengelig ny effekt for eksisterende og nytt forbruk, samt å øke forsyningssikkerheten til Eigerøya og Egersund by.

I den forbindelse er Multiconsult engasjert til å utarbeide konsekvensutredning for miljøteamene landskap og friluftsliv. Foreliggende rapport utreder konsekvensen for tema landskap, og har som hensikt å belyse hvilke landskapsverdier som blir berørt samt vurdere mulige konsekvenser av tiltaket for disse verdiene.

2 Beskrivelse av tiltaket og alternativer som utredes

2.1 Bakgrunn for arbeidet og beskrivelse av tiltaket

For å styrke forsyningssikkerheten til Egersund og øke nettkapasiteten ut mot Eigerøy planlegger Enida AS ny kraftledning fra Kjelland transformatorstasjon til ny transformatorstasjon ved Kaupanes. Tiltaket består av 9,4 km lang luftledning på 132kV og ny transformatorstasjon ved Kaupanes.

Kraftledningen bygges for 132kV, men vil driftes på 50 kV til en spenningsoppgradering av overliggende nett er utført.

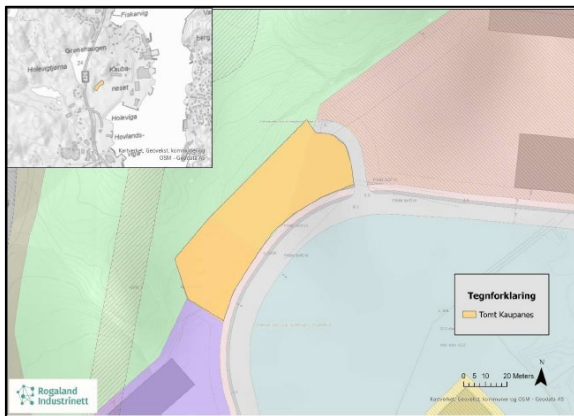

Figur 1 Kartet viser omsøkt trasé fra Kjelland transformatorstasjon til Kaupanes transformatorstasjon /17/.

Den planlagte traseen starter ved Kjelland transformatorstasjon, et par kilometer nord for Egersund sentrum. Traseen vil krysse sørlige del av Fotlandsvatnet og vil videre krysse Tengselva. Den passerer i sør-vestlig retning over Tengs mot Nordra Sundet. Her vil traséen krysse Nordra Sundet over til Eigerøy.

På Eigerøy går traseen mellom bebyggelse i nord før traséen går opp og over mot Søre Eigerøy. Traseen passerer Torvhustjørna på nordsiden før den krysser Hovlandsveien og går ned mot industriområdet hvor den ender i den planlagte nye transformatorstasjonen på Kaupanes.

2.1.1 Kaupanes transformatorstasjon

Figur 3 Bildet er hentet fra Rogaland Industris presentasjon av tiltaket/17/ og viser tiltenkt areal for transformatorstasjonen.

Figur 2 Viser tiltenkt plassering og utforming av transformatorstasjonen.

Planlagt stasjonstomt har en størrelse på ca 2.800 m². Den nørøstlige delen av tomten er allerede planert, mens den sørvestlige delen av tomten består av fjell og fyllmasse og må opparbeides i større grad. Omtrent halvparten av den planlagte stasjonstomten, sørvestlige del, er allerede regulert til formålet energianlegg, mens den resterende halvdel er regulert som grønstruktur/17/.

Figur 4 Utsnittet over er hentet fra gjeldende reguleringsplan, og viser omtrentlig tiltenkt transformatorstasjonstomt med rød strek.

2.2 Alternativer som skal utredes

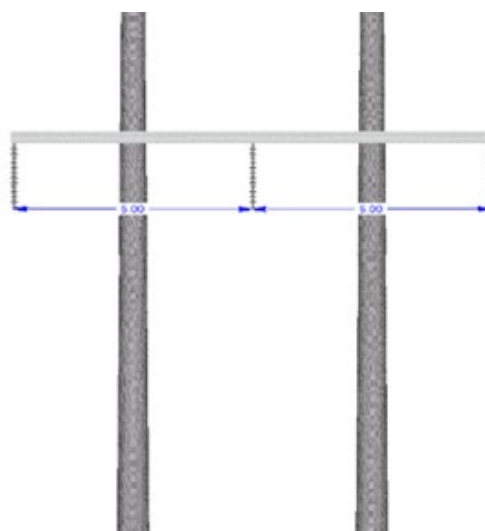

Figur 5 Kartutsnittene viser ledningstraseen i hele sin utstrekning, samt strekningen der alternativene differer. Ledningstraseen er lik for hele strekket med unntak av kryssingen av Nordra Sundet.

2.2.1 Alternativ 1 – luftspenn

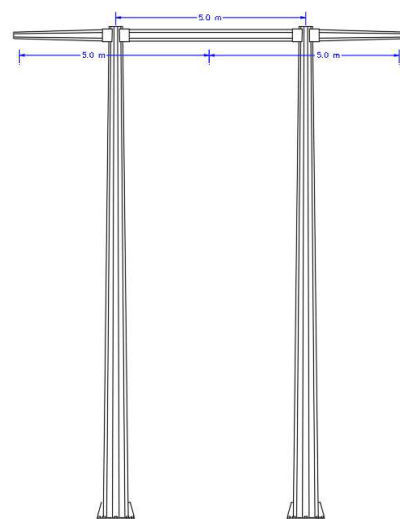
I alternativ 1 er hele den nye strømforsyningen planlagt som luftledning. Den starter ved Kjelland transformatorstasjon, krysser sørlige del av Fotlandsvatnet og vil videre krysse Tengselva. Den passerer i sør-vestlig retning over Tengs mot Nordra Sundet. Her vil traseen krysse Nordra Sundet over til Eigerøy. På Eigerøy går traseen mellom bebyggelse i nord før traseen går mot Søre Eigerøy. Traseen passerer Torvhustjørna på nordsiden før den krysser Hovlandsveien og går ned mot industriområdet hvor den ender i den planlagte nye transformatorstasjonen på Kaupanes.

Det planlegges å bruke standard komposittmaster med masteutforming som H-master i en høyde på omtrent 15 meter. Et eksempel på komposittmast er vist i figur 6.

Figur 6 Skissen viser eksempel på H-mast i kompositt (III: Rogaland Industrinett).

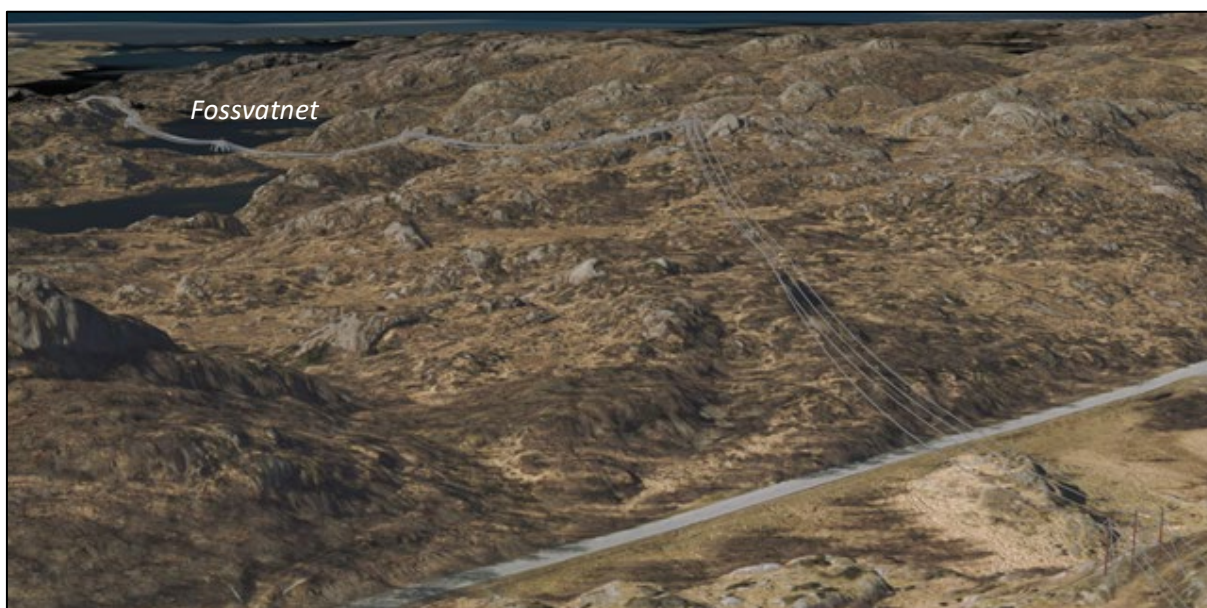
Kravet om 22 meter seilingshøyde i Nordra Sundet er vanskelig å oppnå med tremaster. Det må derfor benyttes 2 stk. stålmaster ved kryssingen. Et eksempel på stålmast er vist i Figur 7. For å oppnå denne seilingshøyden er mastepunkter plassert så høyt som mulig i terrenget på begge sider slik at mastehøyder kan være minst mulig. Det vil også være behov for å benytte stålmaster med en høyde på 25-26 meter. Nøyaktig plassering, høyder og typer av master vil avklares i detaljprosjekteringen.

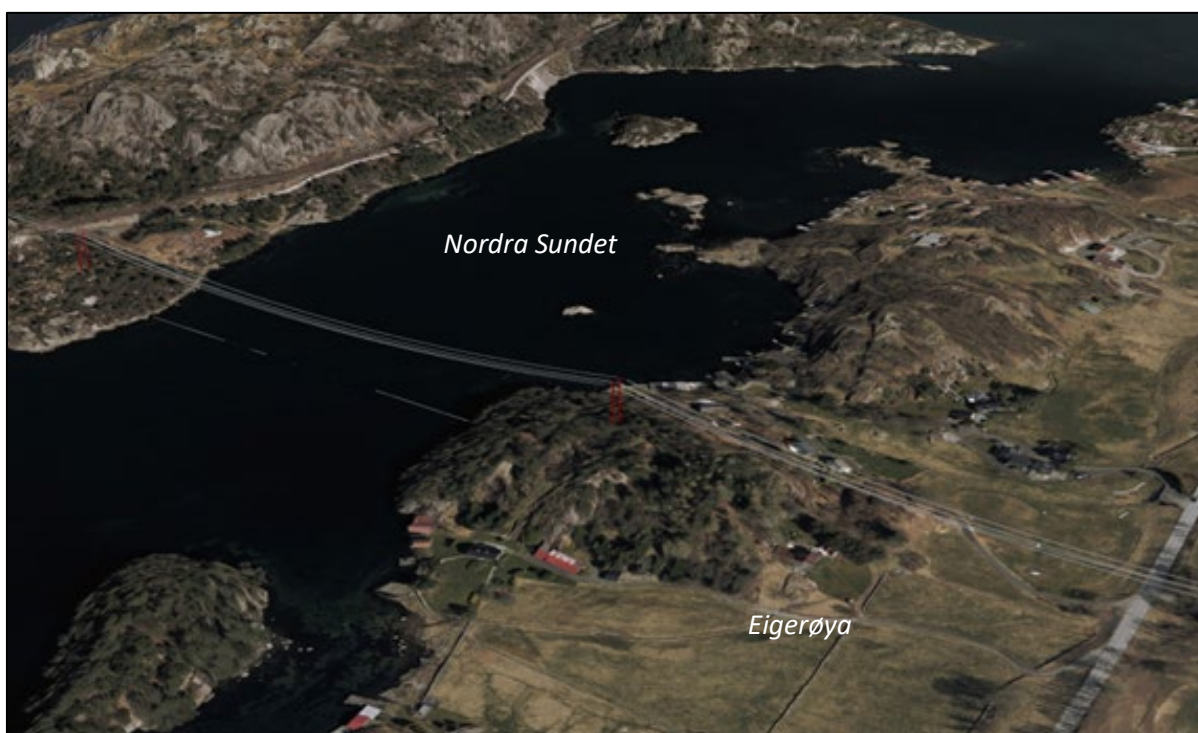
Figur 7 Skissen viser eksempel på stålmast (Ill: Rogaland Industri)

Figur 8 Modellutsnitt viser ny kraftledning sett fra vest i retning Fotlandsvatnet. Tengsbakken nederst i bildet og Kjelland øverst.

Figur 9 Modellutsnitt viser kraftledningen mot sørvest fra Fv. 44, over Fossvatnet og mot Søndre Sundet. Fv. 44 (Jærveien) helt nede til høyre i bildet.

Figur 10 Modellutsnitt viser kryssingen av Nordra Sundet sett fra sørvest. Alternativ 1 går i luftkabel, mens alternativ 2 og 3 er som sjøkabel vist henholdsvis med blå og lilla linje.

Figur 11 Illustrasjonen viser kraftledningen fra sør til nord over Eigerøya, sett fra sørøst. Helt nederst på bildet viser Kaupanes, mens Nordra Sundet er synlig helt øverst.

2.2.2 Alternativ 2 – sjøkabel lang

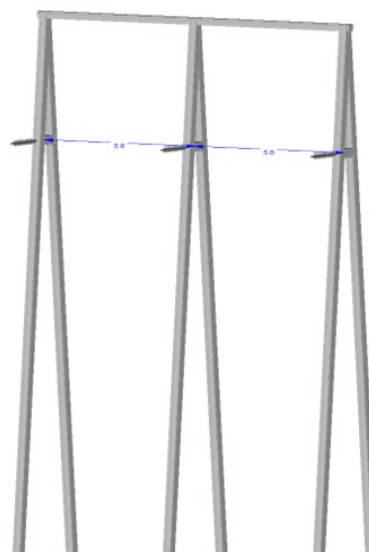
Alternativ 2 er helt likt alternativ 1 frem til kryssingen av Nordra Sundet. I dette alternativet vil høyspentlinjen legges som en sjøkabel fra en endemast rett øst for Skjelbreidlega. Den går i sjø inn i sundet mellom Skogabergholmen og Eigerøy, og opp til en endemast rett sør for Ytstebrødveien, se Figur 10 og Figur 14.

For å gå fra luftledning til sjøkabel/jordkabel er det nødvendig med en endemast som er en kraftigere konstruksjon og med toppliner og barduner.

2.2.3 Alternativ 3 – sjøkabel kort

Alternativ 3 er likt som alternativ 1 og 2 for hele traseen, foruten kryssingen av Nordra Sundet. Som i alternativ 2 vil sundet krysses med sjøkabel, men i dette alternativet velges en litt annen trasé på sørsiden av sundet der forbindelsen er forlagt rett opp i endemast på høyde øst for Skogabergholmen, se Figur 10 og Figur 14.

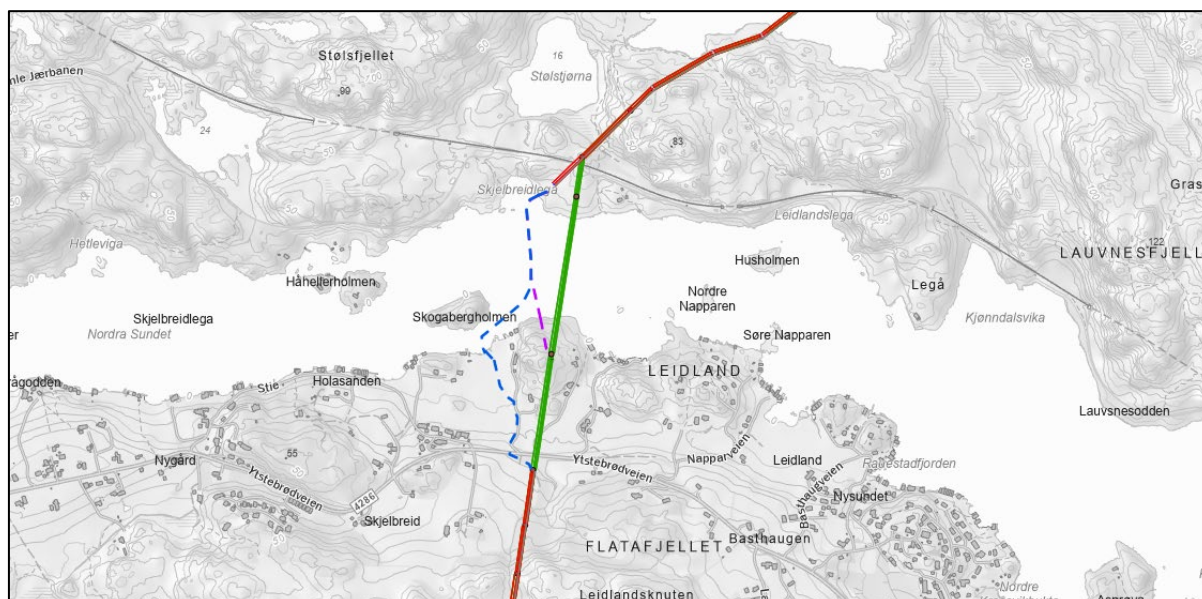
For å gå fra luftledning til sjøkabel/jordkabel er det nødvendig med en endemast som er en kraftigere konstruksjon og med toppliner og barduner.

Figur 12 Skissen viser hvordan endemast kan se ut med toppliner og barduner (Ill: Rogaland Industri).

Figur 13 Utsnitt fra 3D-modell viser både alternativ 2 og 3 ved kryssingen av Nordra Sundet, sett fra sørvest. Alternativ 2 går i lang sjøkabel til endemast helt til høyre i bildet. Alternativ 3 går i kortere sjøkabel til endemast på kollen midt i bildet. Endemast på kollen midt i bildet og luftstrekk dit er kun del av alternativ 3.

Figur 14 Kartet viser Nordra Sundet og de tre alternativene. Grønn linje er alternativ 1 som luftledning over sundet, blå stiplet linje er alternativ 2 som krysser sundet med sjøkabel og en lengre jordkabel, og lilla er alternativ 3 som også krysser sundet med sjøkabel og en kortere jordkabel.

3 Kunnskapsgrunnlaget

3.1 Datagrunnlag og -kvalitet

Kunnskapsinnhenting er gjort gjennom innsamling av foreliggende registreringer og kartlegginger, samt supplerende registreringer og befarings.

I utredningen er følgende hovedkilder benyttet:

- Befaring av influensområdet oktober 2023. (Se kap. 3.2.4 for mer info om feltbefaringen).
- Norgeskart og Norge i 3D.
- NIJOS inndeling i landskapsregioner og underregioner.
- NiN Landskap. Nasjonalt kartleggingssystem på landskapstypenivå
- 3D-modell av tiltaket
- Teoretisk synlighetskart
- Rapporten Vakre landskap i Rogaland

3.2 Vurdering av usikkerhet ved kunnskapsgrunnlaget

Ved vurdering av konsekvenser for landskap knytter det seg alltid en viss usikkerhet til hvorvidt landskapsverdiene i området er godt nok fanget opp og vurdert korrekt. Verdiene er fastsatt på bakgrunn av informasjon oppsummert i liste over. Ut ifra dette vurderes datagrunnlaget for verdisetting av landskap som godt, ref. klasse 2 i Tabell 6-3, s.15.

Påvirkning er i hovedsak vurdert basert på synlighetskart, befaring og visning av tiltaket i realistisk 3D-modellvisning.

Tabell 3-1 Datagrunnlaget klassifiseres i fire grupper.

Klasse	Beskrivelse
1	Svært godt datagrunnlag
2	Godt datagrunnlag
3	Tilfredsstillende datagrunnlag
4	Dårlig datagrunnlag

3.2.1 NiN Landskap

NiN (Natur i Norge) er et type- og beskrivelsessystem for naturvariasjon, tilpasset naturvariasjoner på ulike skalanivå. NiN *landskap* er skalanivået som er best tilpasset skalanivået i denne utredningen. NiN landskap definerer ulike landskapstyper med undertypegrupper. Landskapstype er i NiN-systemet definert som:

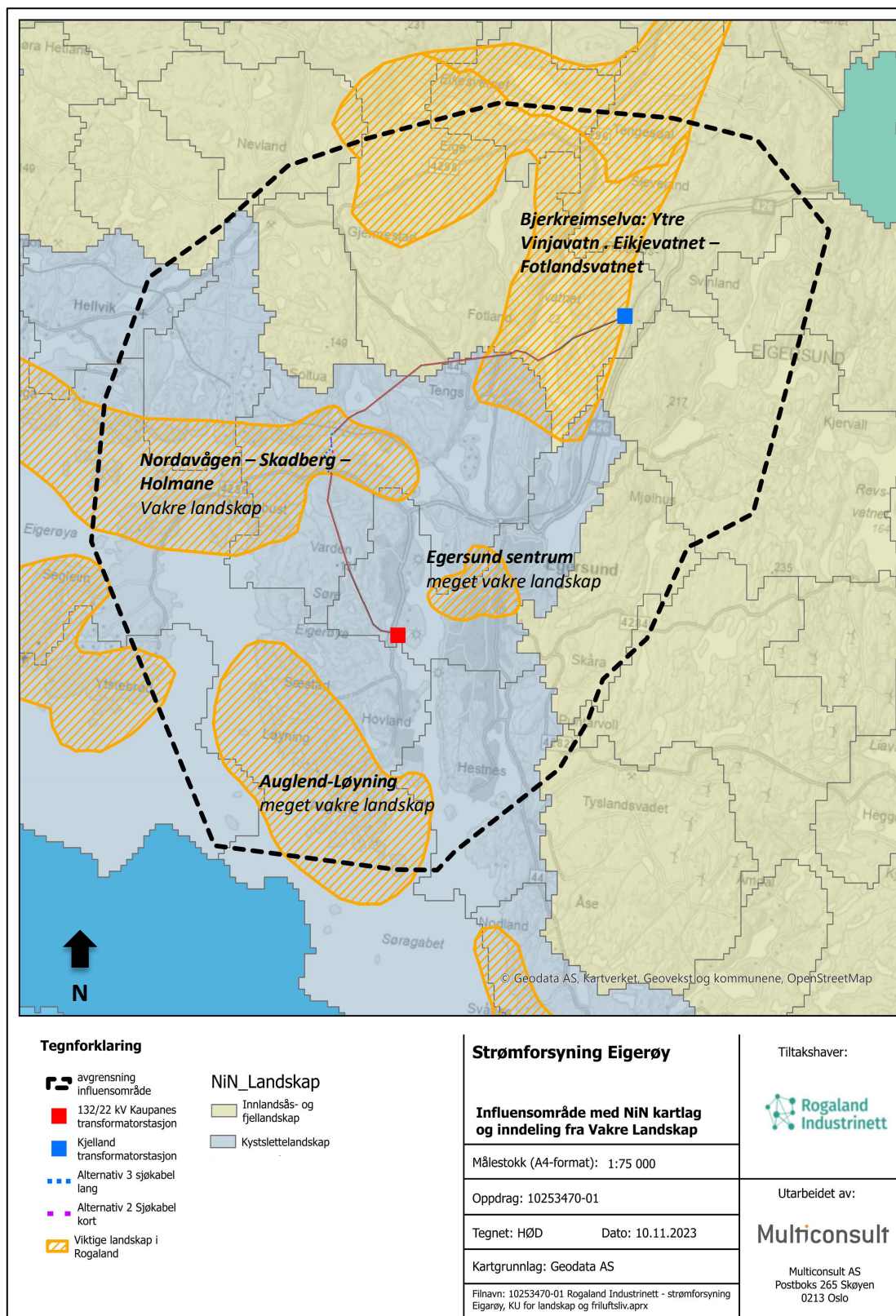
«større geografisk område med enhetlig visuelt preg, skapt av enhetlig dominans av store landformer og kjennetegnet ved karakteristisk fordeling av landformer, natursystemkomplekser, natursystemer og andre landskapselementer./2/»

Se Figur 15 for sammenstillingen av landskapstyper i influensområdet.

3.2.2 3D-modell av tiltaket

Det har blitt laget en 3D-modell i programmet ArcGIS av tiltaket. Modellen anvendes som verktøy når påvirkningen av tiltaket vurderes og det henvises til modellutklipp i tekst. Modellen viser ikke høyde på bygninger eller vegetasjon, men dette vises på drapert ortofoto på terrengmodell. Dette gir tilstrekkelig grunnlag til å anslå hvor det er bygninger/trær som kan ha visuelt skjermende effekt. Noen steder (blant annet ved Nordra Sundet) vises mastene med rød farge. Dette stemmer ikke med virkeligheten, da disse skal være enten grå farge (stål) eller brun farge (kompositt). Ved vurdering av påvirkning har vi sett bort i fra denne røde fargen.

Figur 15 Kartet viser tiltaket og influensområdet med NiN landskapstyper som bakgrunnskart. Områder som har fått benevnelsen «vakre» eller «svært vakre» landskap innenfor influensområdet i rapporten vises iht. tegnforklaring. Grupperingene innad i hver landskapstype er underkategorier som skiller mellom blant annet eksponert/skjermet indre/ytre kystslettelandskap, med eller uten bebyggelse, Slakt til småkupert ås og fjellandskap med eller uten hei under skoggrensen, eller grunne daler og fjellandskap med hei under skoggrensen.

3.2.3 Rapporten vakre landskap i Rogaland

Utredningen "Vakre landskap i Rogaland" kom i 1995 og er utarbeidet av Rogaland fylkeskommune. Rapporten ble utarbeidet som et resultat av Miljøverndepartementets oppfordring til å følge opp den europeiske landskapskonvensjonen ved å skaffe seg den nødvendige kunnskap og identifisere de viktige landskapskvalitetene. Rapporten ble distribuert til kommunene, statsetater, organisasjoner og andre med anmodning om at de verdiene som rapporten synliggjør blir tatt hensyn til i arealbruken i fylket/16/.

Inndelingen og verdisettingen som er gjort av områder innenfor influensområdet er bearbeidet inn i utredningen, i den forstand at de har vært retningsgivende for inndeling av enkelte delområder, samt at verdivurderingene som er gjort i rapporten er en del av kunnskapsgrunnlaget til beskrivelsen og verdisettingen av delområdet. Rapporten er fra 1995, og det har skjedd arealmessige endringer og annet som kan ha innvirkning på dagens verdivurdering av områdene. Rapporten har heller ingen formel status. Med dette tatt i betraktning anses rapporten som et støtteverktøy i større grad enn at de verdsatte områdene innlemmes i sin helhet i denne utredningen. Se Figur 16 for kartfigur.

Figur 16 Utsnitt fra kart i rapporten «Vakre landskap i Rogaland» som viser verdsatte områder i influensområdet/16/.

3.2.4 Teoretisk synlighetskart

Det er utarbeidet teoretiske synlighetskart for tiltaket med en radius på 4 km fra tiltaket. Synlighetskartene er basert på DOM-data (overflatemodell). Det vil si at de tar hensyn til blant annet eksisterende vegetasjon og bebyggelse. Dette viser mer korrekte visuelle virkninger av tiltakene enn et kart basert på DTM-data (terrengmodell), som kun tar hensyn til terrenget (Figur 17). Enkelte deler av tiltaksområdet vil medføre hogst av trær. Der dette er aktuelt er trærne fjernet i DOM-dataene ved

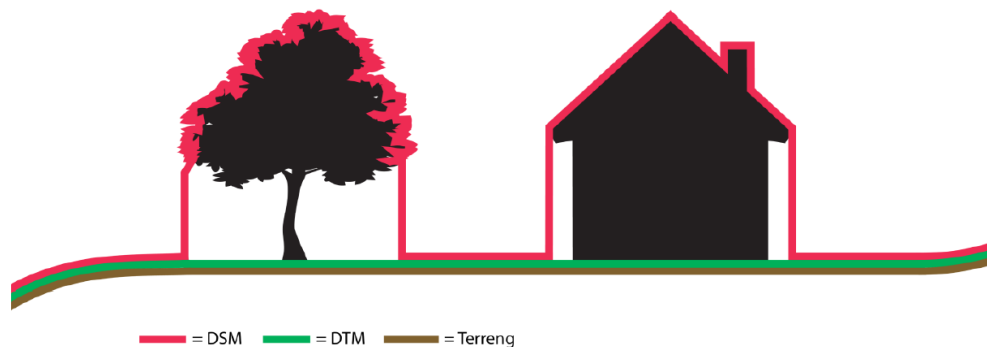
å erstatte områdene med DTM-data før det er utarbeidet teoretiske synlighetskart, for å få et mest riktig resultat.

Der det er vegetasjon i modellen vil det skjerme for synligheten som det vil gjøre i virkeligheten. Men i områder med skog kan det vises synlighet som egentlig er fra toppen av trærne der ingen (normalt) oppholder seg. I modellen vil det som defineres som vegetasjon også blokkere synligheten fullstendig selv om man i realiteten vil kunne se noe gjennom den. Dette blir mulige usikkerheter/feilkilder i synlighetskartene.

Øyehøyde i de teoretiske synlighetsanalysene er satt til 160 cm over terreng. Det som er synlig vil avhenge av fysiske hindre, som trær og bygg og om man ser oppover eller nedover mot tiltaket.

Merk at 100% synlighet ikke betyr at man ser 100% av tiltaket. Det betyr at man ser opp mot 100% av punktene som er lagt inn i analysen, som er de høyeste punktene på anlegget (toppen av mastene).

Når det gjelder avgrensning av synlighet per mast er denne satt til 4 km (visuelt influensområde), selv om masten i prinsippet *kan* være synlig utenfor denne sonen. Dette gjelder også for de eksisterende mastene som ligger innenfor influenssonen på 4 km.

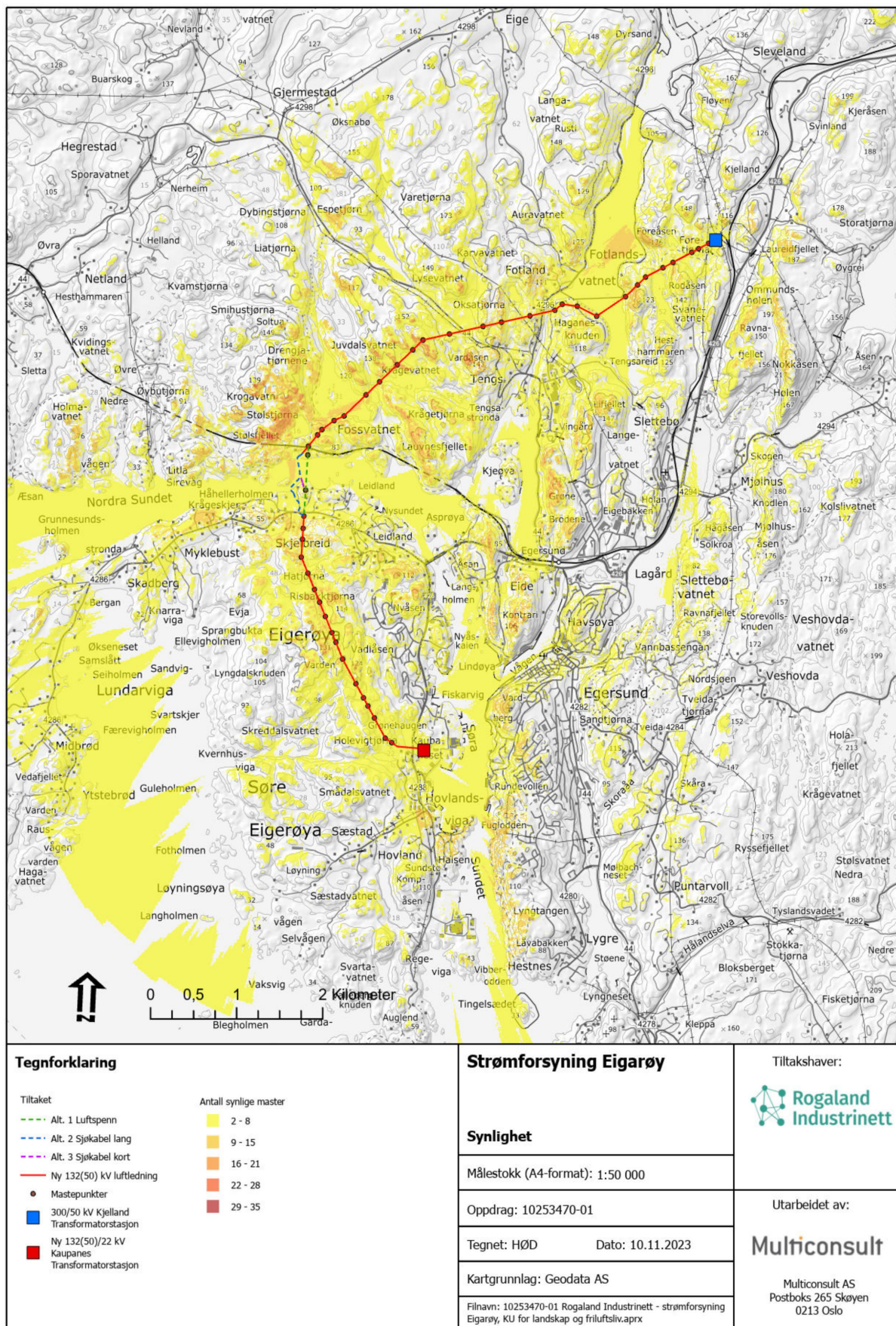

Figur 17 Illustrasjonen viser forskjellen mellom overflatemodell (DOM (her DSM)) og terrengmodell (DTM), og hvordan DOM-skanningen oppfatter de ulike elementene/14/.

Figur 18, s.19 viser tiltakets synlighet fra områdene rundt der kraftledningstraseen er foreslått. Farget område på kartet er der det er teoretisk mulig å se to eller flere master. Mørkere farge betyr at flere master kan være synlig. Kartet tar hensyn til terrengformer, vegetasjon og bebyggelse. Det er tilstrekkelig at kun en liten del av masten er synlig for å gi utslag på synlighetskartet, men det er kun mastene det er beregnet synlighet til, ikke ledningene.

Avstand til mastene gir ikke noen utslag i synlighet på kartet, noe som betyr at fargemarkeringen er lik for et område flere kilometer borte, der bare toppen av to master er synlige, som for et område som ligger umiddelbart ved traseen der to hele master er synlige.

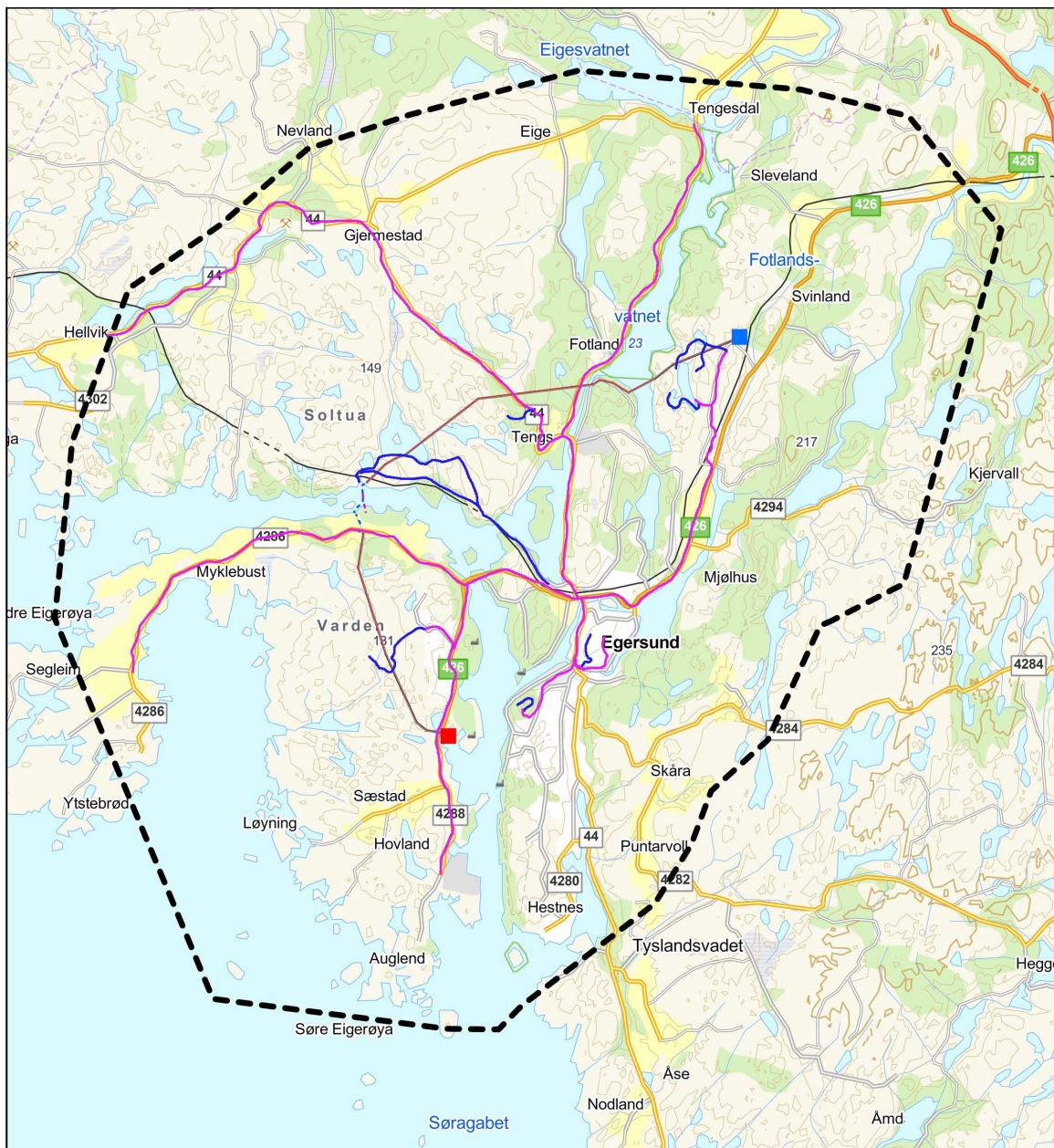
Figur 18 Synlighetskart viser hvor det er teoretisk mulig å se to eller flere master.

3.2.5 Feltbefaring

Kartet viser befaringsruten som ble gjennomført i oktober 2023. Befaringen ble utført på en dag. Fagansvarlig for utredningen har befart området sammen med utreder for friluftsliv. Været på befaringsdagen var opphold med lett skydekke. Befaringsruten er lagt opp med utgangspunkt i influensområdet, teoretisk synlighetskart og foreløpig inndeling av delområder. Influensområdet dekker store arealer, og under befaring ble nærområdet til tiltaket prioritert.

Figur 19 kartutsnitt som viser befaringsrute. Lilla strek er befart med bil og blå strek er befaring til fots.

4 Utredningsmetode og begrepsdefinisjoner

4.1 Utredningsmetodikk

Utredningen for tema landskap er basert på metodikk beskrevet i M-1941, Miljødirektoratets KU-håndbok /11/. Metoden skal sikre en systematisk, helhetlig og faglig analyse av de konsekvensene et tiltak medfører. En forkortet versjon av de viktigste trinnene i metoden er gjengitt under. En mer utfyllende beskrivelse er gitt i veileder M-1941 som kan finnes på Miljødirektoratets hjemmesider.

4.1.1 Verdivurdering

Når tiltaksområdet er delt inn i delområder og landskapskarakteren for hvert delområde er fastsatt, vurderes de ulike delområdenes verdi ved å se på delområdenes kvaliteter i sin helhet, med utgangspunkt i landskapskarakteren. I tillegg til å angi hvilken verdikategori (ubetydelig, noe, middels, stor og svært stor) et delområde går inn under, er det også vist plassering innenfor verdikategorien ved en pil. Tabell for hvordan man vurderer de ulike delområdenes verdi i henhold til Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger (2023) er vist i Vedlegg 9- 1.

Figur 20 Skala for angivelse av verdi etter Håndbok M-1941

4.1.2 Påvirkning

Når de ulike delområdenes verdi er fastsatt, vurderes påvirkning ved hvordan og i hvor stor grad planen/tiltaket endrer delområdets landskapskarakter. Det er virkninger av varig karakter som beskrives per delområde, midlertidig påvirkning i anleggsfasen er beskrevet generelt for tiltaket i eget avsnitt. I tillegg til å beskrive påvirkning og angi hvilken påvirkningskategori (forbedret, ubetydelig endring, noe forringet, forringet og sterkt forringet) et delområde går inn under, er det også vist plassering innenfor påvirkningskategorien ved en pil. Tabell for hvordan man vurderer de ulike delområdenes påvirkning i henhold til Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger (2023) er vist i Vedlegg 9- 2.

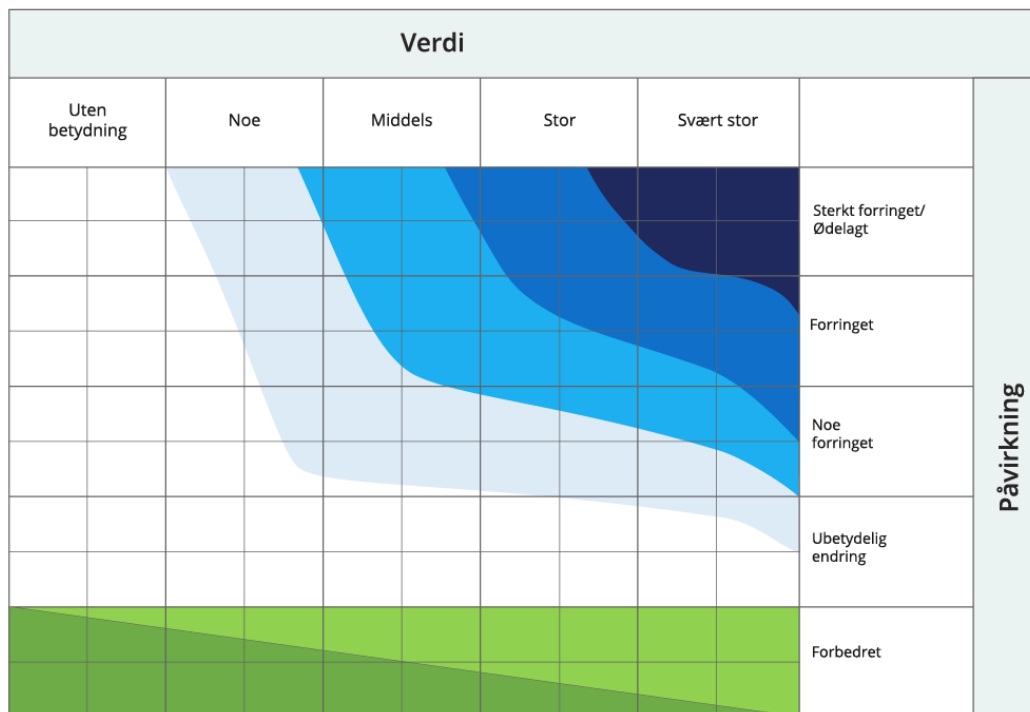
Figur 21 Skala for vurdering av påvirkning etter Håndbok M-1941

4.1.3 Konsekvens

Konsekvens får man ved å kombinere verdien av området og tiltakets påvirkning på området i «konsekvensvifta», se Figur 22. Denne sammenstillingen gir et resultat langs en skala fra fire minus til fire pluss. De ulike konsekvenskategoriene er illustrert ved å benytte symbolene + og -, jf. Figur 23.

Til slutt gjøres en samlet vurdering av konsekvensene for hvert utbyggingsalternativ. Dette omfatter en sammenstilling av konsekvensene for det enkelte delområdet samtidig som det må vurderes om noen delområder skal tillegges mer eller mindre vekt enn de øvrige. I tillegg skal en vurdering av samlede virkninger inngå. Den samlede konsekvensvurderingen sammenstilles etter kriterier visst i

Vedlegg 9- 3 Kriterier for vurdering av samlet konsekvensgrad (Miljødirektoratet, 2023). Den samlede konsekvensen spanner fra svært stor negativ konsekvens til svært stor positiv konsekvens.

Figur 22 Konsekvensvifte iht. Håndbok M-1941

Skala	Forklaring	RGB-fargekode
Svært alvorlig konsekvens ---	Den mest alvorlige konsekvensen som kan oppnås for delområdet. Brukes kun for delområder med stor eller svært stor verdi.	0, 32, 96
Alvorlig konsekvens ---	Alvorlig konsekvens for delområdet.	0, 112, 192
Middels konsekvens --	Middels konsekvens for delområdet.	0, 176, 240
Noe konsekvens -	Noe konsekvens for delområdet.	212, 255, 254
Ubetydelig konsekvens 0	Ingen eller ubetydelig konsekvens for delområdet.	251, 255, 255
Noe/betydelig positiv konsekvens +/++	Forbedring (+) eller betydelig forbedring (++)	146, 208, 80
Stor/svært stor positiv konsekvens +++/>++++	Stor forbedring (+++) eller svært stor forbedring (++++). Brukes i hovedsak der områder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.	0, 176, 80

Figur 23 Skala og veiledning for konsekvenssetting iht. Håndbok M-1941

4.2 Fagkompetanse

Utredningen er utarbeidet av Pia Nic Petersen og kvalitetssikret av Pia Bernitz.

Pia Nic. Petersen er utdannet landskapsarkitekt fra NMBU med spesialisering innen overordnet planlegging og har 8 års erfaring. Hun har utredet flere konsekvensutredninger for landskap i forbindelse med større fornybar energi-prosjekter. Pia Bernitz har over 30 års erfaring som rådgiver innen vegprosjektering og landskapsarkitektur.

4.3 Avgrensning mot andre fagtema

Landskap er et uttrykk for landskapets romlige- og visuelle egenskaper med naturlige og menneskeskapte komponenter og elementer, som særpreger et geografisk område. Det romlige og visuelle omhandler hvordan landskapet oppleves som fysisk form.

Begrepet landskap er definert i Den Europeiske landskapskonvensjonen/3/ og lyder slik:

Landskap – betyr et område slik folk oppfatter det, hvis særpreg er et resultat av påvirkningen fra, og samspillet mellom naturlige, og/eller menneskeskapte faktorer.

Innholdet i temaet landskap ligger tett på andre utredningstemaer. De fagtemaene som grenser tettest mot landskapet er **kulturmiljø, verdensarv, friluftsliv og naturmangfold**. Kulturmiljøer inngår i tema landskap i den grad de representerer vesentlige forhold som inngår i landskapskarakteren, som nøkkelementer eller strukturer og sammenhenger som preger landskapet.

For dette spesifikke tiltaket utredes friluftsliv parallelt med utredningen for landskap. Friluftsområder, stier og tråkk kan være viktige elementer i landskapet og sette preg på et landskap. Disse verdsettes ikke i utredningen for landskap, men nevnes i beskrivelsen av områder der dette kan ha betydning for landskapets karakter. Friluftsområder inngår i vurderingen av forhold i landskapet som sammen med andre faktorer danner grunnlag for å sette landskapskarakter.

4.4 Begrepsdefinisjoner

4.4.1 Landskapskarakter

Landskapskarakter er definert på følgende måte:

Landskapskarakterer et uttrykk for samspillet mellom et områdes naturgrunnlag, arealbruk, historiske og kulturelle innhold, og romlige og andre sansbare forhold som særpreger området og adskiller det fra omkringliggende landskap 2/.

Fastsetting av landskapskarakter bygger på en helhetlig tolkning av landskapet slik det forstås og oppfattes, jfr. Den europeiske landskapskonvensjonen/3/.

4.4.2 0-alternativet

0-alternativet utgjør referansealternativet for utredningen og representerer forventet utvikling i influensområdet uten skissert tiltak. Kun vedtatte planer som er realistisk at gjennomføres skal regnes som en del av nullalternativet. 0-alternativet blir beskrevet under kap. 6.1.

4.4.3 Tiltaksområde

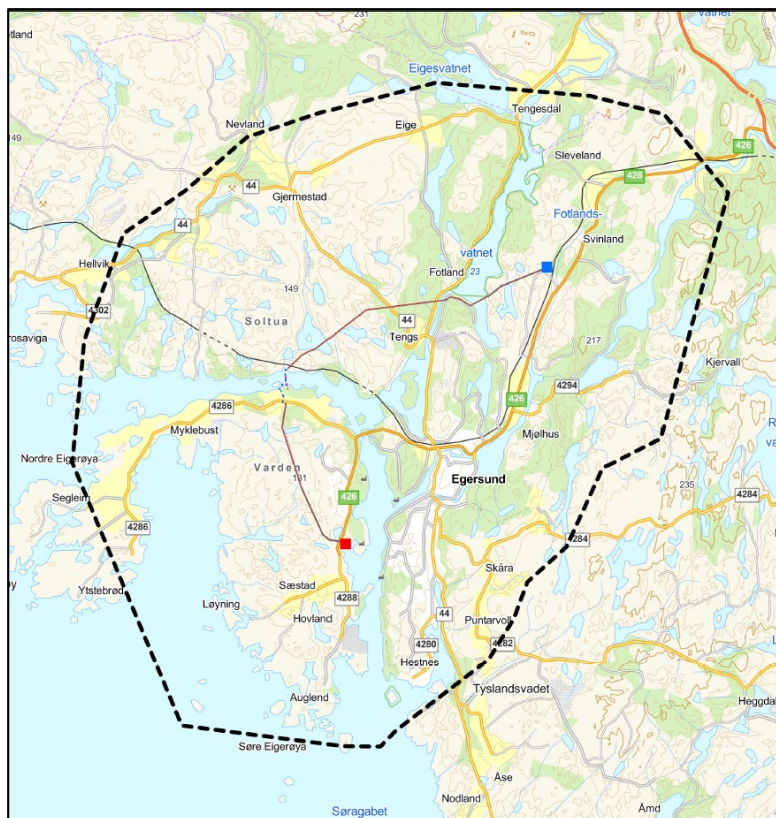
Tiltaksområdet omfatter alle områder som blir direkte påvirket av den planlagte utbyggingen med tilhørende aktiviteter. Det er her fotavtrykket til det planlagte tiltaket vil stå, og vil endre landskapets form og innhold fysisk.

4.4.4 Influensområdet

Influensområdet er det området der det kan forventes midlertidige eller permanente virkninger ved en eventuell utbygging. Influensområdet definerer avgrensningen av konsekvensutredningen og inkluderer områder som berøres av nær- og fjernvirkningen av utbyggingen. Størrelsen på influensområdet vil avhenge av synligheten av tiltaket, som igjen er avhengig av en rekke faktorer:

- Terrengformer og landskapsrom
- Standpunkt, avstand
- Årstider, lys- og værforhold
- Bakgrunn – kontrast eller silhuettvirkning
- Materialer og fargesetting
- Vegetasjon og bebyggelse

For tiltaket inkluderer dette områder hvor tiltaket trolig vil være synlig fra omkringliggende landskap. Influensområdet er satt til 4 km fra tiltaket, jfr.

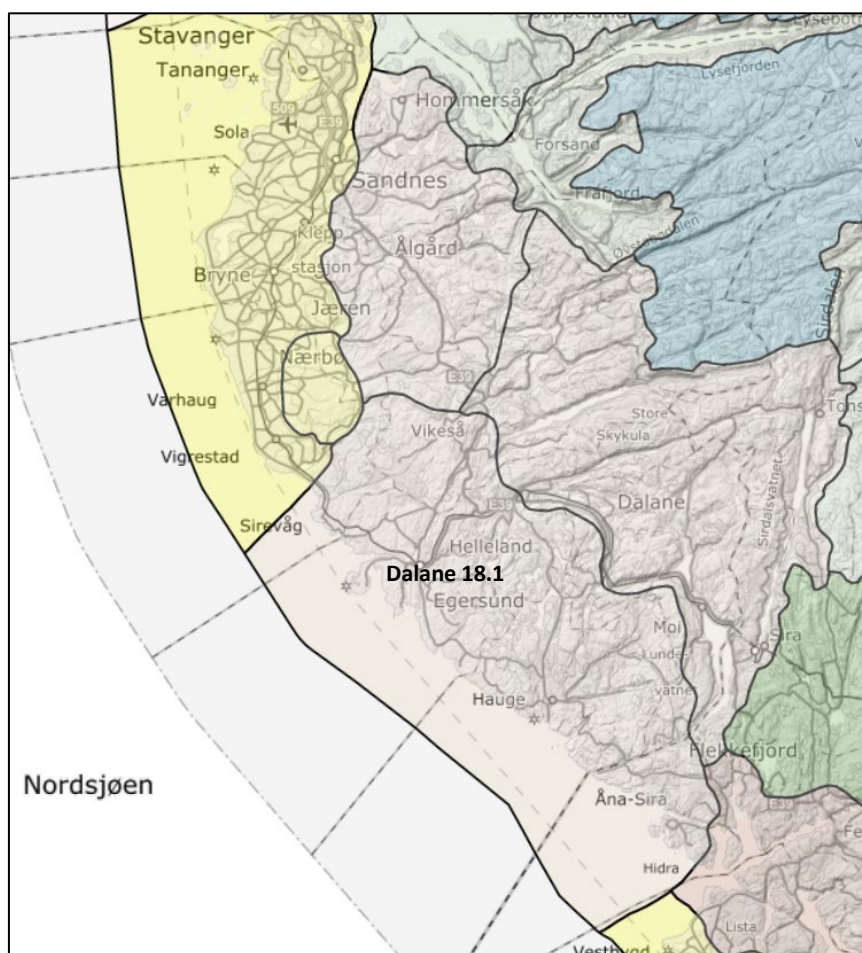
Figur 24 Bildet viser kartutsnitt av tiltakets influensområde som er satt til om lag 4 kilometer fra tiltaket.

5 Områdebeskrivelse og verdivurdering

5.1 Overordnet beskrivelse av tiltaks- og influensområdet

Beskrivelsen av de overordnede trekkene i landskapet skal gi grunnlag for å vurdere hvordan tiltaket vil framstå, og i hvilken grad det er mulig å tilpasse et tiltak i landskapet. Innenfor influensområdet på 4 km for kraftledningene berøres landskapsregion 18, «Heibygdene, Dalane og Jæren», underregion 18.1 «Dalane», jfr. Figur 25/1/.

Figur 25 Skjermdump fra NIBIOS hovedkartløsning/8/ viser inndeling i landskapsregioner (ulike farger) og underregioner (svart strek).

Under følger et bearbeidet utdrag fra NIJOS/15/ beskrivelse av landskapsregionen:

Landskapets hovedform i regionen preges av næringsfattige bergarter, hovedsakelig anortositt i sør og gneis i nord. Hele regionen har et kupert terreng med bergkoller og daler i et rotete mønster og med lite løsmasser. Dalane er særlig kjent for sitt glattskurte anortosittlandskap, som strekker seg i et bredt belte langs kysten fra Agder til Jæren. Særlig i dette anortosittlandskapet (tidligere kjent som Egersundfeltet) stikker utallige nakne fjellknauser, kammer og koller opp og gir et skrint og nakent preg. Spredt gjennom regionen mykes det nakne og golde landskapet opp av små klatter med bunnmorene i forsenkninger i bergartens sprekestrukturer, erodert over tid av breer og elver.

Regionens kystlinje ligger bratt og åpen vendt mot Nordsjøen. Mellom Lista og Jæren finnes kun noen få korte fjorder med grunne bratte fjordsider. Eigerøya skjærer sundet innenfor og kystbyen Egersund mot Nordsjøens bølger og vind, og fungerer som et pusterom for båtfarere på den ellers så værharde kysten mellom Lista og Jæren. I innlandet er vann- og vassdrag mange steder en betydelig

landskapsfaktor. Vanlig er også små og krokete vann godt nedsenket mellom bergkoller og nakne sva. Fattige bergarter favoriserer nøysomme gras- og lyngarter som er den dominerende vegetasjonen. Vanlig er et skarpt skille mellom vegetasjon på løsmasser og de nakne fjellknausene. Tidligere var beita lyngheier vanlig, men i dag forbuskes mange lyngheier, mens noen er blitt mer grasrike på grunn av gjødsling. Det har også vært omfattende bartreplantinger som har medført at landskapet har lukket seg enkelte steder. Det meste av bosetning følger regionens sprekkedaler, med unntak av Egersund og noen mindre tettsteder. Regionen har til dels betydelige fornminner av ulik alder, f. eks eldre bosetningsspor langs kysten.

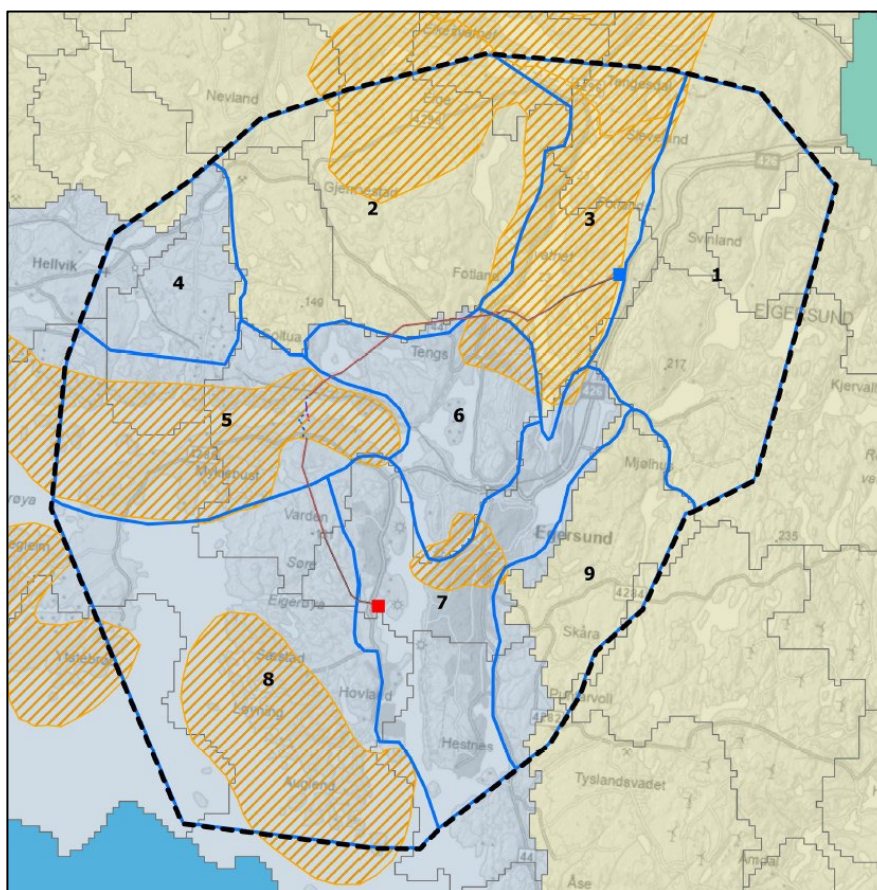
5.2 Beskrivelse av delområder og verdivurdering

På grunnlag av innsamlet kunnskap deles utredningsområdet inn i enhetlige delområder. Et delområde er definert som et område som har en enhetlig funksjon, karakter og/eller verdi og som derfor skiller seg fra tilgrensende areal/11/.

Inndelingen i denne utredningen er gjort med utgangspunkt i landskapstypenes undertyper fra NiN som omtalt i 3.2.1, /1/samt rapporten «Vakre landskap i Rogaland», som omtalt i 3.2.2. Inndelingen er senere bearbeidet etter befaring og egne vurderinger.

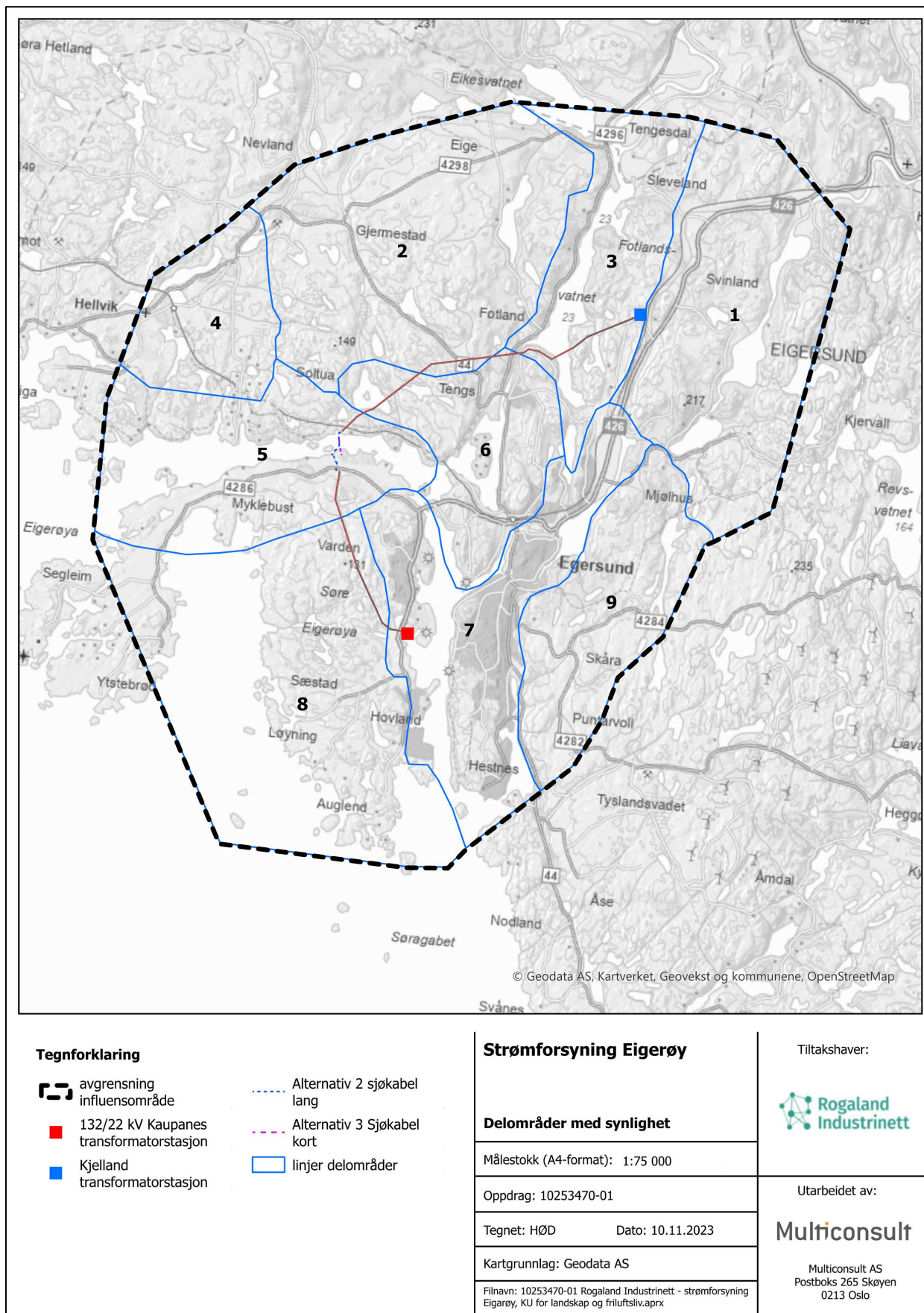
Området i denne utredningen er delt inn i følgende 9 delområder, jf. fig. 26 og fig. 27:

Delområder	
1	Sleveland – Svinland - Hornesvatnet
2	Gjermestad – Soltua – Langavatnet
3	Fotlandsvatnet og Svanevatnet
4	Helland - Netland – Hellvik
5	Nordra Sundet
6	Tengs- Lauvnesfjellet – Eide
7	Egersund by og Sørå Sundet
8	Søre Eigerøya
9	Mjølhus – Skåra

Figur 26 Viser delområdeinndeling over NiN kartlag og «Vakre Landskap»

Figur 27 Oversikt over inndeling delområder

5.2.1 Delområde 1 Sleveland – Svinland - Hornnesvatnet

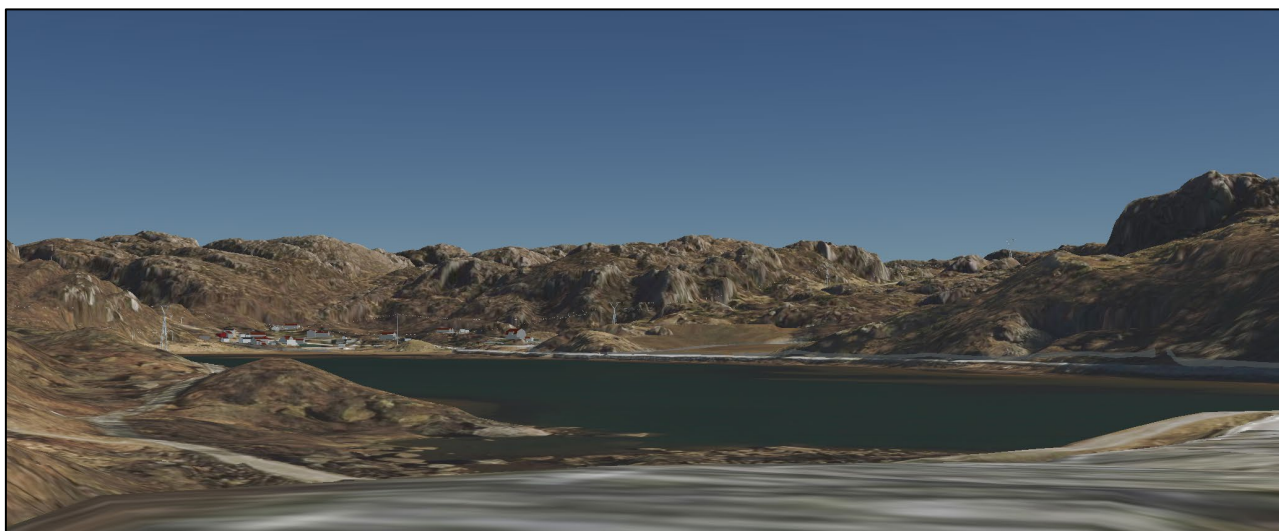
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Delområdet består av grunne daler i ås- og fjellandskap under skoggrensen. I nord er det innslag av bebygde områder og jordbruksdominans, mens det i sør er et mer heipreget landskap. Hellelandselva forbinder innsjøene Kvålsvatnet, Øygreisvatnet, Hornnesvatnet og Kolslivatnet. Nord i delområdet stikker knudrete bergknauser opp som øyer mellom dyrkbart areal og bebygde areal. Jordbruksarealet er tilgjengeliggjort av breelv- og bresjøavsetninger og ligger følgelig i tilknytning til vassdragene.	Stor
Romlige forhold og skala	Distinkte og små lukkede rom dannes mellom oppstykkede bergknauser, og jordbruksareal danner ofte flate gulv sammen med innsjø/vassdrag. Grunnet de lokale terrengvariasjonene er skalaen som regel liten og de romlige forholdene tydelig avgrenset.	Middels
Distinkte naturelementer	Vassdragene i området står i kontrast til det ellers så kuperte ås- og fjellandskapet, særlig nord i området.	Stor
Natur-sammenhenger	Sammenhengen mellom de dyrkbare flatene i nord og elveavsetninger langs eksisterende elvenett er iøynefallende grunnet det ellers så småkuperte og glattskurte ås- og fjellandskapet.	Middels
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Dyrkbare arealer/ jordbruksdominans i nord. Enkelte skogkledte sider, men overordnet skrinns og lav vegetasjon dominerer utover jordbruksareal.	Middels
Aktive naturprosesser		
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Enkelte bartreplantefelt ved Øygreisvatnet.	Liten
Arealbruk	Jordbruk, gårder og annen bebyggelse med tyngde i nord, men også spredt i heilandskapet i sør. Jernbanen og Rv 426 går gjennom delområdet. Flere kraftledninger og mindre lokalveier.	Middels
Bebyggelsespreg	Gårdsbruk i godt hevd.	Middels
Historie og stedsidentitet	Området har flere kulturminner som vitner om et landskap som er anvendt i flere generasjoner. Mange automatisk fredede kulturminner, som f.eks steinrøyser, gravminner, mange av disse er sentrert rundt innsjøer/løsmasseavsetninger. Særlig SEFRAK-registrerte bygninger og steingjerder er visuelt synlige i landskapet.	Liten

Landskapskarakter

Den skarpe kontrasten mellom nakne, knudrete bergknauser som stikker opp som ruvende øyer mellom innsjøer og løsmasseavsetninger med jordbrukslandskap er framtrедende for landskapskarakteren. Sammenhengen mellom bruken av landskapet og de overordnende landformene er lesbar. Distinkte, tydelige og til dels lukkede landskapsrom oppstår i og rundt innsjøene Kvålsvatnet, Øytreisvatnet og Hornesvatnet, noe som gjør vassdragene til viktige visuelle elementer for landskapskarakteren. Steingjerder er visuelle element som understreker innholdet i det flate jordbrukslandskapet og gir landskapsopplevelsen historisk tyngde.

Verdi

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Noe
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Middels
Mangfold	Noe
Særpreg	Middels
Sammenhenger	Noe
Tilhørighet/identitet	Noe
Visuell karakter	Middels

Totalt: Middels verdi

Figur 28 Skjermdump hentet fra 3d.kommunekart.com viser hvordan Hornesvatnet danner gulv i et avgrenset landskapsrom med nakne bergknauser som stikker opp fra løsmassedekket.

5.2.2 Delområde 2 Gjermestad – Soltua – Langavatnet

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Delområdet består av et slakt til småkupert ås- og fjellandskap med innslag av grunne daler under skoggrensen. Gjennomgående for delområdet er nakne bergkoller i et småknudrete og rotete relieff i kontrast. Øksnabøknuten (178 moh.), Varen (173 moh.) og Varafjellet (152 moh.) er av de høyeste fjellknausene i området. Delområdet har flere mellomstore og mindre vann hvorav Langavatnet, Juvdalsvatnet og Lysevatnet er av de største.	Stor
Romlige forhold og skala	Det småkuperte området har lukkede landskapsrom som gir begrenset utsyn. For mange av de avgrensede landskapsrommene er mindre og mellomstore vann tydelige gulv og sterke visuelle elementer. Når utsynet ikke begrenses har man et vidt utsyn mot kystslettelandskapet, Eigerøya og havet, som fungerer som blikkfang og naturlig utsynsretning fra heilandskapet. Det er stor kontrast mellom landskapets skala og opplevelsen av dette som avhenger av ståsted.	Stor
Distinkte naturelementer	De mange nakne fjellknausene og kollene gir et nakent og goldt landskap. Hagafjellet (155 moh.), Øksnabøknuten (178 moh.) Varafjellet (152 moh.) og Soltua (149 moh.) er noen av toppene. Soltua er et turmål fra Egersund.	Stor
Natur-sammenhenger	Med unntak av spredte gårdsbruk og tilhørende jordbruk langs Eigesveien og Gamle Eigesveien er delområdet hovedsakelig et sammenhengende naturpreget område.	Stor
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Lavt og skrint vegetasjonsdekke dominerer mellom nakne bergknauser. Jordbruk langs Eigesveien. Lite vegetasjon i høyere sjikt med unntak av plantet granfelt nordøst for Langavatnet. Noe kystlynghei og slåttemark nordvest for Jærveien.	Stor
Aktive naturprosesser		
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Masseuttak/steinbrudd ved Gjermestad nordvest i delområdet.	Liten
Arealbruk	Eigesveien, Jærveien og Gamle Eigesveien går gjennom delområdet i nordvest. Kulturbetinget vegetasjonsdekke tilknyttet gårdsbruk langs Eigesveien og Gamle Eigesveien. Kraftledninger tilhørende regionalnettet og distribusjonsnettet følger Jærveien i parallelle løp. Masseuttak/steinbrudd ved Gjermestad nordvest i delområdet.	Middels
Bebyggelsespreg	Lite/ingen bebyggelse med unntak av gårdsbruk langs Eigesveien og Langavatnets nordvestlige side.	Liten
Historie og stedsidentitet	Langs Eigesveien er det flere synlige kulturminner/miljøer som vitner om et landskap som er holdt i hevd over flere generasjoner. Steingjerder som teiggrenser synlige visuelle element, særlig langs Eigesveien.	Middels

Landskapskarakter

Landskapskarakteren er i stor grad formet av samspillet mellom småknudrete bergformasjoner og det lave vegetasjonsdekket som følger av det spesielle anortosittlandskapet som regionen er en del av. Et viktig karaktertrekk er de mange mindre rommene hvor utsynet er begrenset som står i sterk kontrast til opplevelsen av et storslått landskap med utsyn mot en bred horisont fra området fjellknauser. Kontrasten blir ytterligere forsterket av det tidvis skrinne vegetasjonsdekket og fravær av vegetasjon i høyere sjikt.

Verdi

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Middels
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Middels
Mangfold	Noe
Særpreg	Middels
Sammenhenger	Noe
Tilhørighet/identitet	Middels
Visuell karakter	Middels

Totalt: Middels verdi

Figur 29 Bilde tatt fra Store Varåsen i retning nordøst. Fotlandsvatnet (delområde 3) sees til høyre midt i bildet.

Figur 30 Bildet tatt fra Store Varåsen i retning mot Nordsjøen i syd. Varåstjørna og Krågevatnet sees midt i bildet.

5.2.3 Delområde 3 Fotlandsvatnet og Svanevatnet

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Bjerkreimsvassdraget renner gjennom Fotlandsvatnet som ligger i et nordøstlig-sørvestlig drag, og som danner et naturlig gulv i landskapsrommet som omkranser innsjøen. Det meste av Fotlandsvatnet er vernet som dyrefredningsområde, og særlig breddene i nord som har innslag av ferskvannsdelta er en særlig viktig overvintringslokalitet for svaner og ender/7/. Svanevatnet er et noe mindre vann som ligger nordøst for Fotlandsvatnet, atskilt av et skogkledt kollete område. Flere mindre tjern preger landskapet øst for Fotlandsvannet. Fotlandsvatnet, og da særlig i nord, er omkranset av lave åser og har lite flatt areal inntil vannet. Delområdet for øvrig består av et slakt til småkupert ås- og fjellandskap med innslag av grunne daler under skoggrensen. Noe utmarkspreg nord for Svanevatnet. Mellom Fotlandsvatnet og Svanevatnet finner man skogkledte bergkoller i et småknudrete og spennende relieff med innslag av myr. Området har dalpreg med høyt innslag av trær og myrreal mellom høyreiste koller.	Stor
Romlige forhold og skala	Ved Fotlandsvatnet og Svanevatnet dannes tydelige og åpne landskapsrom i nordøstlig-sørvestlige drag, mens det småkuperte landskapet i øst har mer lukkede landskapsrom med begrenset utsyn. Motsetningene gir stor kontrast i landskapets skala.	Stor
Distinkte naturelementer	Fotlandsvatnet og Svanevatnet.	Stor

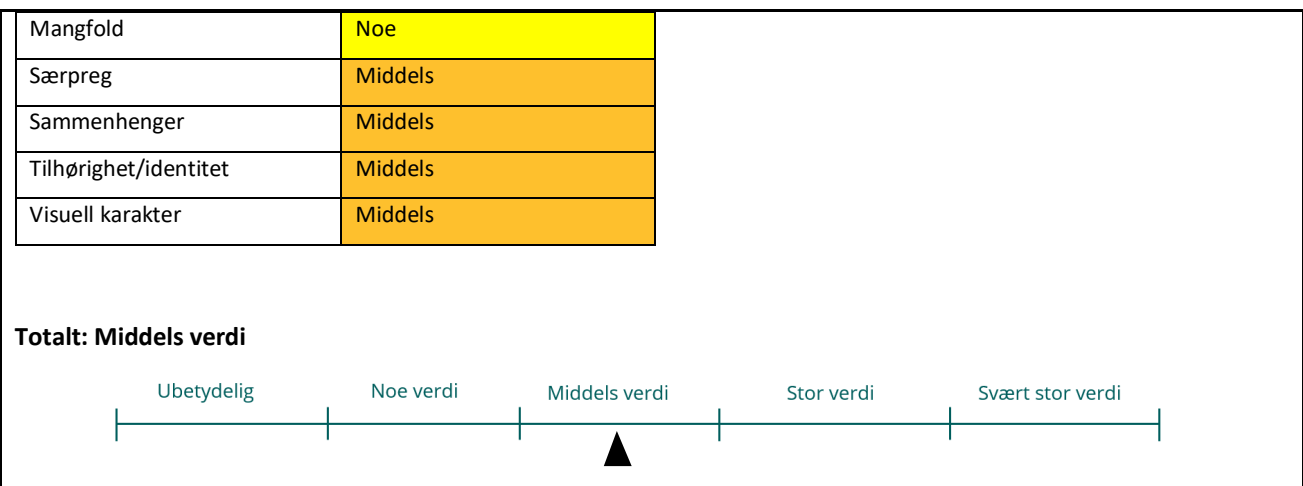
Natur-sammenhenger	Ubrutt landskap gjennomgående på hver side av Fotlandsvatnet. Bjerkreimsvassdragets utløp til havet skjer via Fotlandsvatnet og Fotlandsvossen, før det finner sin veg til havet via Tengselva.	Middels
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Området har flere større myrareal og skogspartier av særs høy bonitet. Innimellom er blokkmark på skinn jord fremtredende. Noe utmarksbeite og enkelte dyrkede flater i nord og langs Fotlandsvatnets vestside.	Middels
Aktive naturprosesser	Flom, og skredhendelser kan påvirke området rundt Fotlandsvatnet.	Liten
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Noe jord og skogbruk i området, samt noe kulturbetinget utmark. Et noe fragmentert landskap med tekniske inngrep og infrastruktur øst i delområdet. Fiskemuligheter i Fotlandsvatnet og Svanevatnet.	Middels
Arealbruk	Kulturpreget landskap i tilknytning til Fotlandsvatnet med jord- og skogbruk. Kulturlandskapet som man finner i tilknytning til Bjerkreimselva- Fotlandsvatnet er i rapporten vakre landskap i Rogaland beskrevet som: <i>Kulturlandskapet i tilknytning til elva er flere steder egenartet med god variasjon mellom åpen mark og lauvtrevegetasjon/16/ 1.</i> Nordøst for Svanevatnet ligger Kjelland transformatorstasjon med tilhørende ledningsnett for både regional, sentral og distribusjonsnettet. Lokalveger og jernbanelinje krysser i nord- sørlig retning gjennom nordøstre del av området og Bjerkreimsveien følger langs Fotlandsvatnets vestside. Det er kraftledninger som i dag krysser Fotlandsvatnet, og vannet er noe senket/16/.	Stor
Bebyggelsespreg	Området har lite bebyggelse, men gardsbruk i godt hevd med tilhørende jordbruksareal gir et kulturbetinget bebyggelsespreg i nord. transformatorstasjon med tilhørende ledningsnett dominerer nordøst for Svanevatnet.	Middels
Historie og stedsidentitet	Røde Kors har aktivitetssenter ved Svanevatn og bruker området og skogen tilknyttet Svanevatn. Det er opparbeidet gapahuk i skogsområdet tilknyttet Svanevatnet og aktivitetssenteret.	Middels

Landskapskarakter

Et viktig karaktertrekk ved delområdet er de overordnede landskapsrommene som dannes rundt innsjøene Fotlandsvatnet og Svanesjøen. Som tydelige gulv i definerte landskapsrom står de i kontrast til de mange mindre rommene hvor utsynet er begrenset grunnet lokale terrengvariasjoner. Dette er også i stor kontrast til opplevelsen av et storslått landskap fra bergkollenes høydedrag. I stor grad et naturpreget område innslag naturvariasjon, men de mange ledningsnettene som går til Kjelland transformatorstasjon bryter naturpreget nord for Svanevatnet. Ledningsnettene fragmenterer her landskapet og teknisk infrastruktur dominerer i synsfeltet uavhengig av hvor man beveger seg i landskapet.

Verdi

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Noe
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Middels

Figur 31 Skogkledte bergkoller i et småknudrete og rotete relieff med ledningsnett til og fra Kjelland transformatorstasjon.

Figur 32 Fra Svanevatnets nordlige bredde.

Figur 33 Fotlandsvatnet sett fra kulle mellom Fotlandsvatnet og Svanevatnet med utsyn mot nord. Bjerkreimsvegen sees på motsatt side av vannet.

5.2.4 4 Helland- Netland– Hellvik

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Delområdet består av et middels eksponert ytre slakt til småkupert kystslettelandskap. Nord i delområdet ligger Sporavatnet, Øvra og Nedra Hellvikvatnet og Netlandstjørna i et tilnærmet sammenhengende sørvestlig-nordøstlig aksedrag, forbundet av Hellvikelva som renner ut ved tettstedet Hellvik. Breelvavsetninger og moreneavsetninger har gitt forutsetninger for et kulturbetinget vegetasjonsdekke, særlig nord i delområdet. Det småkuperte kystslettelandskapet for øvrig i delområdet består hovedsakelig av kystlynghei og noe slåttemyr. Noe dalpreget gjennom kystlyngheiene nord for Kvidingsvatnet og Holmavatnet. Kvidingsvatnet (15 moh.) og Holmavatnet (28 moh.) ligger øst for Hellvik.	Stor
Romlige forhold og skala	Det høye innslaget av løsmasser gir et roligere og mer lesbart landskap i nord enn det småkuperte knudrete kystlyngheiområdet i sør. Landskapsrommet som dannes rundt innsjøene har et tydelig gulv og stigende terreng på hver side av vannflatene skaper romlige avgrensninger.	Middels
Distinkte naturelementer	Flere eldre eiker som er vernet og visuelt markante i det kulturbetingede landskapet de fremstår i.	Liten
Natur-sammenhenger	Sør i delområdet er det et småkupert sammenhengende område med kystlynghei.	Middels
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Vegetasjonsdekket er variert med slåttemyr, kystlynghei, kulturmark og innmarksbeite. Stedvis skog av særs høy bonitet langs vestsiden av Øvra Hellvikvatnet. Gressdekket golfbane sør for Helland.	Stor
Aktive naturprosesser	-	-
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	-	-
Arealbruk	Tettstedet Hellvik med sentrert bebyggelse øst for Hellvikelvas utløp i en skjermet bukt. Bebyggelsen går over i spredte gårds og driftsbygninger nordøstover langs vassdraget. Ved Sporavatnet nord i området ligger et større masse/steinuttak. Jærveien følger Hellvikvatnets sørøstlige bredde fra Hellvik til Gjermestad og Maurholsveien går i nord-sørlig retning gjennom delområdet. Den gamle Jærbanen går gjennom området fra sørøst til nordvest og krysser Hellvikvatnet mellom Nedra og Øvra del. Golfbane sør for Helland.	Middels

Bebyggelsespreg	Tettstedbebyggelse med boligfelt i Hellvik, spredte gårds- og driftsbygninger.	Middels
Historie og stedsidentitet	Det er flere kulturminner i området som vitner om at området har vært i bruk over lengre tid. En del SEFRAK-registrerte våningshus, men hverken disse eller andre kulturminner er av slik visuell art at det har betydning for opplevelsen av landskapet.	Liten

Landskapskarakter

Området har en sammensatt karakter med høy grad av variasjon i vegetasjonsdekket og bebyggelsesstruktur. Hellvikelvas løp som forbinder de mindre innsjøene i et aksedrag, gir et sammenhengende blågrønt preg over store deler av delområdet. Flere frittliggende gårdsbruk mellom store dyrkbare flater er visuelt fremtredende. Masseuttaket ved Sporavatnet er visuelt skjemmende og godt synlig fra Jærveien og høyereliggende deler av delområdet.

Verdi

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Noe
Naturvariasjon	Noe
Distinkte elementer	Middels
Mangfold	Middels
Særpreg	Noe
Sammenhenger	Middels
Tilhørighet/identitet	Middels
Visuell karakter	Middels

Figur 34 Det lille tettstedet Hellvik. Glattskurte bergkoller sees i landskapssilhuetten.

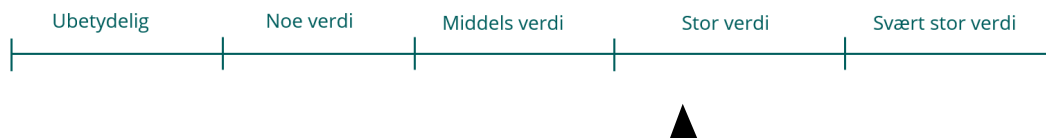
Figur 35 Glattskurte bergkoller, innslag av skog ved bredden av en av delområdets mindre innsjøer.

5.2.5 Delområde 5 Nordra Sundet

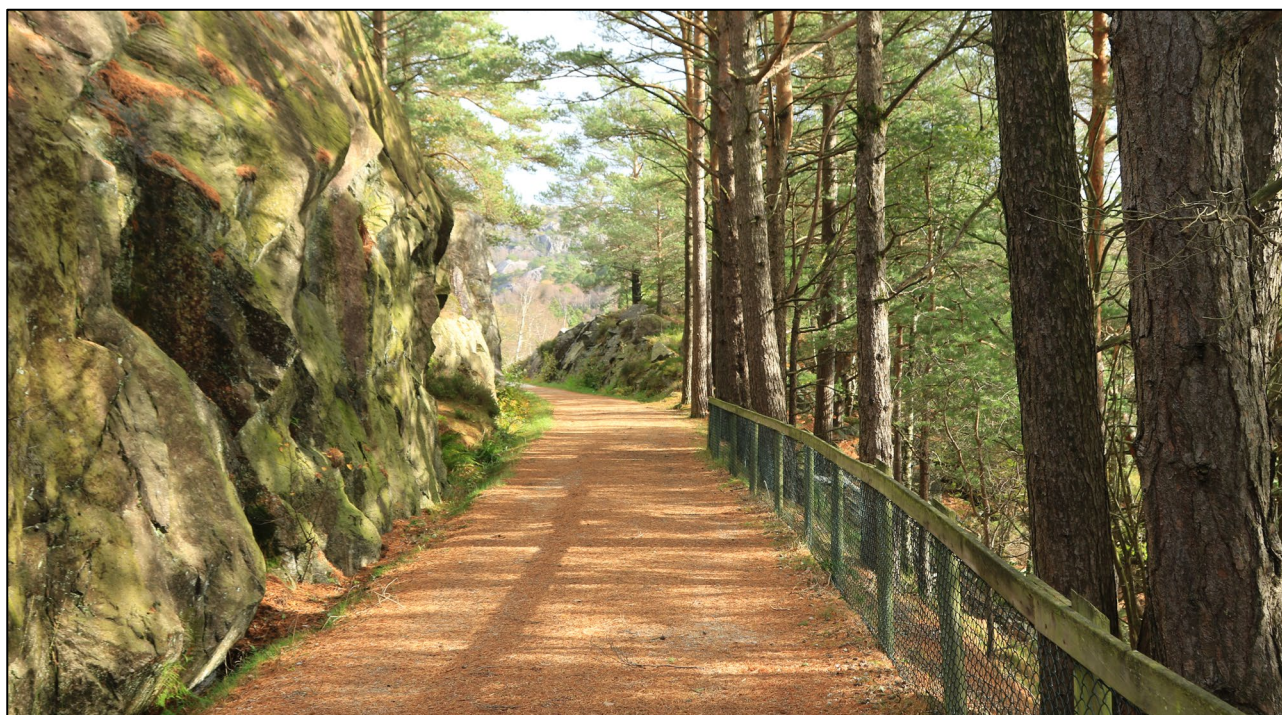
Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Delområdet består av et skjermet, indre, slakt til småkupert kystslettelandskap. Kystlinjen er variert med mange vik, våger, holmer og skjær. Skjærgården innsnevres i Nordra Sundet mellom fastlandet og den nordlige delen av Eigerøya (Nordre Eigerøy). På det smaleste er sundet bare 250 m, og holmer gir smalere passeringer. På Nordre Eigerøya har en tydelig løsmasserygg muliggjort jordbruk over tid, noe som har gitt et definert sammenhengende grønt teppe av dyrket mark, med innslag av steingjerder og annen kulturmark.	Stor
Romlige forhold og skala	Langs Nordra Sundet skapes et sammenhengende og avgrenset landskapsrom i øst-vestlig retning med stigende terreng i nordlig og sørlig retning. Fra høyere liggende deler på fastlandet har man utsyn mot storhavet og horisonten, særlig mot vest. På Eigerøya varierer landskapets skala med ståsted. Fra det avgrensede rommet langs sundet til et storskala landskap med utsynsretning mot havet på sørsiden av løsmasseryggen.	Stor
Distinkte naturelementer	Løsmasseryggen med oppdyrket mark i et ellers skrint og bergdominant landskap, er distinkt for området. Det smalnende sundet med Skogabergholmen, Skjelbreidlega og Napperen på det smaleste, er en tydelig avgrensning av løsmasseryggen mot nord.	Stor
Natur-sammenhenger	Kystlinjen på fastlandet er preget av kuperte berg og fremstår naturpreget, mens kystlinjen på Eigerøya er lett tilgjengelig og preget av naust på rekke og rad. Løsmasseryggen har her tilgjengeliggjort kystlinjen som står i kontrast til den kuperte kystlinjen på fastlandet.	Middels

Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Spredt løvtrevegetasjon, beitemark og røsslyngheier gir variasjon i et ellers skrint og grått bergkupert område. Lange strekninger av stein- og sandstrand, for eksempel Storesanden ved Bergan. Sanddynemark og slåttemark og strandeng. Trær på særlig vindutsatte områder har fått en særpreget utforming som gir området karakter.	Stor
Aktive naturprosesser	-	-
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Jordbruk dominerer på Eigerøyas løsmasserygg.	Middels
Arealbruk	Store deler dyrket mark på Eigerøya ved Skadberg og Myklebust. Spredt og til dels mindre spredte boligfelt på Eigerøyas nordvendte del. Tur- og sykkelveier delvis ved og noe tilbaketrukket fra kystlinjen på fastlandssida som følger den gamle Jærbanen. Bebyggelse og steinbrudd ved Litla Sirevåg, på fastlandssida like ved innløpet til Nordra Sundet.	Middels
Bebyggelsespreg	Særlig på Myklebust og Skadberg er det et karakteristisk kystkulturmiljø med en lang naustrekke vendt mot sundet. Gårdsbebyggelse på Myklebust og Skadberg ligger på rekke langs toppen av løsmasseryggen med spredte fritidshus langs sjøen.	Middels
Historie og stedsidentitet	Den gamle jernbanetraseen mellom Egersund-Hellvik (gamle Jærbanen) går langs deler av kystlinjen på fastlandet, og er i dag en sammenhengende tur og sykkelvei som i tillegg til å by på et varierende landskap også viser mange spor fra den gamle jernbanehistorien. Ved Skadberg og Myklebust er det et verdifullt kystkulturmiljø. Gårdsbebyggelsen som hovedsakelig ligger på toppen av en løsmasserygg, med jordbruksareal på hver side av ryggen, gir landskapet historisk dybde.	Middels
<i>Landskapskarakter</i> Løsmasseavsetninger gir området særpreg, og spredt løvtrevegetasjon, kulturlandskap og hei bidrar til et variert landskapsbilde i kontrast til nærliggende områder. Det grunnlendte og småkuperte kystområde har en rekke vik og våger, karakteristiske holmer og øyer som gir et landskap med fine buktninger og god variasjon. Sundet er et fremtredende landskapselement som blikket naturlig dras mot og som gir særpreg. Landskapet har flere og varierte kulturhistoriske elementer som er godt lesbare i landskapet og i god tilstand. - Verdi		

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Noe
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Middels
Mangfold	Stor
Særpreg	Middels
Sammenhenger	Middels
Tilhørighet/identitet	Middels
Visuell karakter	Stor

Totalt: Stor verdi

Figur 36 Nordra Sundet sett fra Lauvnesfjellet i retning vest. Nappaen, Husholmen, Skogabergholmen og Håhellerholmen sees der sundet er på sitt smaleste.

Figur 37 På fastlandssiden av Nordra Sundet er det vel anvendte turstier med stedvis kontakt med sundet.

5.2.6 Delområde 6 Tengs- Lauvnesfjellet – Eide

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Delområdet består av et skjermet indre slakt til småkupert kystslettelandskap. Fastlandet stiger vekselvis slakt og bratt rundt Tengsvågen, hvor elva Svarthølen (Tengselva) har sitt utløp. Kjeøya ligger midt i vågen med spredt fritidsbebyggelse. Lengst i nord renner Fotlandsfossen ut fra Fotlandsvatnet. Launesveien krysser Launesundet over et smalt parti ved Launes, og vågen er slik sett atskilt fra sundet som ligger mellom Eigerøya og fastlandet. Nord i området ligger Store Vardåsen (143 moh.) med flere mindre og mellomstore vann i det kupert landskapet og med Fossvatnet helt vest i delområdet. I øst ligger Ligfjellet på 147 moh. med utsyn til Egersund by og havet.	Stor
Romlige forhold og skala	Vågen utgjør et tydelig gulv mellom stigende terreng i øst og vest og Kjeøya sentrert midt i rommet. Vågen vider seg ut fra Svarthølen utløp i nord. Lauvnesfjellet er en småkupert høyde som med lange siktlinjer byr på et storskala landskap hvor en fri horisont beslaglegger store deler av utsynsretningen.	Stor
Distinkte naturelementer	Selv om store deler av delområdet ligger skjermet til for havet utenfor utgjør havet og tidvis horisonten en stor del av den naturlige utsynsretningen. Fotlandsfossen	Middels
Natur-sammenhenger	-	-

Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Vegetasjonsdekket er sammensatt i delområdet. Ved Tengsbakkane er det et variert og tidvis kulturbetinget vegetasjonsdekke med intakt beiteskog og hagemark i den sørøstvendte lia, med innslag av flere gamle hule eiketrær. Løvsog i sørvestvendte ller på Kjeøya. Ved Launesfjellet er det kystlynghei av svært stor verdi.	Middels
Aktive naturprosesser	-	-
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Kulturbetinget utmark og noe industriareal	Middels
Arealbruk	Arealbruken er hovedsakelig kulturbetinget med utmark og kystlynghei i delområdets nordøstlige del. Industriareal ved Vingård, som ligger øst for Svarthøllens utløp. Jærveien ligger langs vågens østlige bredde, mens Launesveien og den gamle Jærbanen følger vågens sørlige bredde. Fritidsboliger på Kjeøya. Spor etter steinbrudd vest for Lifjellet og aktivt steinbrudd ved Høljebakkane.	Middels
Bebyggelsespreg	Fritidsboliger på Kjeøya er distinkte og fremstår hovedsakelig som eldre, velholdte fritidsboliger med innslag av enkelte nye. Industriområdet på Tengsareid preger området i nordøst.	Liten
Historie og stedsidentitet	På Kjeøya har det vært fritidsbebyggelse over flere generasjoner.	Liten

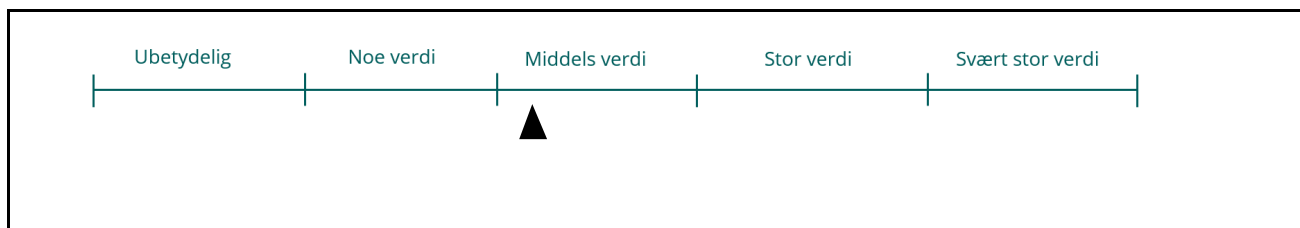
Landskapskarakter

Sammen med den manglende kontakten til havet som Eigerøya skjærer for, er Vågen og Kjeøya sentrale og samlende element for landskapskarakteren. Kjeøya med dets fritidsbebyggelse er blikkfang i rommet med omkringliggende stigende terreng. Ved Tengsbakkane skiller den intakte beiteskogen seg ut som et distinkt og intakt naturlandskap. Industriareal øst for Svarthøllens utløp står i kontrast til det ellers sammenhengende, og til dels særegne bebyggelsesmønsteret på Kjeøya som vitner om bruk over flere generasjoner.

Verdi

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Noe
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Noe
Mangfold	Middels
Særpreget	Noe
Sammenhenger	Noe
Tilhørighet/identitet	Middels
Visuell karakter	Middels

Totalt: Middels verdi

Figur 38 Kjeøya sees midt i bildet, med jernbanelinjen over Launessundet i høyre bildekant.

Figur 39 Fossvatnet og Fossholmane som ligger nordvest for Lauvnesfjellet.

5.2.7 Delområde 7 Egersund by og Sørå Sundet

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Delområdet består av et beskyttet indre småkupert kystslettelandskap med kystbyen Egersund som hovedkomponent. Eigerøya ligger som en buffer mot Nordsjøen i vest. Byen er sentrert ved Vågen, en bukt som kiler seg inn i landet fra Sørå Sundet. Eideåna og Lundeåna (Hellelandsvassdraget) renner ut i vågen med den tett bebygde Havsøya mellom seg. Sørå Sundet skiller bebyggelsen sentrert rundt Vågen og den byvendte bebyggelsen på Eigerøya. Delområdet inkluderer også industriareal og bebyggelse som er på den byvendte østsiden av Eigerøya, blant annet Nyåsen, Vadlåsen, Industri/kaiareal på Flatholmen. Videre er også halvøya Hestnes med boligareal og friluftsområde (utkikkspunkt Mikkelsknuten 91,5 moh.) inkludert i delområdet.	Stor
Romlige forhold og skala	Byen åpner seg mot Eigerøya og Sørå Sundet. Havet og vassdragene er viktige visuelle innslag i bybildet/randsonene. Stigende terreng i bakkant forsterker den romlige forankringen til havet, selv med Eigerøya som skjærer for vær og vind.	Stor
Distinkte naturelementer	Hellelandsvassdraget som renner ut i Egersund er et viktig visuelt element. Den tette bebyggelsen på Havsøya er omkranset av vassdraget (Eideåna og Lundeåna). Høydene Kontrari (105 moh.) Vardberg (126 moh.) og Mikkelsknuten på Hestneshalvøya er naturlige utkikkspunkter i naturpregede områder med barskog og løvskog av høy bonitet i det ellers tettbebygde delområdet, og er alle vendt mot sundet.	Middels
Natursammenhenger	Den sørlige delen av Hestnes fremstår som et sammenhengende naturareal i et ellers tettbygd område.	Liten
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Vegetasjonsdekke består i stor grad av private hager i byområdene. Oppover skråningene i bakkant av byen dominerer vegetasjon i større grad mellom husene og gir boligområdene en frodig karakter. Ved Kontrari, Vardberg og særlig Hestnes er det naturpregede områder med blandingsskog, lauvskog og bartrær av særs høy bonitet, særlig på Hestnes.	Liten
Aktive naturprosesser	Elvene Lundeåne og Eieåne som omkranser Havsøya og renner ut i Sørå Sundet kan ha varierende vannføring og er aktsomhetssoner for flom.	Liten
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Noen landbrukseiendommer langs Krossmoveien i nordlig del av området.	Liten
Arealbruk	Tett sentrumsbebyggelse, industriområder på Fiskarvig, Kaupanes og Hovland. Infrastruktur med gater, veier, jernbane og noen få linjer i distribusjonsnettet. Naturpregede områder som Kontrari, Vardberg og Hestnes er bynære utfartsområder med utkikkspunkter. Hestnes har blant annet en turrute som er kåret til Egersunds best turrute, og da	Stor

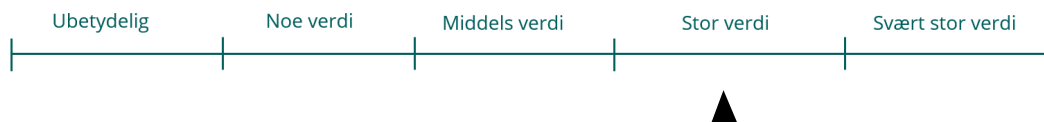
	trekkes både den umiddelbare nærheten til bysentrum, vandring gjennom trolske skog med små bekker og slengdisser i trærne/19/.	
Bebyggelsespreg	Egersund by med en av de best bevarte trehusbebyggelsene i Norge. Store deler av byområdet er nå regulert til antikvarisk spesialområde /4/.	Stor
Historie og stedsidentitet	Et sjeldent sammensatt og intakt eldre bygningsmønster med stor historisk identitet utgjør den eldste delen av Egersund sentrum og forsterker byens historiske forankring. Store arkitektoniske verdier, men noe nyere bebyggelse harmonerer ikke med den tradisjonelle byggeskikken.	Stor

Landskapskarakter

Egersund skiller seg ut som kystby ved at den ligger svært skjermet til og fortsatt lett tilgjengelig for sjøfarere langs kysten. Bygningsmønsteret i sentrum er sjeldent sammensatt og intakt med stor historisk identitet, særlig gjelder dette den eldste delen av sentrum. Den tett bebygde Havsøya omkranset av Eideåna og Lundeåna er særegent og distinkt. Selv om byen ligger skjermet til fra havet er dette en viktig del av Egersunds karakter og opphav. Vassdraget med sitt utløp i Søra Sundet gir en by hvor vann er et viktig visuelt element, selv om byen ligger skjermet til fra storhavet. Den nære tilgangen fra bysentrum til naturpregede områder er en kvalitet.

Verdi

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Noe
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Middels
Mangfold	Noe
Særpreget	Middels
Sammenhenger	Stor
Tilhørighet/identitet	Stor
Visuell karakter	Stor

Totalt: Stor verdi

Figur 40 Egersund fremstår som en av de best bevarte trehusbebyggelsene i Norge. Store deler av byens sentrale områder er regulert til spesialområde bevaring (Eigersund kommune).

5.2.8 Delområde 8 Søre Eigerøya

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Delområdet inkluderer midtre deler av Nordre Eigerøya og store deler av Søre Eigerøya. Landskapstypen er eksponert ytre slakt til småkupert kystslettelandskap. Bukta Lundarviga ligger mellom Nordre og Søre del av øya og deler nesten øya i to deler. Kystlinja på Søre Eigerøya er sterkt opprevet med flere skjær og holmer. Delområdet omfatter det høyeste punktet på Eigerøya (Varden 131 moh.) og avgrenses mot bebyggelsen langs vestsiden. Det er mange små vann spredt rundt i området i tillegg til noen større som Skreddalsvatnet, Smådalsvatnet, Sætstadvatnet og Svatravatnet helt i sør. Delområdet omfatter også området Auglend-Løyning, som er et av områdene som blir fremhevet i rapporten «Vakre Landskap»: <i>Dette er et småkupert landskap med god kontrast til havet. En rekke små vikar og bukter, holmer og skjær gjør det til et representativt område for kystsonen i anorthosittlandskapet/16/.</i>	Stor
Romlige forhold og skala	Utsynet er vidt mot havet, selv om det også her er lokale terrengvariasjoner som skaper mindre lukkede rom, og da særlig på Søre Eigerøyas midtre del. Kontrasten mellom synsvidden som oppstår når man beveger seg i landskapet er stor. De sørligste delene av Søre Eigerøya (Auglend-Løyning) ligger svært eksponert til for det åpne havet, noe som også gir et vidt utsyn over en langstrakt horisont. De romlige-visuelle forholdene antas å gi delområdet høy opplevelsesverdi.	Stor
Distinkte naturelementer	Sandstrand i Lundarviga. På Søre Eigerøya (Auglend-Løyning) er det et stort antall jettegryter fra istiden som gir særpreg/16/.	Stor

	Skarvøya lengst sørvest og ytterst i Sørågabet (sundet mellom Eigerøya og fastlandet i øst) har en karakteristisk øyprofil med et bratt og forblåst knauslandskap.	
Natur-sammenhenger	Med unntak av sporadisk bebyggelse på Auglend og Løyning er kystlyngheien på Søre Eigerøya et stort sammenhengende naturlandskap.	Stor
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Store deler av Søre Eigerøya består av et stort sammenhengende areal med kystlynghei med flere mindre vann. På Nordre Eigerøya utgjør dyrkbare flater det meste av vegetasjonsdekket. Enkelte enkeltstående trær eller grupperinger som teigmarkører eller i tilknytning til bebyggelse.	Middels
Aktive naturprosesser	-	-
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Det drives noe jordbruk på Eigerøya, og tradisjonelt har det også vært en del fiskerier, men fiske drives nå mest som del av turistnæringen.	-
Arealbruk	Jordbruksareal på Nordre Eigerøya og noe industri og bebyggelse på Søre, mens store deler av Søre Eigerøya er ubebodd og består av kystlynghei.	Stor
Bebyggelsespreg	Store deler av Søre Eigerøya er uten bebyggelse. Syd på Søre Eigerøya ligger det noen få gårder i et belte innover i landet fra Hovlandsviga, men de fleste gårdene ligger på Nordre Eigerøya, vest for Lundarviga. Ved Auglend og Løyning helt syd på Søre Eigerøya er det bare et fåtall av bygninger, ofte lokalisert ved mindre vik og våger, flesteparten uten bilforbindelse.	Middels
Historie og stedsidentitet	Kystlynghei, som store deler av Søre Eigerøya består av, er et resultat av beiting, lyngbrenninger og til dels lyngslått over flere tusen år. Kulturlandskapet som ligger på Nordre Eigerøya har høy estetisk verdi.	Middels
<i>Landskapskarakter</i> Lokale terrengvariasjoner skaper en spennende kontrast i synsvidden, og det til dels urørte preget som Søre Eigerøya har med sin kystlynghei og flere mindre vann står i stor kontrast til Egersund by som ligger rett innenfor. Uavhengig av de lokale terrengforholdene har man stort sett utsyn til havet i en eller annen retning da Eigerøya er omgitt av hav og vann på alle kanter. <i>Verdi</i>		

Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Stor
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Stor
Mangfold	Noe
Særpreg	Stor
Sammenhenger	Stor
Tilhørighet/identitet	Middels
Visuell karakter	stor

Totalt: Stor verdi

Ubetydelig Noe verdi Middels verdi Stor verdi Svært stor verdi

Figur 41 Øverst til venstre: Jordbrukslandskap på Midbrød på Nordre Eigerøya. Øverst til høyre: Auglend-Løyning sør på Søre Eigerøya. Nede: Store deler av Søre Eigerøya består av et stort sammenhengende areal med kystlynghei med flere mindre vann. I venstre øvre bildekant sees løsmasseryggen på Nordre Eigerøya.

5.2.9 Delområde 9 Mjølhus – Skåra

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (liten, middels, stor)
Geologi, landformer og vannforekomster	Slakt til småkupert ås- og fjellandskap under skoggrensen med bebygde områder og jordbrukdominans. Nord i området ligger Mjølhus, med noen mindre jordbruksarealer og utmarksbeite. Mjølhusåsen og Storevollsknuden i nord markerer overgangen fra jordbruksområde til et mer sammenhengende ås- og fjellandskap i nordøst. Veshovdavatnet i øst strekker seg fra Kolselifjellet i nord til Nodlandsveien i sør og er det største vannet i området. Noen	Stor

	mindre vann er Krågavatnet, Tveidatjørna og Nedra Stølvatnet. Kjekketjønnna og Nordsjøen utgjør Vannbassengan, som ligger nordøst for Egersund sentrum har navnet etter det gamle vannverket som i mange år forsynte egersunderne med vann. I dag skaper både bassengene og de gamle steinsatte kanalene spenning og variasjon i skogsmiljøet, og er et yndet utfartssted i regionen/18/. Videre sørover har delområdet jordbruksdominans med flere frittliggende større gårdsbruk. Der jordbruk dominerer er området fortsatt småkupert, og mindre bergkoller stikker opp mellom dyrkbare flater og innmarksbeite.	
Romlige forhold og skala	Noe åpnere landskap grunnet de store arealene med jordbruk dominerer, men også mindre lukkede og distinkte rom ved innsjøer og lokale terrengvariasjoner. De småkuperte terrengformene på Eigerøya ligger mellom delområdet og havet mot vest synsretninger, men nærheten til havet og horisonten, også mot sør, gir glimt av et storskala landskap.	Stor
Distinkte naturelementer	Innsjøene i området skiller seg ut som pusterom i et landskap med et veldig småkupert preg.	Liten
Natur-sammenhenger	Området har relativt sammenhengende fjellandskap midt i delområdet, med mer fragmentering i nord og sør.	-
Vegetasjonsdekke og vegetasjonsbruk	Store deler av område består av innmarksbeite. I nordøst er det et større sammenhengende skogkledt område med både løv og bartrærgrupperinger.	Stor
Aktive naturprosesser	-	
Jord og skogbruk, tamreindrift, fiske og annen utmarksbruk	Granplantefelt ved Mjølhusåsen.	Liten
Arealbruk	Fulldyrka arealer, innmark- og utmarksbeite. Flere lokalveger og en del mindre veger til utmarksbruk. Enkelte kraftledningslinjer går gjennom området. Fv44 Sokndalsvegen går gjennom området i sørvest.	Middels
Bebyggelsespreg	Først og fremst gardsbruk i god stand.	Middels
Historie og stedsidentitet	Flere eldre steingjerder er visuelt synlige i jordbrukslandskapet. Steinsatte kanaler ved Vannbassengan.	Middels
Landskapskarakter Et sammensatt, men samtidig overordnet kulturpreget landskap med store innmarksbeitearealer og gardsbruk i godt hevd. I kontrast til det kulturpregede landskapet hvor de småkuperte landformene trer tydelig frem står det skogkledte området ved Vannbassengan i vest, som antas å ha høy bruksverdi. De ulike vannene i området skaper små pusterom i det ellers så småkuperte landskapet, og lokalveger og andre mindre utmarksveier forbinder gardsbruk sammen i et landskap der kulturpreget dominerer. Verdi		

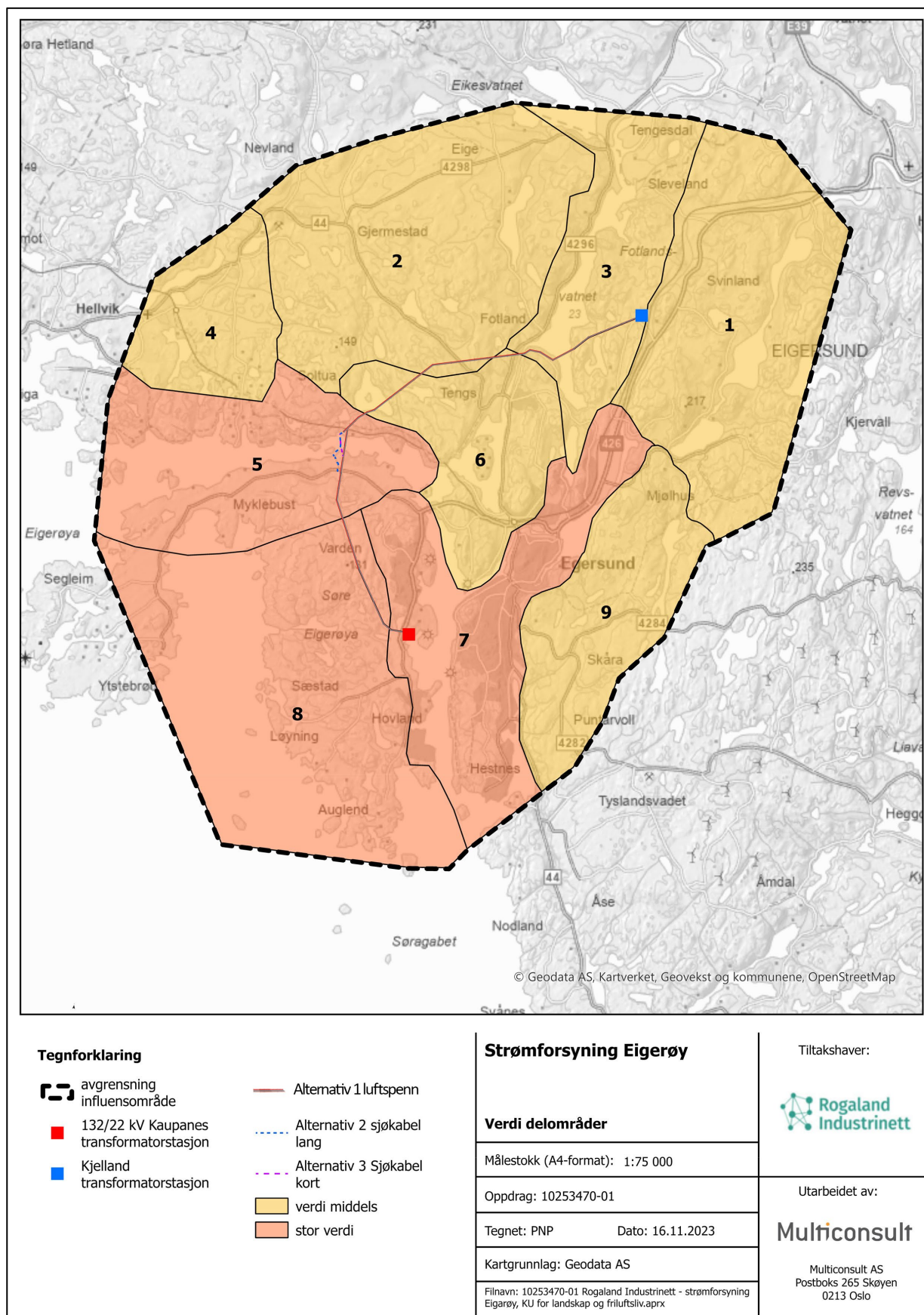
Verdikriterier	Verdi
Inngrepsgrad	Noe
Naturvariasjon	Middels
Distinkte elementer	Noe
Mangfold	Middels
Særpreg	Middels
Sammenhenger	Noe
Tilhørighet/identitet	Noe
Visuell karakter	Middels

Totalt: Middels verdi

Ubetydelig Noe verdi Middels verdi Stor verdi Svært stor verdi

5.3 Verdikart

Figur 42 Kartet viser verdi for hvert delområde.

6 Påvirkning og konsekvens

6.1 0-alternativet

0-alternativet utgjør referansealternativet og representerer forventet utvikling for landskap innenfor influensområdet de neste 20 årene dersom kraftledningen ikke bygges. I referansealternativet ligger derfor også vedtatte reguleringsplaner som fremstår som realistiske til grunn. Relevante i dette tilfellet er et regulert industriområde og friområde ved Tengselva, hvor deler av industriområdet er bygget, men ikke alt. Området langs Tengselva er regulert til friluftsområde land, og selve Tengselva er regulert til friluftsområde vassdrag. På Kaupanes foreligger det en områderegulering for Havne- og næringsområde, hvor formålet med planen er å legge til rette for industribygging for eksisterende og ny virksomhet.

Konsekvensens omfang og betydning settes per definisjon til 0 (*ingen konsekvens*) for 0-alternativet.

6.2 Tiltakets påvirkninger og konsekvens i driftsfasen

Først vurderes påvirkning og konsekvens for det enkelte delområdet basert på områdets verdi og forventet påvirkning. Konsekvensgrad bestemmes ved å sammenstille vurderingene av verdi og påvirkning ved å bruke konsekvensvifta, se Figur 22.

For å forenkle den skjematiske fremstillingen av utredningen, gjelder tabellen under for alle de tre alternativene. Det er kryssingen over Nordra Sundet som differerer mellom alternativene, utover det er alternativene like. Ulikhetene i alternativene antas å bare ha lokale virkninger, og vil ikke utgjøre betydelig forskjell for andre delområder enn delområdet hvor sundet ligger. Derfor utredes *delområdet 5 Nordra Sundet* hvor kryssingen inntreffer, for hvert alternativ i tabellen under.

Det henvises til synlighetskartet i vurderingen under. For å se synlighet i de forskjellige delområdene, se Figur 48 Synlighet i delområder

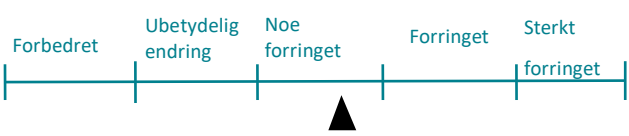
Deretter vil konsekvens sammenfattes for hvert alternativ med en påfølgende rangering.

Vurderinger av påvirkning og konsekvens for de enkelte delområdene er gitt i tabellene nedenfor.

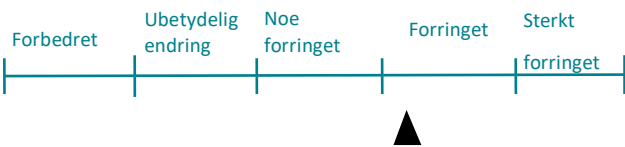
Tabell 6-1 Vurdering av påvirkning og konsekvens /11/

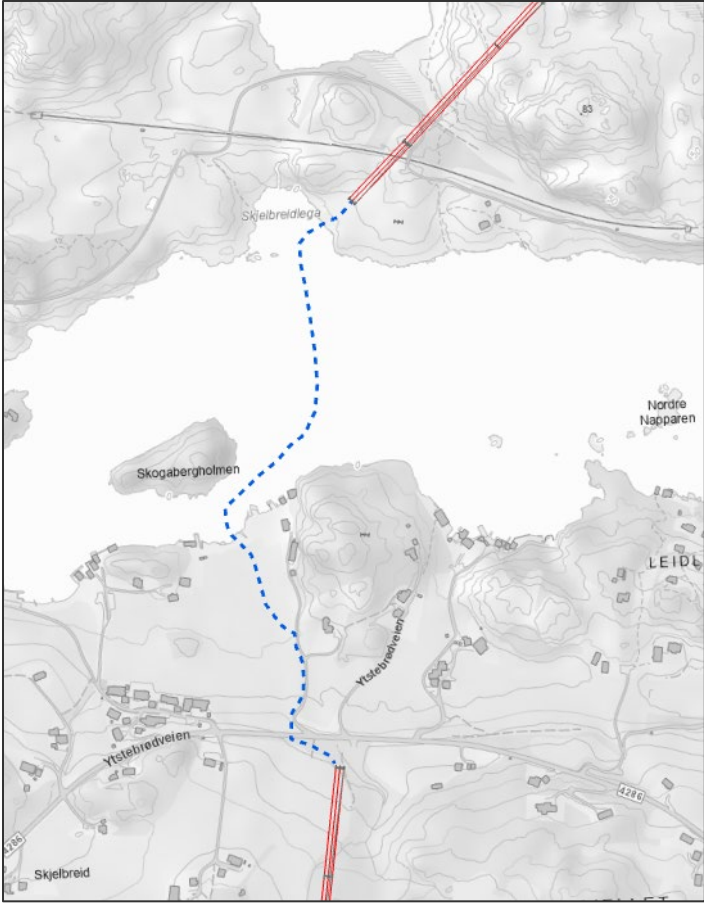
Delområde	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
1 Sleveland – Svinland - Hornnesvatnet	Middels	<u>Synlighet:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet»). <u>Fragmentering:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ikke endring i landskapssammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet»). <u>Skala:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet eller er underordnet denne»). <u>Formgivning:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen»). <u>Tilhørighet/identitet:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ingen endring av identitet eller brukeropplevelse, gjenskap eller kompensert»). Området blir ikke direkte påvirket av tiltaket og synlighetskartet viser at tiltaket i stor grad ikke vil være synlig fra delområdet. Fra enkelte høydedrag langs vestsiden av delområdet vil flere kraftledningsmaster (opptil 15 stk.) i teorien være synlig.	Ubetydelig (0)

		Påvirkningen er vurderes som ubetydelig, da den delen av kraftledningstraseen som vil være synlig fra delområdet er ved tilkobling til transformatorstasjon, hvor det i dag går flere ledningsnett på kryss og tvers. Samlet vurdering: Ubetydelig endring 	
2 Gjermestad – Soltua – Langavatnet	Middels	Synlighet: Noe forringet («Tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er liten eller ikke påvirket»). Fragmentering: Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ikke endringer i landskapssammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet»). Skala: Ubetydelig endring («Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet eller er underordnet denne»). Formgivning: Ubetydelig endring («Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen»). Tilhørighet/identitet: Noe forringet («Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret»). Kraftledningstraseen går gjennom en liten del av delområdet i sør og blir direkte påvirket med 5 master. Fra nærliggende fjellknauser vil nærvirkningen av traseen bli stor. Store deler av traseen blir synlig fra høyere terrengområder og topper som Varen (173moh.), Hagafjellet (155 moh.) og Øksnabøknuten (178 moh.). Kraftledningstraseen vil stedvis ligge mellom delområdet og den naturlige utsynsretningen mot havet og horisonten og kunne bli et forstyrrende element og forringe en kvalitet ved delområdet. Samtidig er det store lokale terrengvariasjoner som bidrar til redusert synlighet av tiltakets omfang hele delområdet sett under ett. Samlet vurdering: Noe forringet 	Noe konsekvens (-)
		Synlighet: Forringet («Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer»).	Noe konsekvens (-)

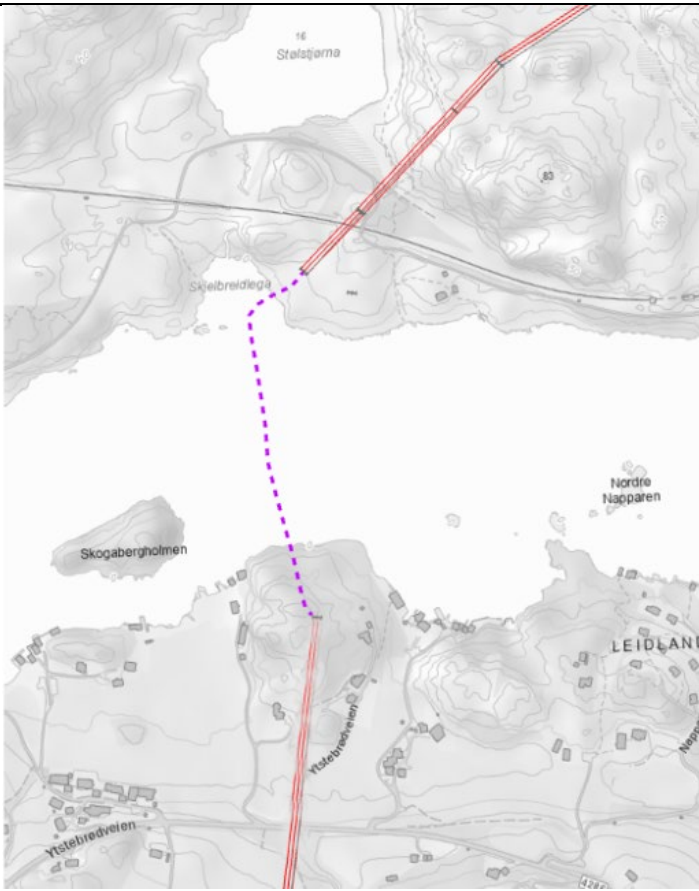
3 Fotlands- vatnet og Svanevatnet	Middels	<u>Fragmentering:</u> Noe forringet («Tiltaket bryter delvis med landskapssammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet»). <u>Skala:</u> Noe forringet («Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala»). <u>Formgivning:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen»). <u>Tilhørighet/identitet:</u> Noe forringet («Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret»). Området blir direkte påvirket av kraftledningstraseen med 13 master og tilknytningen til eksisterende Kjelland transformatorstasjon. Synlighetskartet viser at 2-8 kraftledningsmaster i teorien vil være synlig fra store deler av området. Fra vestvendte høyereliggende partier vil kraftledningstraseen være synlig i et noe større omfang (9-15 master). Kraftledningen krysser med luftspenn over både Svanevatnet og Fotlandsvatnet (se Figur 43 og Figur 44, s. 65) som er distinkte natur- og romdannende elementer som påvirkes negativt av nærvirkning av tiltaket. Mastene og luftledningen vil dominere visuelt og dominere over landskapets skala, og bli særlig framtrædende der de krysser vassdragene. Ved Fotland krysser ledningstraseen over Fotlandsfossen (se Figur 49, s.69), og de visuelle nærvirkningene vil være store og tiltaket dominere i skala. I den nordlige delen av området er påvirkningen ubetydelig. Samlet vurdering: Noe forringet 	
--	----------------	---	--

4 Helland – Netland – Hellvik	Middels	<u>Synlighet:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet»). <u>Fragmentering:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ikke endring i landskapssammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet»). <u>Skala:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet eller er underordnet denne»). <u>Formgivning:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen»). <u>Tilhørighet/identitet:</u> Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ingen endring av identitet eller brukeropplevelse, gjenskap eller kompensert»). Delområdet ligger ytterst i influenssonen til kraftledningstraseen og blir ikke direkte berørt av tiltaket. Kraftledningstraseen er synlig bare fra enkelte steder i delområdet. Delområdets utsyn mot kraftledningstraseen domineres av et kupert landskap der mastene blir underordnet, og fra denne avstanden vurderes kraftledningsmastene til å ikke ha stor påvirkning. Samlet vurdering: Ubetydelig endring Forbedret Ubetydelig endring Noe forringet Forringet Sterkt forringet	Ubetydelig (0)
5 Nordra Sundet ALTERNATIV 1 luftspenn	Stor		Middels konsekvens (--)

5 Nordra Sundet ALTERNATIV 1 luftspenn	Stor	<u>Synlighet:</u> Forringet («Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer»). <u>Fragmentering:</u> Noe forringet («Tiltaket bryter delvis med landskapssammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet»). <u>Skala:</u> Forringet («Tiltaket dominerer i stor grad, og/eller er i brudd, over landskapets skala»). <u>Formgivning:</u> Forringet («Tiltaket mangler bevisst formgivning, farge og/eller materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller kaotisk uttrykk»). <u>Tilhørighet/identitet:</u> Noe forringet («Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret»). Delområdet blir direkte påvirket av tiltaket med 9 kraftledningsmaster. Det er nærvirkningen av tiltaket ved det smale sundet med distinkte naturelementer, som gir den største påvirkningen i delområdet. Tiltaket vil gå i luftspenn med master plassert nær til sundets bredder. Avstanden mellom mastene er om lag 400 meter, mens bredden på sundet er om lag 265 meter ved krysningspunktet. Mastene med en høyde på 14 meter, og stålmaster mot sundet, med høyde opp mot 25-26 meter, vil bryte med landskapets skala, og luftspennet vil bryte og visuelt forringe viktige naturelementer. Masten på Eigerøysiden står på en framtrædende naturkolle, noe som fremhever masteplasseringen visuelt og bidrar til en dominant fremtreden. Ledningstraseen videre sørover Eigerøya vil ha store visuelle nærvirkninger og kunne forstyrre brukeropplevelsen av landskapet. Selv om randsonene til sundet har andre menneskelige inngrep, er disse av en annen skala og kan også til dels sees på som en del av et kulturmiljø som tillegger verdi. Tiltaket vil forstyrre kulturmiljøets visuelle betydning for delområdets landskapskarakter. Utover kryssingen over sundet går kraftledningstraseen rett sørøst for Stølstjørna. I dette området er det noe teknisk infrastruktur tilknyttet den gamle jernbanen med bl.a. planovergang. Mastene vil uansett være visuelt dominante i dette småkuperte landskapet med store nærvirkninger og kan forstyrre brukeropplevelsen av disse landskapsrommene. Samlet vurdering: Forringet 	
---	--------------------	--	--

5 Nordra Sundet ALTERNATIV 2 Sjøkabel lang	Stor	 Synlighet: Noe forringet («Tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er liten eller ikke påvirket»). Fragmentering: Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ikke endring i landskapssammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet»). Skala: Noe forringet («Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet eller er underordnet denne»). Formgivning: Noe forringet («Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala»). Tilhørighet/identitet: Noe forringet («Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret»). Delområdet blir direkte påvirket av tiltaket med 9 kraftledningsmaster samt jord- og sjøkabel. Det er nærvirkningen av tiltaket ved det smale sundet med distinkte naturelementer, som gir den største påvirkningen i delområdet. Alternativet har sjøkabel under sundet, med jordkabel til nedføringsmast sør for Ystebredveien på Eigerøysida. Den	Noe konsekvens (-)
---	--------------------	---	---------------------------

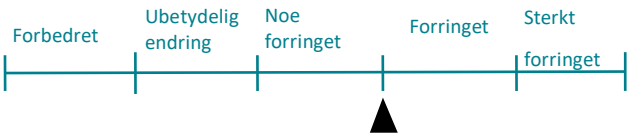
	tilbaketrukne plasseringen fra kystlinja og sundet bryter opp tiltaket og den visuelle sammenhengen av tiltaket over sundet. Nedføringsmasten på fastlandssiden står om lag 50 meter vest for planlagt plassering av luftspennmasten. Masten er plassert lavere i terrenget med stigende terreng til hver side, noe som bidrar til å dempe den visuelle effekten av masten. Nedføringsmastene er lavere enn luftspennmastene, men samtidig er de en kraftigere konstruksjon med toppliner og barduner. Mastene vil være visuelt synlig og skjemmende og fremstå noe unaturlig der de står, men samtidig er området på fastlandssiden der krysningen er planlagt til dels preget av teknisk infrastruktur i tilknytning til den gamle jernbanelinjen, og på Eigerøya er det boligutvikling i nærområdet og annen infrastruktur. Kraftledningstraseen går rett sørøst for Stølstjørna der det er noe teknisk infrastruktur i anledning den gamle jernbanen. Mastene vil uansett være visuelt dominante i dette småkuperte landskapet med store nærvirkninger som kan forstyrre brukeropplevelsen av disse landskapsrommene. Samlet vurdering: Noe forringet The diagram is a horizontal line with five tick marks. Above the line, from left to right, are the labels: 'Forbedret', 'Ubetydelig endring', 'Noe forringet', 'Forringet', and 'Sterkt forringet'. A black triangle points upwards to the 'Noe forringet' tick mark.	
--	---	--

5 Nordra Sundet ALTERNATIV 3 Sjøkabel kort	Stor	 Synlighet: Forringet («Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer»). Fragmentering: Noe forringet («Tiltaket bryter delvis med landskapssammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet»). Skala: Noe forringet («Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet eller er underordnet denne»). Formgivning: Noe forringet («Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala»). Tilhørighet/identitet: Noe forringet («Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret»). Delområdet blir direkte påvirket av tiltaket med 9 kraftledningsmaster samt jord- og sjøkabel. Det er nærvirkningen av tiltaket ved det smale sundet med distinkte naturelementer, som gir den største påvirkningen i delområdet. Alternativet har sjøkabel under sundet, med jordkabel til nedføringsmast som på Eigerøysiden er planlagt plassert på en framtreddende naturkolle (samme plassering som for alternativ 1, luftspenn). Selv om nedføringskabelen er noe lavere enn ved luftspenn, vil plasseringen på toppen av en distinkt naturkolle bidra til en dominant fremtreden i landskapet. Ledningstraseen	Noe konsekvens (-)
---	--------------------	---	---------------------------

		videre sørover Eigerøya vil ha store visuelle nærvirkninger og kunne forstyrre brukeropplevelsen av landskapet. Nedføringsmasten på fastlandssiden står om lag 50 meter vest for planlagt plassering for luftspennmasten (samme plassering som for alternativ 2). Masten er plassert lavere i terrenget med stigende terreng til hver side, noe som bidrar til å dempe den visuelle effekten av masten, men den blir godt synlig fra sundet. Det antas at sammenhengen mellom tiltaket på hver side av sundet vil avhenge av en visuell nærhet mellom mastene. Alternativets masteplasseringer er på Eigerøysida visuelt forringende, dominant og nært sundet. På fastlandssiden er den noe nedsenket i terrenget, men fortsatt visuell og i nær distanse til sundet på fastlandssiden. Selv om det ikke er luftspenn mellom mastene, oppleves de som sammenhengende. Påvirkningen oppleves derfor større enn ved alternativ 2, hvor masten på Eigerøysiden er mer tilbaketrukket. Utover kryssingen over sundet går kraftledningstraseen rett sørøst for Stølstjørna. I dette området er det noe teknisk infrastruktur i anledning den gamle jernbanen med bl.a. planovergang. Mastene vil uansett være visuelt dominante i dette småkuperte landskapet med store nærvirkninger og kan forstyrre brukeropplevelsen av de nære landskapsrommene. Samlet vurdering: Noe forringet 	
6 Tengs-Lauvnesfjellet – Eide	Middels	Synlighet: Forringet («Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser» Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer). Fragmentering: Forringet («Tiltaket bryter landskapssammenhenger. Tiltaket skaper et uryddig preg»). Skala: Noe forringet («Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala»). Formgivning: Noe forringet («Tiltaket gir et ubalansert inntrykk. Tiltaket bidrar til et monotont og uryddig uttrykk»). Tilhørighet/identitet: Forringet («Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er brutt eller forstyrret i en slik grad at dagens referanser ikke er gjenkjennbare. Tiltaket fremstår uten sammenheng med historiske og/eller følelsesmessig tilhørighet eller identitet. Delområdet påvirkes direkte av tiltaket med totalt 7 master. Kraftledningstraseen krysser Tengselva helt nord i delområdet med 2 master og klatrer videre i terrenget mot sørsiden av Koppartårnet. Landskapet ved kryssing over Tengselva er industripreget og et større areal er her avsatt til fremtidig industri. Nærvirkningen vil være stor, men også fjernvirkningen	Middels konsekvens (--)

		av kryssingen over elven vil være av betydning. Kraftledningstraseen vil bryte med siktlinjen som naturlig følger vassdraget i nord-sørlig retning, og mastene videre mot Koppartårnet vil bryte med landskapssilhuetten i nordvest og fremstå dominerende i bildet. Fra Koppartårnet går kraftledningstraseen mot sørvest med 5 master og krysser like ved Krågevatnets vestlige bredde før den krysser over Fossvatnets østlige del. Fra Koppartårnet til kabelendemasten ved kryssingen av Nordra Sundet går kraftledningstraseen gjennom et naturpreget område. Kraftledningstraseen antas å ha stor negativ nærvirkning og fjernvirkning på det urørte naturpreget og fremstå som et fremmedelement som påvirker opplevelsesverdien rundt Fossvatnet. Fra Lauvnesfjellet og Vardåsen ser man store deler av kraftledningstraseen, og dette antas å forringe brukeropplevelsen av disse noe. Traseen er også synlig fra Kontrari, men økende avstand reduserer fjernvirkningen. Samlet vurdering: Forringet 	
7 Egersund by og Sørå Sundet	Stor	Synlighet: Noe forringet («Tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser» Tiltakets fjernvirkning er liten eller ikke påvirket). Fragmentering: Noe forringet («Tiltaket bryter delvis med landskapssammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet»). Skala: Noe forringet («Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala»). Formgivning: Ubetydelig endring («Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen»). Tilhørighet/identitet: Noe forringet («tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret»). Delområdet blir direkte påvirket av traseen, dog i mindre grad. Traseen går inn i delområdet like etter å krysset Holvegtjørna, før den med to master på hver side av vegen krysser Rv426 frem til planlagt transformatorstasjon ved Kaupanes Planlagt transformatorstasjon ved Kaupanes ligger i et område som er sterkt preget av industriareal og infrastruktur, og både nærvirkningen og fjernvirkningen vil være mindre enn ved det naturpregede landskapet på Eigerøya for øvrig. Fra Egersund sentrum vil tiltaket i mindre grad være synlig grunnet de overordnede landformene som har en skjermende effekt. Fra Kråkefjellet på Havsøya og fra utsiktspunktet Vardberg vil flere av kraftledningsmastene være synlige, da særlig den delen av traseen som går over Eigerøya frem til	Noe konsekvens (-)

		transformatorstasjonen på Kaupanes, hvor kraftledningsmastene og ledningen vil kunne bryte noe av silhuetten og horisontlinjen fra utkikkspunktenes naturlige utsynsretning. Ved kryssing av Rv426 før kobling til transformatorstasjon på Kaupanes vil traseen komme tett inntil Vadlåsen og de etablerte boligene der. Nærvirkningen vil her være stor. Ved Hestnes sør i delområdet er landskapet naturpreget, og for de vestvendte delene av dette landskapet vil tiltaket ha en viss fjernvirkning, selv om den naturlige utsynsretningen herfra er mer mot horisonten i sør enn mot Eigerøyas silhuett. Plasseringen for Kaupanes transformatorstasjon ligger i et allerede industripreget området (se Figur 4, s.9), og er i stor grad i henhold til vedtatt reguleringsplan om utvidet industriformål på Kaupanes (0.alternativet). Plasseringen av tomten avviker noe fra de regulerte formålene, men ikke i en så stor grad at det vil ha betydning for påvirkningen. Samlet vurdering: Noe forringet 	
8 Eigerøya ytre	Stor	Synlighet: Forringet («Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser» Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer). Fragmentering: Noe forringet («Tiltaket bryter delvis med landskapssammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet»). Skala: Noe forringet («Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala»). Formgivning: Noe forringet («Tiltaket gir et ubalansert inntrykk. Tiltaket bidrar til et monotont og uryddig uttrykk»). Tilhørighet/identitet: Forringet («Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er brutt eller forstyrret i en slik grad at dagens referanser ikke er gjenkjennbare. Tiltaket fremstår uten sammenheng med historiske og/eller følelsesmessig tilhørighet eller identitet. Delområdet blir direkte påvirket av tiltaket med 13 master. Et mindre antall master (2-8 stk.) vil være synlig fra flere høyereliggende steder, men det er store sammenhengende deler hvor tiltaket ikke er synlig fordi traseen delvis følger en naturlig forsenkning i terrenget. Tiltaket er ikke synlig fra Lundarvigas østside, men noe synlig fra vestsiden og høyryggen på Nordre Eigerøya. Silhuetten på Søre Eigerøya er en viktig del av kulissene og utgjør en stor del av utsynsretningen fra denne delen av delområdet, og et mindre	Middels konsekvens (--)

8 Eigerøya ytre	Stor	antall master (2-8 stk.) vil bryte silhuetten. Tiltakets skala oppfattes ikke dominerende på langt hold. Nærvirkningen vil være størst for området nær traseen hvor tiltaket vil dominere og bryte det sammenhengende urørtpregede naturlandskapet. Traseen går nært inntil Varden, områdets høyeste punkt. Varden er både en kvalitet og et karaktertrekk for delområdet, hvor det storslåtte landskapet observeres fra. Fra vestsiden av Eigerøya vil tiltaket bli lite til ikke synlig og området blir ikke påvirket av tiltaket i stor grad. Samlet vurdering: Noe forringet/Forringet 	
9 Mjølhus - Skåra	Middels	Synlighet: Ubetydelig endring («Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet»). Fragmentering: Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ikke endring i landskapssammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet»). Skala: Ubetydelig endring («Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet eller er underordnet denne»). Formgivning: Ubetydelig endring («Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen»). Tilhørighet/identitet: Ubetydelig endring («Tiltaket medfører ingen endring av identitet eller brukeropplevelse, gjenskap eller kompensert»). Delområdet blir ikke direkte påvirket av tiltaket. Det ligger ytterst i influenssonen til kraftledningstraseen og stort sett mer enn 4 km fra tiltaket. Fra Langenesfjellet, som ligger rett øst for Slettebøvatnet vil en større andel (16-21) av mastene være synlig. Det er fortrinnsvis mastene på Eigerøya som vil bryte den naturlige silhuetten. Påvirkningen er negativ, men gjelder bare for et veldig lite område. En mindre andel (2-8) av mastene vil være synlig fra vestvendte terrenghøyder i delområdet. Avstanden mellom delområdet og mastene er såpass stor at påvirkningen vil være ubetydelig. Samlet vurdering: Ubetydelig endring 	Ubetydelig (0)

Figur 43 Svanevatnets nordlige bredde hvor kraftledningstraseen vil krysse. Traseen går til høyre for kollen som ligger til venstre i bildet.

Figur 44 Bildet er tatt fra Store Varåsen i retning mot Fotlandsvatnet. Industriareal ved Tengs skimtes til høyre i bildet. Areal som er vedtatt regulert til industri, men ikke realisert enda (og dermed en del av 0-alternativet) ligger mellom synlig industribygg i bildet og Fotlandsvatnets bredde. Dette sammenfaller med hvor traseen er planlagt.

Figur 45 Fra Nordre Eigerøya mot Søre Eigerøya hvor kraftledningstraseen går. Synlighetskartet antyder at 2-8 master vil være synlige fra dette ståstedet (se Figur 48 Synlighet i delområder s. 72) viser at et par master vil være synlige helt i venstre bildekant. Mastene dominerer ikke over landskapets skala herfra, men de bryter med den naturlige silhuetten.

Figur 46 Området for etablering av transformatorstasjon på Kaupanes er i dag et industripreget område. Etablering av transformatorstasjon er i stor grad i henhold til vedtatt, men ikke realisert reguleringsplan om utvidet industriområde på Kaupanes.

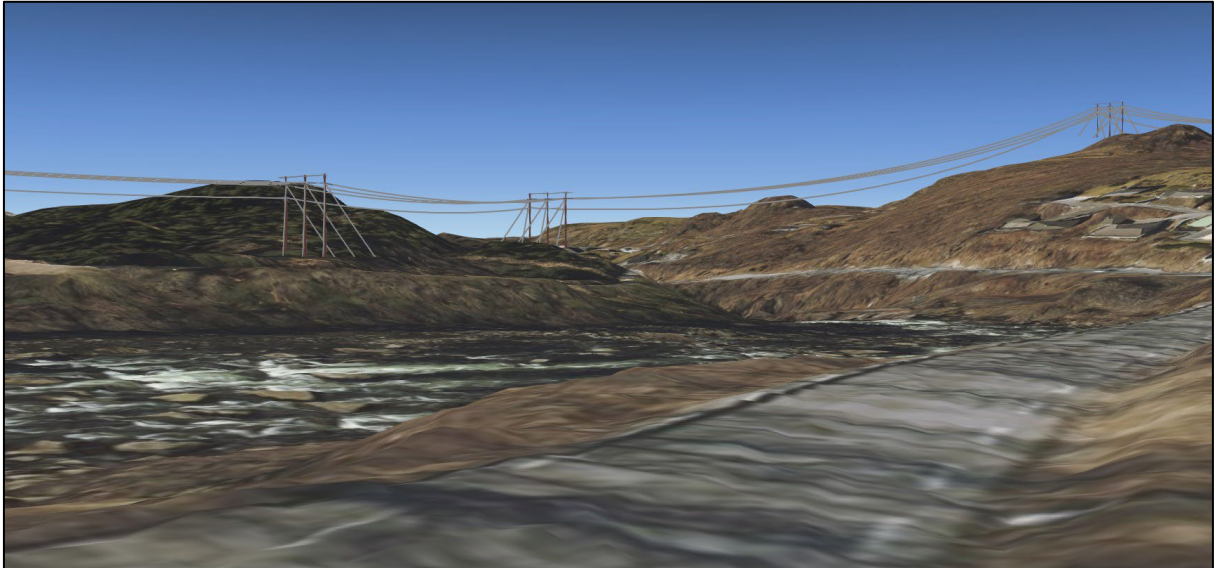

Figur 47 Kraftledningstraseen vil ligge i forkant av kollen til venstre i bildet, før den deretter krysser Fotlandsfossen og klatrer i terrenget rett nord for Tengsbakkane. Se Figur 49 s.72 for visualisering av tiltaket fra samme standpunkt.

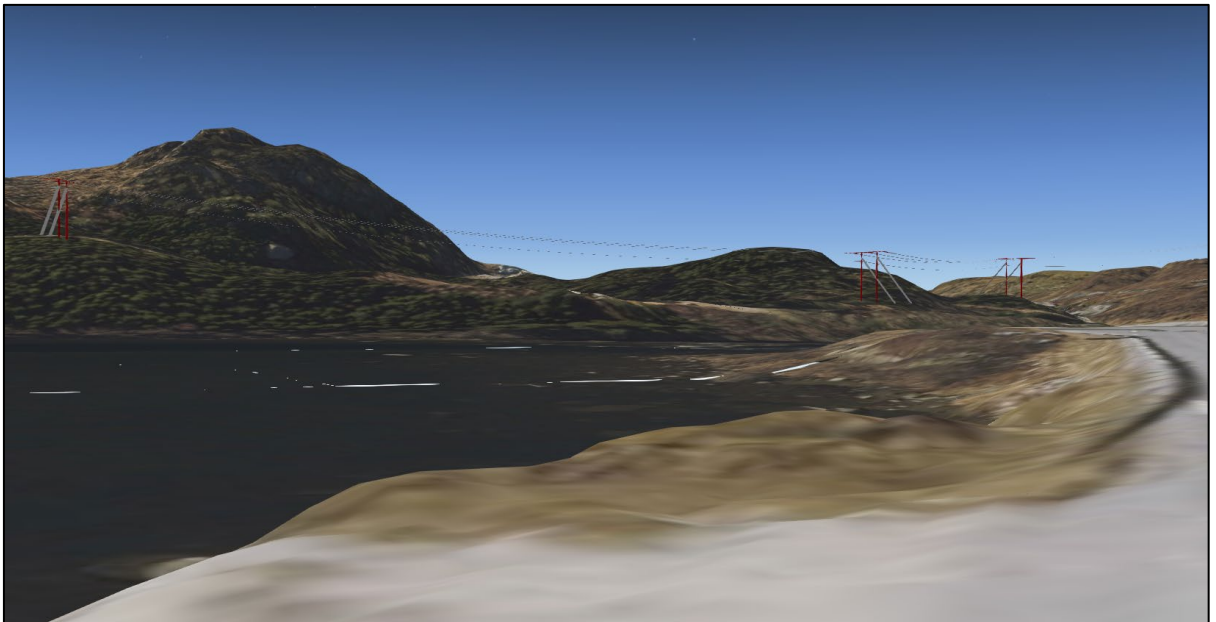
Figur 48 Synlighet i delområder

6.2.2 Modellutsnitt av tiltaket

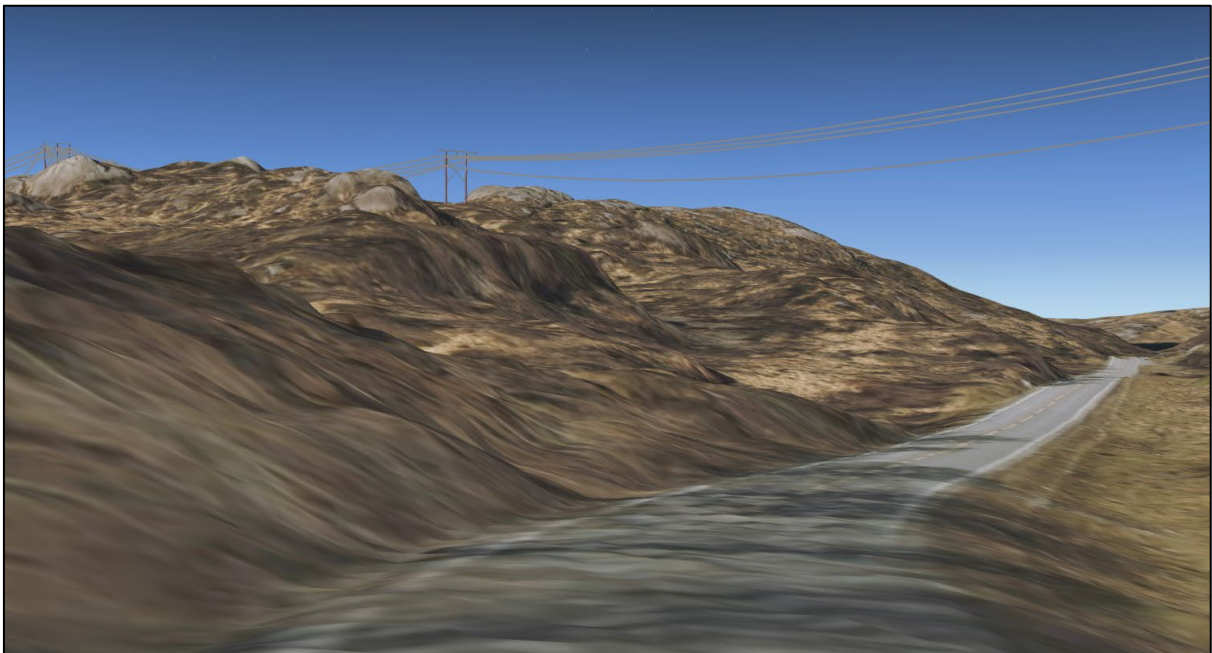
Utsnittene er fortrinnsvis tatt fra standpunkter i øyenhøyde fra steder som er relevante for brukerne av landskapet. Modellutsnitt som sammenligner de tre alternativene fra samme standpunkt ligger som Vedlegg 9- 4.

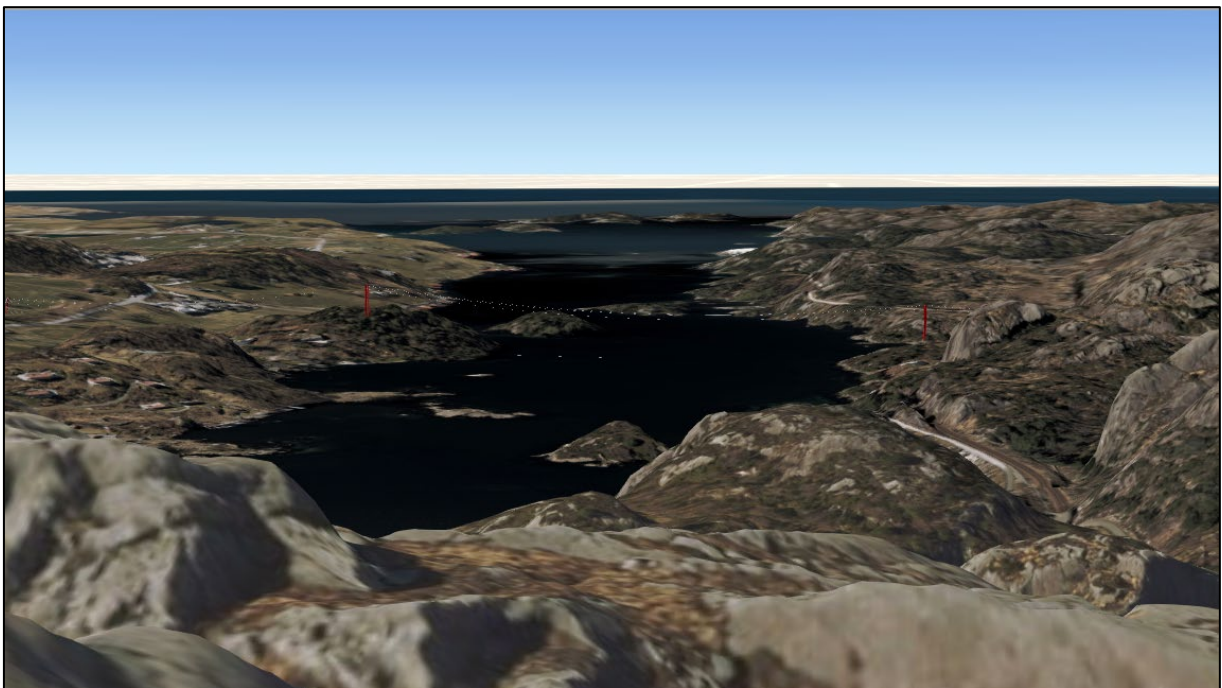
Figur 49 Modellutsnitt viser kryssing ved Fotlandsfossen sett fra Bjerkreimsvegen i retning sørvest. Mastene står på små høydetrak i landskapet og dominerer skalamessig.

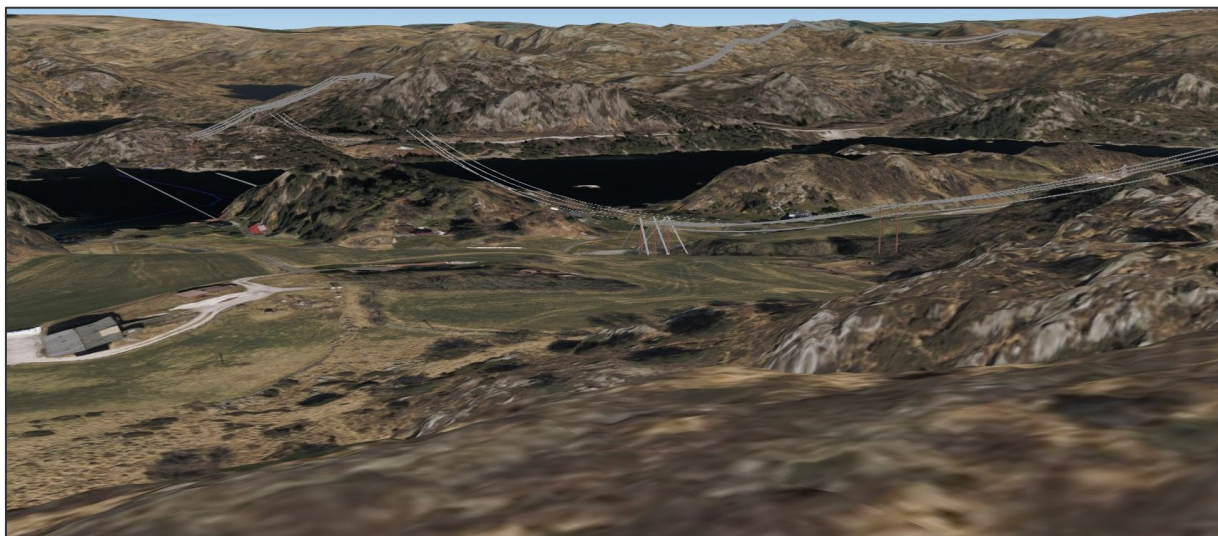
Figur 50 Modellutsnitt viser kraftledning ved Fotlandsvatnets nordlige bredde. Standpunkt samsvarer med Figur 47, s.67)

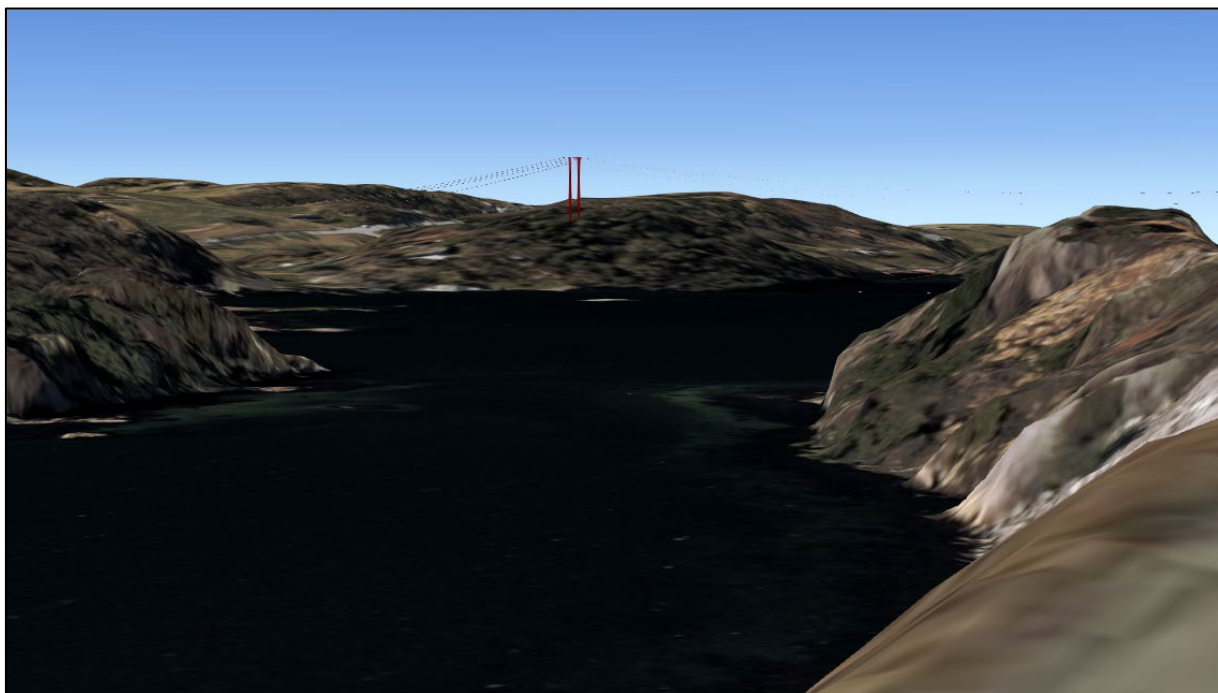
Figur 51 Modellutsnitt viser der kraftledningstraseen krysser over Jærveien i delområdet 2. Delområdet har mange lokale terrengvariasjoner og følgelig mange lukkede landskapsrom. Tiltakets synlighet og fjernvirkning i delområdet vil derfor være begrenset.

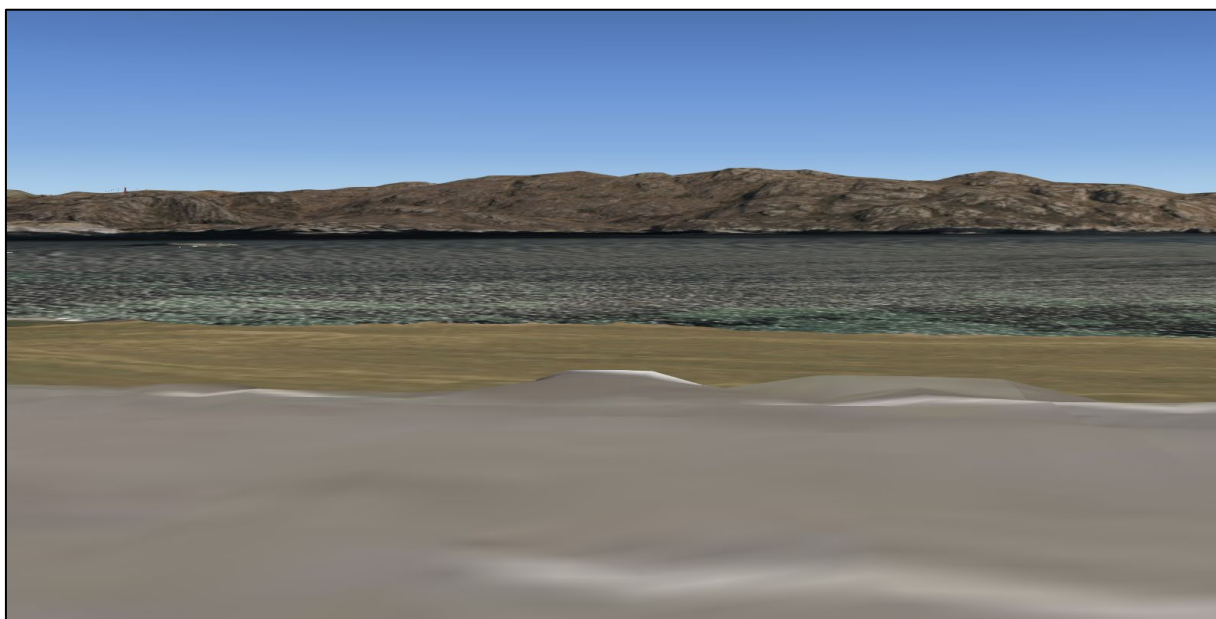
Figur 52 Modellutsnitt med standpunkt fra Lauvnesfjellet i retning mot der kryssingen av sundet er planlagt (delområde 5). Mastene i rødt illustrerer plassering og høyde, mens luftspennet så vidt kan skimtes i bildet.

Figur 53 Kryssingen over sundet sett fra like over Skjelbreid på Eigerøya.

Figur 54 Modellutsnitt med standpunkt tatt fra tursti parallelt med jernbanen på landsiden av sundet. Masten på Eigerøya-siden midt i bildet. Merk at visualiseringen ikke viser trær på kollen hvor masten står. Eksisterende trær på kolle vil skjule nedre deler av masten og den vil derfor fremsto noe mindre synlig.

Figur 55 viser kraftledningsmast til venstre i bildet. Standpunkt er ved busskur på Nordre Eigerøya sett i retning mot Søre Eigerøya (som i Figur 45, s.66)

6.3 Tiltakets påvirkninger i anleggsfasen

Midlertidig påvirkning er ikke vurdert i utredningen i samsvar med M-1941/11/. Prosjektet er i en tidlig fase, og det foreligger ikke detaljerte planer for anleggsfasen. Det må iht. gjeldende krav utarbeides en detaljplan for nettanlegg for å håndtere hensynet til miljø, landskap og samfunn i anleggsfasen.

Under anleggsarbeidet vil det bli gjort inngrep ved mastepunktene og transformatorstasjonen. Master, liner, isolatorer, fundamenter og anleggsutstyr må fraktes frem til masteplassene. Eksisterende veier og terrenget vil i stor utstrekning bli benyttet for bakketransport. Avhengig av masteplassering og fundamentering, samt naturtype og terreng, vil nødvendig bruk av fremkomstmiddel spesifiseres. Det legges opp til å benytte utstyr og fremkomstmiddel som er mest mulig skånsomt mot natur og miljø. Terrenggående kjøretøy eller helikopter vil bli benyttet der det ikke er vei. Eksempelvis kan helikopter bli aktuelt å bruke i områder som vanskelig kan nås med terrenggående kjøretøy, samtidig vil bruk av helikopter måtte veies opp mot forstyrrelse av dyreliv.

Det vil tilstrebes å oppnå massebalanse for prosjektet for å unngå behov for permanent masseuttak eller massedeponi. Eventuelt masseoverskudd vil leveres til godkjent massedeponi.

6.4 Tiltakets konsekvens for tema landskap og rangering av alternativ

Tabell 6-2 gir en vurdering av samlet konsekvensgrad for de tre forskjellige alternativene basert på vurderingene av konsekvens for det enkelte delområdet og andre avveininger som beskrevet i tabellen. Den samlede konsekvensen er som tabellen viser vurdert som *middels negativ* for samtlige alternativer (foruten 0-alternativet) for tema landskap.

Tabell 6-2 Konsekvensgrad for tema landskap (Miljødirektoratet 2023). Konsekvensen vurderes forhold til alternativ 0, som per definisjon har ubetydelig konsekvens (0).⁴

Delområder	Alt. 0	Alt 1 luftspenn	Alt 2 sjøkabel lang	Alt 3 sjøkabel kort
Delområde 1	0	0	0	0
Delområde 2	0	-	-	-
Delområde 3	0	-	-	-

Delområde 4	0	0	0	0
Delområde 5	0	--	-	-
Delområde 6	0	--	--	--
Delområde 7	0	-	-	-
Delområde 8	0	--	--	--
Delområde 9	0	0	0	0
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens	Middels negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens	Middels negativ konsekvens
Avveininger – Begrunne høy/lav vektlegging av enkelte delområder	Delområdet 4 og 9 ligger i ytterkanten av influenssonen og i en avstand som bare gir små fjernvirkninger. Konsekvensen har som følger blitt ubetydelig, og delområdene blir vektlagt noe lavere enn delområdene hvor nærvirkningene er store. For de delområdene som er vurdert til å ha stor verdi og som fysisk berøres av tiltaket, er de lokale nærvirkningene sentrale for delområdet totale påvirkning, selv om det bare er en mindre del av delområdet som opplever nærvirkningen.			
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	Det gjøres ingen tiltak og derfor ingen positiv eller negativ konsekvens for landskap.	Fordelingen av konsekvensgrad for delområdene er hhv. tre med ubetydelig(0), tre med noe (-) og tre med middels (--). Selv om man vektlegger delområdene med betydelig konsekvens fremfor delområdene med ubetydelig, vil det ikke gi utslag nok til å gi høyere samlet konsekvens. For å gi høyere konsekvensgrad enn middels negativ konsekvens må det være en overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig, samt flere delområder med konsekvensgrad alvorlig (---). Det	Fordelingen av konsekvensgrad for delområdene er hhv. tre med ubetydelig(0), fire med noe (-) og to med middels (--). Selv om man vektlegger delområdene med betydelig konsekvens fremfor delområdene med ubetydelig, vil det ikke gi utslag nok til å gi høyere samlet konsekvens. For å gi høyere konsekvensgrad enn middels negativ konsekvens må det være en overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig, samt flere delområder med konsekvensgrad alvorlig (---). Det er	Fordelingen av konsekvensgrad for delområdene er hhv. tre med ubetydelig(0), fire med noe (-) og to med middels (--). Selv om man vektlegger delområdene med betydelig konsekvens fremfor delområdene med ubetydelig, vil det ikke gi utslag nok til å gi høyere samlet konsekvens. For å gi høyere konsekvensgrad enn middels negativ konsekvens må det være en overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig, samt flere delområder med konsekvensgrad alvorlig (---). Det er

		er ikke tilfellet her, så rett konsekvens er da middels negativ konsekvens.	ikke tilfellet her. For å kunne gi noe negativ konsekvens som samlet konsekvensgrad kan maks ett av delområdene bli gitt konsekvensgrad middels (--). Det er ikke tilfellet her, så korrekt samlet konsekvensgrad blir da middels negativ konsekvens.	
Rangering	1	4	2	3
Begrunnelser for rangering	0-alternativet, ingen kraftledning, rangeres som det beste alternativet	For landskap er konsekvensen av dette alternativet større i delområde 5 enn for de andre alternativene. De høye mastene som kreves for å oppnå tilfredsstillende innseilingshøyde ved sundet og den visuelle virkningen av luftspennet over sundet gir en større negativ konsekvens på landskapet enn ved sjøkabel-alternativene.	Alternativ 2 og 3 er i hovedsak like og får også lik vektning for konsekvens i alle delområder. Alternativ 2 vurderes likevel samlet sett litt bedre enn alternativ 3 grunnet den tilbaketrukne plasseringen av endemasten på Eigerøysiden som bidrar til å dempe den visuelle virkningen av tiltaket over sundet.	

Av de tre alternativene er det **alternativ 2, sjøkabel lang** som er alternativet å foretrekke foran de andre.

6.5 Vurdering av usikkerhet

Ved vurdering av konsekvenser for landskap knytter det seg alltid en viss usikkerhet til hvorvidt landskapsverdiene i området er godt nok fanget opp og vurdert korrekt. Verdiene er fastsatt på bakgrunn av innhentet data, ulike kartlegginger av området og befarung. Ut ifra dette vurderes kunnskapsgrunnlaget for verdisetting av landskap som godt, ref. klasse 2 i Tabell 6-3.

Påvirkningen er i hovedsak vurdert basert på topografisk kart, visualiseringer og 3D-modell av tiltaket. I tillegg er det meste av området befart, noe som har stor nytteverdi bl.a. fordi det gir kunnskap om hvor synlige ulike inngrep blir. Til slutt er det å bemerke også at tiltaket ikke er detaljprosjektet og at justeringer kan endre påvirkningen på områdene.

Tabell 6-3 Datagrunnlaget klassifiseres i fire grupper.

Klasse	Beskrivelse
1	Svært godt datagrunnlag
2	Godt datagrunnlag
3	Tilfredsstillende datagrunnlag
4	Dårlig datagrunnlag

6.6 Andre hensyn som er relevante for beslutningstaker

Rundskrivet Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis, T-2/16, gir en tematisk gjennomgang av de særlig viktige nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet som skal legges til grunn ved vurdering av planforslag og tiltak og innsigelser mot disse/13/. Rundskrivet er ikke en uttømmende gjennomgang av alle forhold som kan gi grunnlag for innsigelse på miljøområdet.

Jf. rundskrivets kapittel 3.9 skal innsigelse vurderes når planforslaget kommer i konflikt med «Kulturhistoriske verdier og naturmangfoldverdier knyttet til landskap» /13/. I dette kapitlet er det skrevet at «Innsigelse skal vurderes når planforslaget vil komme i konflikt med:

- Verdensarvområder (Bergstaden Røros, Vegaøyan, Vestnorsk fjordlandskap – Geirangerfjorden, Nærøyfjorden og Industrieren Rjukan-Notodden).
- Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA), jf. kartlag i Askeladden.
- Nasjonale kulturhistoriske bymiljøer, jf. NBI-registeret.
- Helhetlige kulturlandskap av nasjonal eller vesentlig regional interesse, herunder utvalgte kulturlandskap i jordbruket, jf. Naturbase.
- Landskap kartlagt etter NiN av nasjonal eller vesentlig regional verdi, der slik verdsetting foreligger.
- Landskap der de samlede kulturhistoriske verdiene og naturmangfoldverdiene vurderes å utgjøre en miljøverdi av nasjonal eller vesentlig regional interesse.»

Ingen slike områder blir indirekte eller direkte berørt av tiltaket.

6.7 Arealinngrep

Det er generelt viktig å ha et overordnet blikk på arealinngrep med hensyn til størrelse og innhold og spesielt når det gjelder nye inngrep i urørte naturområder.

I henhold til Naturavtalen/12/ som Norge har underskrevet, er det en målsetting om å stanse og reversere tap av natur, og få mer natur, innen 2030. Den norske regjeringen skal legge frem en nasjonal handlingsplan med hensyn til dette i første halvår av 2024.

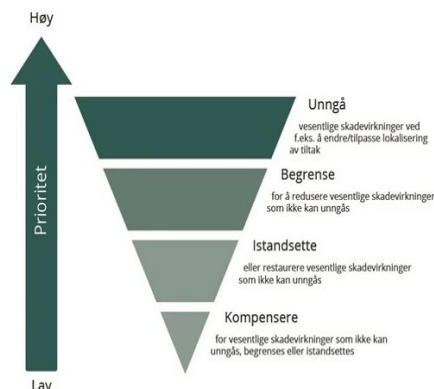
6.7.1 Naturmangfoldloven

§4 Forvaltningsmål for naturtyper og økosystem har følgende ordlyd:

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

6.7.2 Tiltakshierarkiet

Tiltakshierarkiet/11/ skal benyttes for å vurdere nødvendigheten av inngrep og bevisstgjøre beslutningstagere og utbyggere med hensyn til hvordan et prosjekt vil påvirke natur og biomangfold.

Den enkleste og mest effektive måten å redusere inngrep i natur på er å foreta gode valg på vegne av natur og biomangfold i tidlig fase av prosjekter. I tidlig fase er det viktig med en helhetlig vurdering av inngrep i natur og arealbeslag på generell basis. Samtidig må det vurderes hvor inngrep kan begrenses og istandsettes med bruk av mindre ressurser og med et godt resultat. I senere prosjektfaser vil muligheten til å unngå inngrep reduseres og dermed blir begrensing, istandsetting og kompensering mer aktuelle.

6.8 Avbøtende tiltak

Det vises generelt til kapittel 6.7 om arealinngrep for å unngå eller redusere inngrep.

6.8.1 Begrense inngrep

Det anbefales å anvende helikopter i størst mulig grad for å minimere varige skader i terrenget under anleggsfasen, samt å benytte eksisterende veger så langt det lar seg gjøre. Der

For permanente og midlertidige anleggsdeler er det viktig å begrense permanente sår som skjæringer og fyllinger. Veitraseer kan eksempelvis stikkes på stedet der topografi og vegetasjon kan være utfordrende. Av hensyn til kjøreskader i myr bør arbeidene utføres på frossen mark dersom grunnen består av myr. Dette vil variere noe fra år til år med værforholdene. Valg av kjøretøy med lavt marktrykk og bruk av sprengmatter eller annet kjøreunderlag i særlig svake partier vil også forebygge terrengskader.

Det bør vurderes om trafosjakter ved den planlagte transformatorstasjonen ved Kaupanes kan flyttes østover for å begrense inngrep i det som i dag er LNFR-område.

6.8.2 Begrense synlighet

På steder der kraftledningen kan bli dominerende mot horisonten eller andre sårbare elementer bør linjeføringen legges slik at den best mulig underordner seg landskapet og blir minst mulig synlig. Alternativet med sjøkabel ved kryssing av Nordra Sundet, med lang jordkabel til tilbaketrukket nedføringsmast, vil være et direkte avbøtende tiltak for å dempe synlighet og visuelle virkninger i et verdifullt landskap.

6.8.3 Tilbakeføring av berørte områder

Områder som er berørt ved anlegging av kraftledningen skal tilbakeføres og tilpasses omkringliggende landskap. All berørt natur bør restaureres tilbake til opprinnelig terreng og naturtype etter inngrepene. Stedegne vekstmasser bør tas vare på og brukes i revegeteringen.

6.8.4 Materialer og farger

Det bør velges materialer som er tilpasset omgivelsene, og farger på bygg og komponenter bør tones ned slik at de tilpasses landskap og vegetasjon.

Fargesetting av master, linjer og isolatorer kan være aktuelt i mindre landskapsrom og ved nærføring i skogbevakste områder. Hvilke master som bør farges bør utredes i forbindelse med utarbeidelsen av miljø-, transport og anleggsplan for tiltaket. Kamouflering av ledninger og master bør også ses i sammenheng med merking av ledninger mtp. fugl.

7 Oppsummering av utredning

Den planlagte strømforsyningen som utredes har en lengde på om lag 10 kilometer, og krysser flere naturpregede områder og vassdrag fra eksisterende transformatorstasjon til ny planlagt transformatorstasjon ved Kaupanes. Det utredes tre alternative traseer, hvor avviket mellom alternativene skjer ved kryssing av Nordra Sundet.

Utredningsområdet er delt inn i 9 delområder hvor verdiene spenner fra middels til stor verdi. Delområde 5 *Nordra Sundet*, 7 *Egersund by* og 8 *Søre Eigerøya* har fått stor verdi.

For delområde 5 *Nordra Sundet*, er det gitt stor verdi på kategoriene visuell karakter og mangfold.

For delområde 7 *Egersund by* er det gitt stor verdi på kategoriene sammenhenger, identitet/tilhørighet og visuell karakter. For delområdet 8 *Søre Eigerøya* er det gitt stor verdi på inngrepsgrad, distinkte elementer, særpreg og sammenhenger.

Det utredes tre alternative traseer, hvor avviket mellom alternativene skjer i delområde 5 *Nordra Sundet*. Alternativ 1 krysser Nordra Sundet med luftspenn mellom master plassert på terrenghøyder nært sundet, alternativ 2 krysser sundet med sjøkabel og jordkabel, med endemast plassert på terrenghøyde på Eigerøysiden, mens alternativ 3 krysser sundet med sjøkabel og lang jordkabel til endemast tilbaketrukket fra landskapsrommet rundt sundet.

For delområdene som ligger i randsonen av utredningsområdet (delområde 1, 4 og 9) er tiltaket vurdert til å gi ubetydelig konsekvens (0). Avstanden til tiltaket og det lett kuperte terrenget med mange lukkede landskapsrom vurderes til å være utslagsgivende for konsekvensgraden. Tiltakets påvirkning vil ikke være utslagsgivende for landskapskarakteren i disse områdene.

For delområdene 2, 3 og 7 er tiltaket vurdert til å gi noe konsekvens (-). Delområde 2 *Gjermestad – Soltua – Langavatnet* og 3 *Fotlandsvatnet og Svanevatnet* er satt til middels verdi og berøres direkte av tiltaket. Nærvirkningen vil være stor og kraftledningen vil kunne være et forstyrrende element i den naturlige utsynsretningen mot havet eller krysse vassdrag/innsjøer som er distinkte naturelementer og viktige for områdets karakter. For delområde 7 *Egersund By* er verdien stor, men delområdet berøres i mindre grad direkte av tiltaket. Nærvirkningen vil være stor der ledningen passerer bolighus rett før tilkobling ved Kaupanes. Den planlagte transformatorstasjonen på Kaupanes ligger i delområdet, men er til en viss grad iht. 0-alternativet og vurderes til å i liten grad påvirke delområdet visuelt.

For delområdet 6 og 8 vurderes tiltaket til å gi middels konsekvens (--). For delområdet 6 *Tengs-Lauvnesfjellet – Eide* berøres området direkte av totalt 7 master. Nærvirkningen vil være stor, og traseen krysser flere vassdrag/innsjøer i området. Den visuelle fjernvirkningen i delområdet vurderes også til å være stor. For delområdet 8 *Søre Eigerøya* berøres området direkte av totalt 13 master. Nærvirkningen vil være størst for området nær traseen hvor tiltaket vil dominere og bryte det sammenhengende urørtpregede naturlandskapet. Traseen går nært inntil Varden, områdets høyeste punkt. Varden er både en kvalitet og et karaktertrekk for delområdet, hvor det storslåtte landskapet observeres fra.

For delområdet 5 differerer konsekvensen mellom de tre alternativene. Felles for alternativene er at de berører området direkte med 9 kraftledningsmaster, og at det er nærvirkningen av tiltaket ved det smale sundet med distinkte naturelementer, som gir den største påvirkningen i delområdet.

For *alt. 1 luftspenn* vil konsekvensen være middels (--). Alternativet har luftspenn over sundet. Masten på Eigerøysiden står på en fremtredende naturkolle, og masten på fastlandssiden står på en høyde i terrenget, noe som fremhever mastplasseringen visuelt og bidrar til en dominant fremtreden. Luftspennet vil bryte og visuelt forringe viktige naturelementer.

For *alt. 2 sjøkabel lang* er konsekvensen vurdert til noe (-). Alternativet har sjøkabel under sundet, med jordkabel til nedføringsmast sør for Ystebrødveien på Eigerøysida. Den tilbaketrukne plasseringen fra kystlinja og sundet bryter opp tiltaket og den visuelle sammenhengen over sundet, noe som minsker den visuelle forringelsen.

For *alt. 3 sjøkabel kort* er konsekvensen vurdert til noe (-). Alternativet har sjøkabel under sundet, med jordkabel til nedføringsmast på en fremtredende naturkolle nært sundet, samme plassering som for alt. 1 på Eigerøysiden. Selv om nedføringsmasten er noe lavere enn ved luftspenn, vil plasseringen på toppen av en distinkt naturkolle bidra til en dominant fremtreden i landskapet.

Den samlede konsekvensen er vurdert som middels negativ (--) for samtlige alternativer (foruten 0-alternativet) for tema landskap.

Av de tre alternativene er det *alternativ 2, sjøkabel lang* som er alternativet å foretrekke foran de andre.

De viktigste kildene til usikkerhet er knyttet til detaljering og presisjon i kunnskapsgrunnlaget, noe som vil kunne påvirke hvilken verdi de ulike delområdene gis. For verdikategorien identitet og tilhørighet er kunnskapsgrunnlaget noe mangelfullt, da det ikke er innhentet informasjon fra lokalt hold. For vurderingen av påvirkningen baseres denne på egen vurdering og med 3D-modell av tiltaket som støtteverktøy. 3D-modell av tiltaket er mottatt fra tiltakshaver. Samlet sett vurderes grunnlaget til å være tilstrekkelig for å kunne utarbeide en faglig forsvarlig utredning.

Utredningene som er gjort i forkant av valgte trasealternativer. Et avbøtende tiltak ville være å utrede flere alternative traseer i større utstrekning enn det som er gjort i denne utredningen, for slik å se om det er mulig å unngå en trase som går gjennom områder med høyt naturpreg og lite inngrep. Et annet avbøtende tiltak er at det på steder der kraftledningen kan bli dominerende mot horisonten eller andre sårbare elementer bør linjeføringen legges slik at den best mulig underordner seg landskapet og blir minst mulig synlig.

Alternativet med sjøkabel ved kryssing av Nordra Sundet, med lang jordkabel til tilbaketrukket nedføringsmast, vil være et direkte avbøtende tiltak for å dempe synlighet og visuelle virkninger i et verdifullt landskap.

8 Referanser

- /1/ Artsdatabankens NiN Landskap. Tilgjengelig fra:
https://nin.artsdatabanken.no/Natur_i_Norge/Landskap?informasjon
- /2/ Artsdatabanken Tilgjengelig fra: <https://artsdatabanken.no/nin/landskap>
- /3/ Council of Europe. 2000. European Landscape Convention. CETS No. 176. Council of Europe. Strasbourg.
- /4/ Eigersund kommune, byantikvar 2023 tilgjengelig fra:
<https://www.eigersund.kommune.no/byantikvar.5690460-152469.html>
- /5/ Eigersund kommune, planinnsyn 2023 tilgjengelig fra:
<https://www.eigersund.kommune.no/havne-og-naeringsomraade-kaupanes.6082001-148494.html>
- /6/ Forskrift om fremmede arter (Lovdata) Tilgjengelig fra:
<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-19-716>
- /7/ Fotlandsvatnet dyrefredningsområde, faktaark fra Naturbase. Tilgjengelig fra:
<https://faktaark.naturbase.no/?id=VV00000829>
- /8/ Kilden, Nibios hovedkartløsning. Tilgjengelig fra:
<https://kilden.nibio.no/?topic=arealinformasjon&zoom=0&x=7219344&y=284337.75&bgLayer=graaetone>
- /9/ Lovdata. Forskrift om fremmede organismer. Tilgjengelig fra:
https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2015-06-19-716/KAPITTEL_5#KAPITTEL_5
- /10/ Miljødirektoratet. 2021. Naturbase. Tilgjengelig fra
<https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/>
- /11/ Miljødirektoratet 2023. Veileder M-1941. Konsekvensutredninger for klima og miljø. Tilgjengelig fra:
<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvakingarealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/metode-for-utredning/landskap/>
- /12/ Regjeringen, 2022. naturavtalen i norsk tekst. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/no/tema/klima-og-miljo/naturmangfold/innsiktsartikler-naturmangfold/naturavtalen/id2986497/>
- /13/ Regjeringen, 2021. Rundskriv Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis. Tilgjengelig fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-og-vesentlige-regionale-interesser-pa-miljoomradet--klargjoring-av-miljoforvaltningens-innsigelsespraksis/id2504971/>
- /14/ Risbøl, Ole & Gustavsen, Lars. (2016). Bruk av luftbåren laserskanning (lidar) i arkeologien. 10.13140/RG.2.2.13068.72324. Tilgjengelig fra:
https://www.researchgate.net/figure/Figur-16-Illustrasjonen-viser-forskjellen-mellom-en-digital-overflatemodell-DSM-og-en_fig14_307855881
- /15/ Puschmann, Oskar. 2005. "Nasjonalt referansesystem for landskap. Beskrivelse av Norges 45 landskapsregioner." NIJOS rapport 10/2005. Norsk institutt for jord- og skogkartlegging,

Ås. Side 186-189. Tilgjengelig fra:

<https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2557712>

- /16/ Rogaland fylkeskommune, 1995. «Vakre Landskap i Rogaland» rapport. Gjengitt i Stavanger Turistforenings årbok 2009. Tilgjengelig fra: <https://www.rogfk.no/f/p1/i05526dee-64bd-490a-85fa-5f8bcf982f48/vakre-landskap-i-rogaland.pdf>
- /17/ Rogaland Industrinett, 2023 .»*Beskrivelse og begrunnelse for søknad Kjelland_Kaupanes*» Tilsendt dokument oktober 2023.
- /18/ Ut, 2023. Beskrivelse av tur til Vannbassengan, Egersund. Tilgjengelig fra <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2557712>
- /19/ Beskrivelse av turområde på Hestnes, hentet fra Visit Norway. Tilgjengelig fra: <https://www.visitnorway.no/listings/hestnes/235431/>

9 Vedlegg

Vedlegg 9- 1 Verdikriterier for landskap (Miljødirektoratet 2023)

Verdi-kriterier	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Inngreps-grad	Områder uten innslag av natur.	Naturpreget, men med overvekt av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur.	Noe inngrep. Sammenhengende naturområde i lokal skala. Naturpreget med spredt bebyggelse og infrastruktur.	Få inngrep. Stort sammenhengende naturlandskap i regional skala. Naturlandskap hvor det f.eks. er enkelte bygninger og kraftledninger.	Uten inngrep. Stort sammenhengende naturlandskap i nasjonal skala. Landskap som ikke, eller i svært liten grad, er preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur.
Natur-variasjon	Naturlandskap uten variasjoner.	Naturlandskap med lite variasjon.	Naturlandskap med noe naturvariasjon og flere landskapstyper.	Naturlandskap med stor naturvariasjon over korte avstander og med høyt antall landskapstyper.	Naturlandskap med svært stor naturvariasjon over korte avstander og med høyt antall landskapstyper.
Distinkte elementer	Landskap uten distinkte landskaps-elementer.	Landskapstype eller landskaps-element som er synlig, men uten spesiell betydning for landskapet.	Landskapstype eller landskaps-element som har stor betydning for landskaps-karakteren.	Karakteristisk landskapstype eller landskaps-element som setter tydelig preg på landskapet.	Karakterisk landskapstype eller landskaps-element som definerer landskapet.
Mangfold	Landskap uten variasjon av natur- og kulturverdier.	Landskap med variasjon med innhold av v en eller få elementer fra natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er mangfoldig og har et tydelig preg av flere elementer fra natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er svært mangfoldig med et markant preg av elementer fra både natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er svært mangfoldig med et og unikt markant preg, av elementer fra både natur, friluftsliv, kultur og landbruk.
Særpreget	Vanlig forekommende landskap uten særpreget.	Vanlig forekommende landskap med noe særpreget.	Særpregede landskap med flere innslag av eksempelvis, inngrep, arealbruk bebyggelse og elementer som forstyrrer særpreget.	Særpregede landskap med få, ikke dominerende, negative brudd og/eller kontraster.	Unike og intakte, særpregede landskap.
Sammenhenger	Landskap uten kjente sammenhenger mellom elementer eller historiske spor.	Landskap med sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige kun i lokal sammenheng.	Landskap med sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i regional sammenheng.	Landskap med sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i regional sammenheng.	Landskap med tydelige sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i internasjonal eller nasjonal sammenheng.
Tilhørighet/identitet	Områder som det ikke er knyttet spesiell tilhørighet til.	Områder med betydning for en bydel eller mindre gruppe, «hverdags-landskapet».	Områder med lokal betydning, «hverdags-landskapet».	Områder med regional betydning.	Områder med internasjonal/-nasjonal betydning.
Visuell karakter	Landskapet domineres av tilfeldighet, fragmentering, monotoni og/eller uoversiktighet.	Landskapet er ubalansert, til dels uoversiktlig, mindre strukturert, og har svake sammenhenger i utforming.	Landskapet fremstår balansert, lesbart, oversiktlig og strukturert.	Landskapet preges av bevisst formgivning, farge- og materialbruk, lesbare sammenhenger og godt totalinntrykk.	Landskapet preges av bevisst og gjennomført formgivning, farge- og materialbruk, god lesbarhet, logiske sammenhenger, og har et unikt visuelt totalinntrykk.

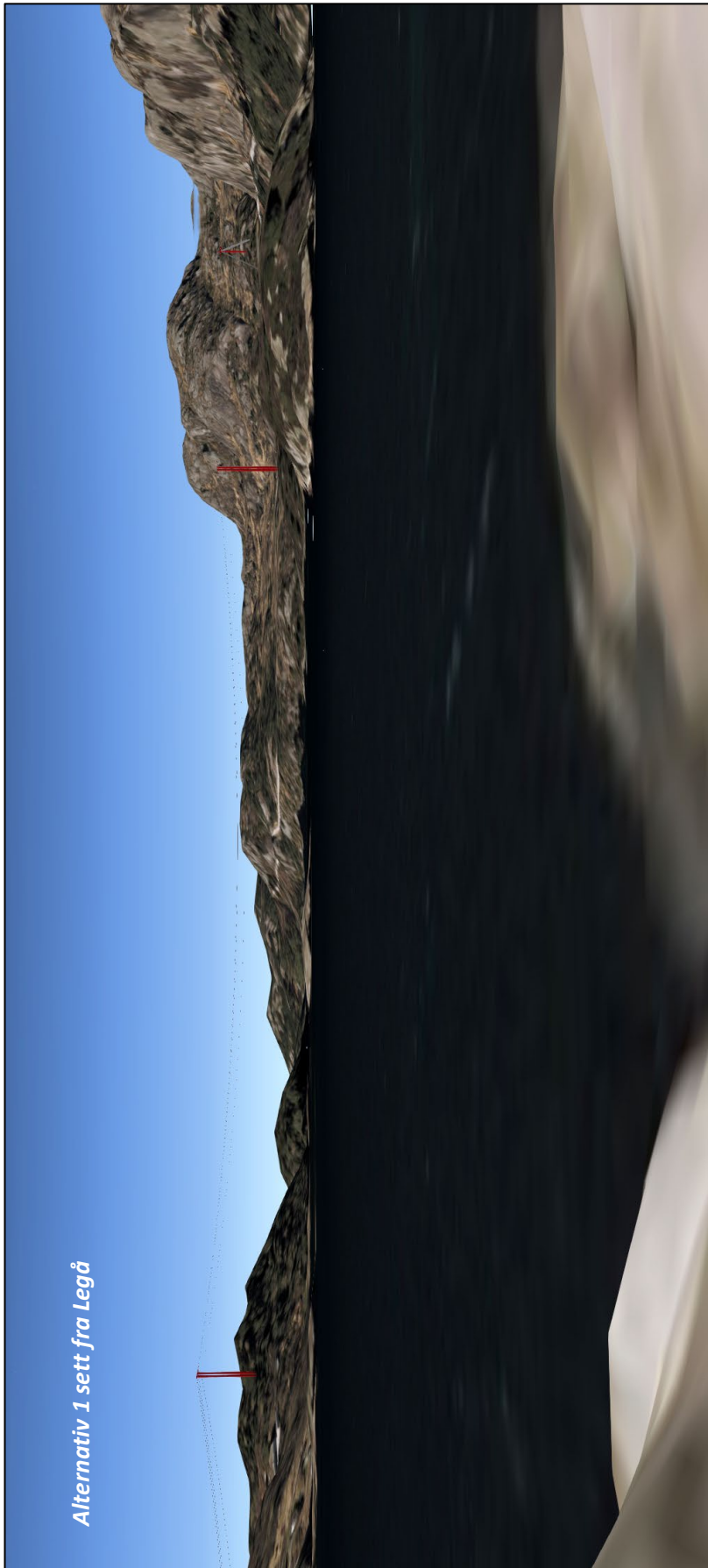
Vedlegg 9- 2 Påvirkningskriterier for landskap (Miljødirektoratet 2023)

Påvirkningsfaktorer	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Synlighet	Tiltaket er istandsatt slik at det faller naturlig inn i landskapsbildet. Tiltaket fremhever landkapskvaliteter innen planområdet og/eller i omgivelsene. Tiltaket har blitt et positivt blikkfang. Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap.	Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet.	Tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er liten eller ikke påvirket.	Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser. Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer.	Både tiltakets nær- og fjernvirkning er vesentlig negativ, og skjømmer landskapet visuelt i stor grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer.
Fragmentering	Tiltaket skaper nye eller bygger opp ødelagte landskaps-sammenhenger, og/eller fremhever kvaliteter knyttet til helhet, struktur og lesbarhet.	Tiltaket medfører ikke endringer i landskaps-sammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet.	Tiltaket bryter delvis med landskaps-sammenhenger. Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet.	Tiltaket bryter landskaps-sammenhenger. Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap i utrednings-området.	Tiltaket bryter viktige landskaps-sammenhenger innad og ut over utrednings-området. Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap uten struktur.
Skala	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet, eller framhever denne.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne.	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala.	Tiltaket dominerer i stor grad, og/eller er i brudd, over landskapets skala.	Tiltaket dominerer over landskapets skala, og/eller er i vesentlig brudd med landskapets skala.
Formgivning	Tiltaket tilfører verdi til et monotont eller forringet landskap. Tiltaket er forankret i landskapet ved hjelp av formgivning, farge- og materialbruk, og har et balansert uttrykk.	Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen.	Tiltaket gir et ubalansert inntrykk. Tiltaket har tilfeldig formgivning og materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller uryddig inntrykk.	Tiltaket mangler bevisst formgivning, farge og/eller materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller kaotisk inntrykk.	Tiltaket mangler forankring i landskapet, og formgivning, farge og/eller materialbruk er uheldig. Tiltaket gir et monotont eller kaotisk inntrykk.
Tilhørighet/identitet	Tiltaket ivaretar og/eller forsterker tilhørighet/identitet i området. Tiltaket har gitt nytt og positivt innhold til et ubetydelig eller negativt ladet sted.	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet, identitet eller bruker-opplevelse, gjenskap eller kompensert.	Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret.	Tiltaket fører til at tilhørighet identitet eller brukeropplevelse er brutt eller forstyrret i en slik grad at dagens referanser ikke er gjenkjennbare. Tiltaket fremstår uten sammenheng med historisk og/eller følelsesmessig tilhørighet og identitet.	Tiltaket har ødelagt tilhørighet, identitet eller bruker-opplevelse. Tiltaket oppleves som fremmed i landskapet.
Samlet påvirkning					

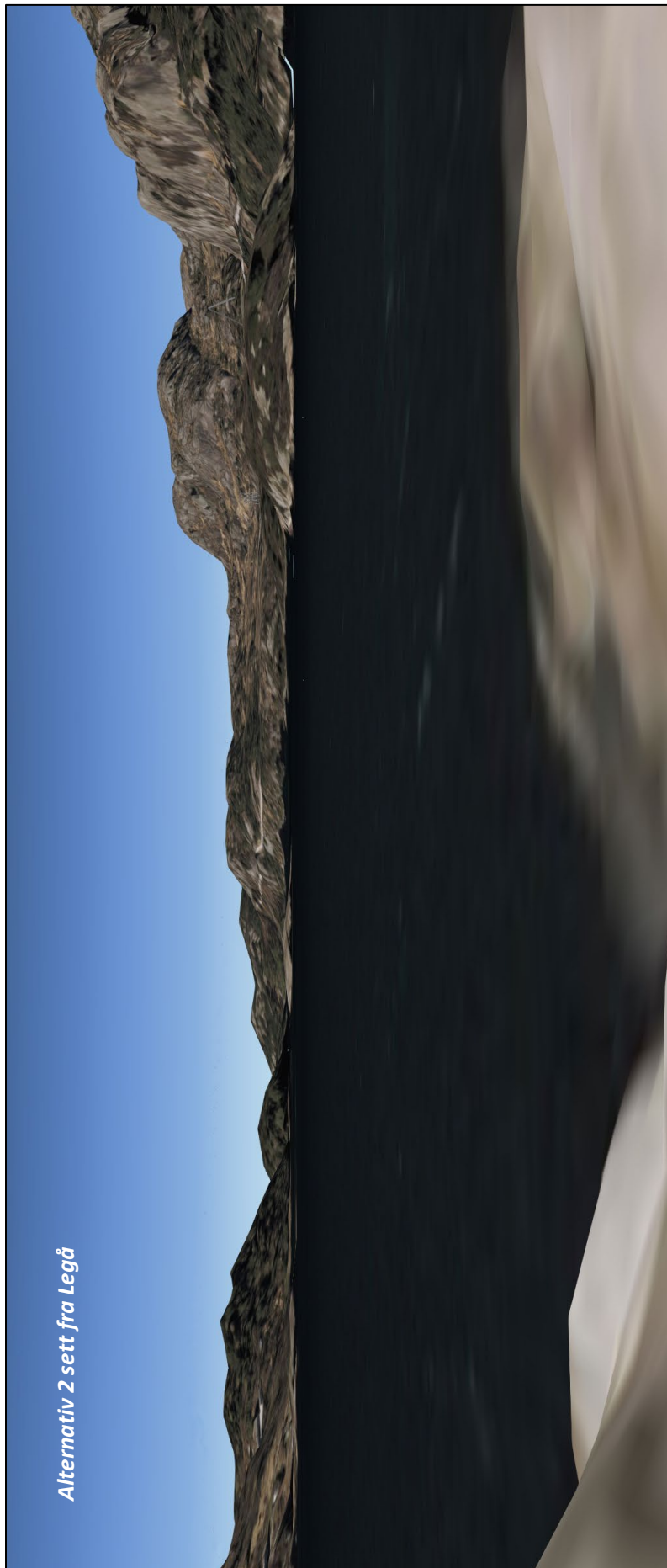
Vedlegg 9- 3 Kriterier for vurdering av samlet konsekvensgrad (Miljødirektoratet, 2023).

Konsekvensgrad	Kriterier for samlet vurdering
Kritisk negativ konsekvens	- Tiltaket medfører kritisk skade på landskapet innenfor influensområdet. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad svært alvorlig konsekvens (4 minus)
Svært stor negativ konsekvens	- Konsekvensgrad svært stor negativ betyr at gjennomføring av alternativet medfører forringelse eller ødeleggelse av nasjonalt viktig landskap. Brukes kun for områder med registreringskategorier som er gitt stor eller svært stor verdi. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad alvorlig konsekvens (3 minus). - Flere delområder har konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus)
Stor negativ konsekvens	- Tiltaket medfører stor konsekvens for landskapet innenfor influensområdet. - Overvekt av delområder med konsekvensgrad betydelig (2 minus) - Flere delområder med konsekvensgrad alvorlig (3 minus) - Ett delområde kan ha konsekvensgrad svært alvorlig
Middels negativ konsekvens	- Tiltaket medfører betydelig konsekvens for landskapet innenfor influensområdet - Overvekt av delområder har konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus). - Flere delområder har konsekvensgrad betydelig (2 minus) - Ett delområde kan ha konsekvensgrad alvorlig (3 minus) - Ingen delområder er gitt svært alvorlig konsekvensgrad.
Noe negativ konsekvens	- Tiltaket medfører noe konsekvens for landskapet innenfor influensområdet. Lite konflikt med landskap innenfor influensområdet. - Delområder har lave konsekvensgrader - Overvekt av konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus) og ubetydelig konsekvens (0). - Maks ett delområde kan ha konsekvensgrad betydelig (2 minus) - Ingen delområder er gitt konsekvensgrad svært alvorlig (4 minus) eller alvorlig (3 minus).
Ubetydelig konsekvens	- Tiltaket/alternativet vil ikke medføre vesentlige endringer for landskapet i 0-alternativet. - Overvekt av ubetydelig konsekvens (0) - Ett delområder kan inneholde konsekvensgrad noe konsekvens (1 minus) - Ingen delområder er gitt svært alvorlig (4 minus), alvorlig (3 minus) eller betydelig (2 minus) konsekvensgrad.
Positiv konsekvens	- Benyttes i områder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får noe eller betydelig verdiøkning som følge av tiltaket. Tiltaket/alternativet er en forbedring for landskapet i forhold til 0-alternativet. - Overvekt av delområder med positiv konsekvensgrad (1 eller 2 pluss) - Kan kun inneholde delområder med noe negativ konsekvensgrad - Delområder med noe negativ konsekvensgrad (1 minus) oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.
Stor positiv konsekvens	- Benyttes i områder som er gitt ubetydelig eller noe verdi som får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket. Stor forbedring for landskapet i forhold til 0-alternativet. - Overvekt av delområde med svært stor miljøforbedring (4 pluss). Overvekt av delområder med svært positiv konsekvensgrad. Kan kun inneholde delområder med lav negativ konsekvensgrad, delområder med negative konsekvensgrad oppveies klart av områdene med positiv konsekvensgrad.

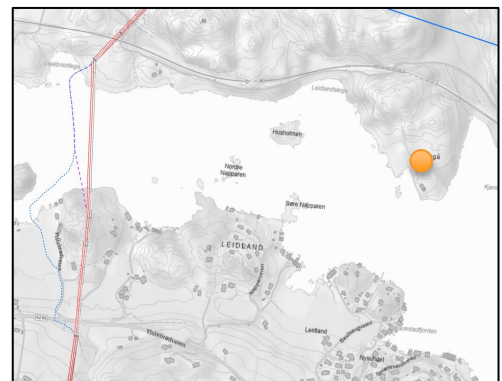
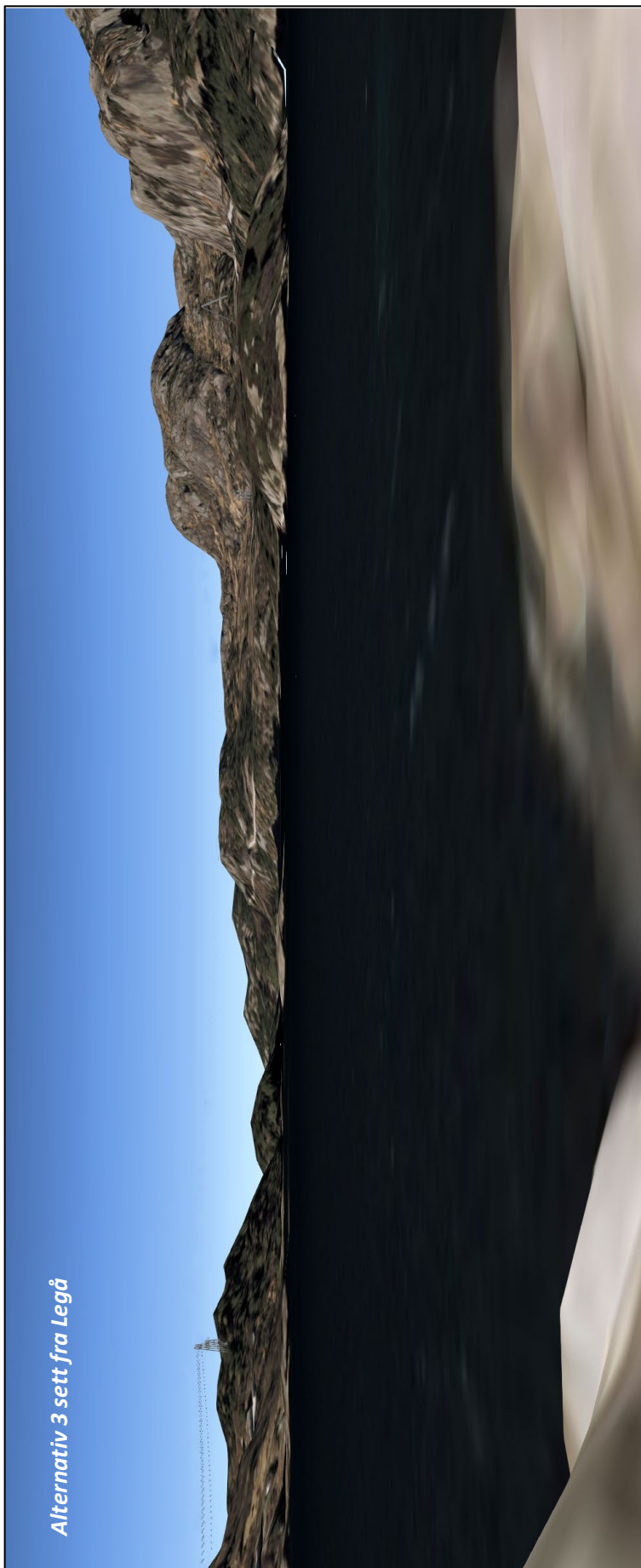
Vedlegg 9- 4 Modellutklipp sammenligning av alternativene:

Standpunkt for bildet er ved fritidshus ved Legå.
Modellutklippet viser alternativ 1 – luftspenn
over sundet

Standpunkt for bildet er ved fritidshus ved Legå
Modellutklippet viser alternativ 2, sjøkabel lang

Standpunkt for bildet er ved fritidshus ved Legå
.Modellutklippet viser alternativ 3, sjøkabel kort